

Mare Kitsnik

Eesti keele õpik

vene õppekeelelega koolile

Tallinn 2008

Õppekomplekt on valminud Integratsiooni Sihtasutuse projekti „Eestikeelse õppe ja õppevara arendamine muukeelsetes kutsekoolides” raames (2005–2008). Euroopa Sotsiaalfondist rahastatud projekt kavandati vastavalt Uuringukeskuse Faktum uuringule „Kutsehariduse areng venekeelsetes kutseõppeasutustes” (2004). Projekti eesmärgiks oli luua tingimusi kvaliteetse eesti keele õppe läbiviimiseks ning arendada eestikeelse õppe metoodikat kutseõppeasutuste venekeelsetes rühmades. Projekti käigus koolitati üle 300 õpetaja ning anti välja 23 (e-)õppematerjali ja metoodikaraamatut. Materjalid asuvad veebikeskkonnas *kutsekeel.ee*.

Retsensendid: Hiie Asser, Sille Lillestik ja Raili Pool

Haridus- ja Teadusministeerium kinnitab: õpik vastab põhikooli ja gümnaasiumi riiklikule õppekavale. Üleriigiline eesti keele ainenõukogu soovitab õppekomplekti kasutada eesti keele õpetamisel vene õppekeelelega kutseõppeasutustes.

Toimetaja: Aime Kons

Illustratsioonid: Liina Ponetajev

Kaas: Tiina Alver

Fotod: Tiina Alver, kaanefoto Euroopa Komisjoni fotopangast

Kujundanud ja küljendanud: Maaja Kukerman

Mare Kitsnik

Eesti keele õpik vene õppekeelelega koolile

Esmatrükk 2008

Eesti keele õpik vene õppekeelelega kutsekoolile

☒ Kirjastus Ilo

Madara 14, 10612 Tallinn

Trükikoda Iloprint

Kõik õigused kaitstud. Ilma autoriõiguse omaniku eelneva kirjaliku loata pole lubatud ühtki selle raamatu osa paljundada ei elektroonilisel, mehaanilisel ega muul viisil.

Autoriõigus: Integratsiooni Sihtasutus, 2008

ISBN 978-9985-57-924-4

Hea eesti keele õppija!

Sinu käes on esimene kutsekoolide eesti keele kui teise keele õppekomplekt. Materjali loomisel on lähtunud järgmistest põhimõtetest.

- Õppematerjali teemad on huvitavad ja elulised.
- Komplekti abil saab õppida suhtlema: lugema, kuulama, kirjutama ja rääkima.
- Ülesanded on eri raskusega, iga teema esimeses pooles lihtsamad ja teises pooles pisut keerukamad.
- Ülesanded on mitmekesised, efektiivsed ja põnevad.

Õpiku ülesanded jagunevad viide rühma.

- Lugemisülesannetes loetakse uudiseid, lühiartikleid, kuulutusi, blogisid jm tekste, millega sa elus võid kokku puutuda.
- Kuulamisülesannetes kuulatakse lõbusaid dialooge ja intervjuusid sinu eakaaslastega.
- Kirjutamisülesannetes õpitakse näidiste eeskujul kirjutama teateid, isiklikke kirju ja poolametlikke kirju.
- Rääkimisülesannetes koostatakse dialooge, mängitakse rollimänge ja arutletakse.
- Grammatikaülesanded on elulised, selged ja huvitavad.

Töövihikus on ülesanded sõnavara ja grammatika harjutamiseks, grammatikalised ja sõnastik. Plaadil on kuulamistekstid.

Soovin sulle meeldivat ja edukat eesti keele õppimist!

Mare Kitsnik

Tänu

Lisaks autorile, toimetajale, tõlkijale, kujundajale, kunstnikule, fotograafile, projektijuhtidele ja retsenstidele on õppekomplekti loomisel kaasa löönud veel mitmed inimesed ja asutused.

Täname Helle Metslangi abi eest grammatikalisa toimetamisel.

Suur aitäh suurepärasele näitlejatele, kes lugesid sisse autori kirjutatud kuulamisdialogid: Triin Tammistu, Artur Leete, Karl-Heinrich Lauri ja Ingmar Jõela Tallinna Toomklubi Teatrikoolist (juhendaja Maret Oomer); Mari Virkus Tallinna 21. Koolist; Jana Wolke ja Andres Kask A. H. Tammsaare nimelisest harrastusteatrist.

Tänu sõnad ka inimestele, kes andsid toredad intervjuud: Andres Kaalep, Maiken Staak ja Maris Kadakas.

Õpiku kuulamisosa aitavad mitmekesistada professionaalsete lauljate Hendrik Sal-Salleri ja Eda-Ines Etti esitatud laulud, mille kasutusõiguse eest täname Aare Valmist. Õppekomplektis kasutatud autentsete tekstid ja fotod on pärit paljudest ajalehtedest, ajakirjadest ja internetilehekülgedelt (vt lk 136).

Töö käigus katsetasid õppekomplekti õpetajad Signe Abel, Maarika Rümmel ja Jelena Ohakas Ida-Virumaa Kutsehariduskeskuses; Niina Jevstafiadi, Julia Sorokina ja Alvira Fomitšjova Sillamäe Kutsekoolis; Larissa Manajenkova, Sille Põldma ja Sille Lillestik Tartu Kutsehariduskeskuses; Maie Matvejeva ja Terje Maarand Tallinna Ehituskoolis; Tiina Kivipõld Tallinna Transpordikoolis; Veronika Kuusk ja Siiri Salin Tallinna Polütehnikumis; Valentina Korotkova ja Kiira Nesterova Tallinna Teeninduskoolis ning Irina Peetrimägi ja Aime Köpper Tallinna Tööstushariduskeskuses. Veel kord suur-suur aitäh nii teile kui teie õpilastele!

SISUKORD

lk	Teema	Kuulamine ja rääkimine 1	Grammatika ja lugemine 1	Kirjutamine 1
6	1. Kellega suhtlen?	Dialoog „Uus dokument“	Nimed • Sünniaeg • Käänded • <i>Kelle?</i> / <i>Kelle juures?</i> • Isikulised asesõnad	Ankeedi koostamine • Ankeedi täitmine
21	2. Kuhu minna?	Dialoogid „Kutse“	Kohakäänded • Liitsõnad • Lihtminevik	Blogi sissekanne „Eriine päev“
34	3. Milline sõiduk on parim?	Dialoog „Bussipiletit ostmas“ • Dialoog „Rongis“	Käsud ja palved • Võrdlemine • <i>Kõige-ülivõrre</i> • <i>i-ülivõrre</i> • <i>saab / võib / tohib / suudab / peab</i>	Kirjavahetus „Kutse“
48	4. Kas tasub proovida?	Dialoog „Spordiklubis“	Lihtminevik ja täisminevik • <i>mine</i> -vorm	Haige inimese kiri sõbrale
62	5. Mida õppida?	Dialoog „Keelefirmas“	Tegevusprotsess • Osastav • Tegevuse tulemus • Ainsuse omastav ja mitmuse nimetav • <i>Mida tehakse?</i>	Vahetusõpilase kiri
76	6. Mis on Eestis huvitavat?	Dialoogid „Reisifirmas“	Sõnade <i>minema</i> ja <i>käima</i> rektioonid • <i>ma-</i> ja <i>da-</i> infinitiiv • Omadussõnad ja määrsõnad • Mitmuse osastav	Blogi sissekanne kontserdil käimisest
89	7. Kas mul on seda vaja?	Dialoog „Poes“	Omadused • <i>see / need</i> • Osastav / Omastav / Nimetav • Omadussõna võrdlusastmete osastav • <i>tud</i> -vorm, <i>mata</i> -vorm ja <i>nud</i> -vorm	Asjade müügikuulutused • Müügikuulutusele vastamine
104	8. Mis juhtus?	Dialoogid „Helistame 112“	Kohatagasõnad • <i>Mida tehti?</i>	Seletuskiri politseile
118	9. Mida võib leida arvutist?	Uudised	Määrsõna võrdlusastmed • <i>v</i> -vorm ja <i>nud</i> -vorm • <i>tav</i> -vorm ja <i>tud</i> -vorm • <i>des</i> -vorm	Kirjavahetus meili teel
132	Kuulamistekstid			

Kuulamine ja rääkimine 2	Lugemine ja rääkimine 2	Kirjutamine 2	Grammatika 2
Huvitav söber • Räägime sõpradest	Noortesaade „Õige valik” • Tutvustame telemänge	Tutvustus telesaates osalemiseks	Sõnatüüp <i>kaaslane</i> . • Tagasõnad <i>kohta / põhjal / teel</i> . • Sõnade <i>käima</i> ja <i>minema</i> reksioon. • Ühendverbid abisõnaga <i>välja</i>
Laul „Käime katuseid mööda” • Räägime kodukoha ajaveetmiskohtadest	Filmilemmikud ja lemmikfilmid • Valime parima filmi	Palve peo korraldamiseks (avaldus kooli direktorile)	Sõnatüüp <i>pidu</i> • <i>ja</i> -vorm • <i>mine</i> -vorm
Hääletamine • Räägime reisidest	Milline on „normaalne” autojuht? • Räägime liiklusest	Kuulutus • Ülevaade toimunud üritusest	<i>us</i> -liitelised nimisõnad • <i>Eitus</i> • Ühendverbid põhisõnaga <i>võtma</i> • Tagasõnad <i>hulgas</i> ja <i>seas</i> • Sõnade <i>jätma</i> ja <i>jääma</i> reksioon • <i>i</i> -mitmus
Hea füüsiline ja vaimne vorm • Anname nõu probleemide korral	Ergutavad vahendid • Anname nõu erinevate vahendite kasutamise kohta	Loa küsimine üritusel osalemiseks (avaldus direktorile)	Sõnatüübid <i>võistlema</i> ja <i>kahtlema</i> • Ühendverbid põhisõnaga <i>tegema</i> • Segiminevad sõnad <i>oskama</i> ja <i>saama</i> • Tegusõnad, mis nõuavad osastavat • Ühendverbid abisõnaga <i>maha</i> • Tagasõnad <i>puhul</i> ja <i>korral</i>
Laul „Must ja valge” • Räägime headest ja halbadest asjadest • Anname nõu probleemide korral	Mida õppida? • Räägime oma kooli plussidest ja miinustest	CV • Avaldus töökonkursil osalemiseks	Sõnatüübid <i>õppima</i> , <i>ruttama</i> , <i>jätma</i> • Sõnatüübid <i>tund</i> ja <i>hinne</i> • Sõnatüübid <i>õppima</i> ja <i>õpetama</i> • Ühendverbid põhisõnaga <i>saama</i>
Geopeitus • Räägime huvitavatest harrastustest ja üritustest	Jalgpallihaigla • Räägime tuntud mitte-eestlastest	Pretensioon reisi-firmale	Sõnatüübid <i>pikk</i> ja <i>mõte</i> • Ühendverbid abisõnaga <i>üles</i> • Verbid <i>minema</i> , <i>käima</i> , <i>tulema</i> , <i>sõitma</i> • <i>poolest</i> kasutamine
Kuidas teha paberit? • Räägime taaskasutusest	Test „Mina ja mood” • Räägime riietest	Järelepärimiskiri kaubanduskeskuse • Vastus järelepärimiskirjale	Seestütleva reksiooniga verbid • Sihitise käänded • Ühendverbid abisõnaga <i>ära</i> • Sõnatüüp <i>kasukas</i>
Vargus • Räägime kuritegudest ja nende vähenemisest	Tuletõrjevõistlus • Räägime käitumisest ohuolukorras	Seletuskiri hilinemise kohta	Enneminevik ja lihtminevik • Tingiva kõneviisi minevik • Sõnatüüp <i>rahulik</i> • Sõnatüüp <i>võti</i> • <i>us</i> -liitelised nimisõnad • Sõna <i>pidama</i> eri tähendused • Ühendverbid põhisõnaga <i>panema</i> • Sõnad <i>keegi / miski / kuskil</i>
Suhtlusportaali kasutamishuhis • Räägime arvuti kasutusvõimalustest	Kuidas kaitsta arvutit ja selles olevat infot? • Kas oled Internetisõltlane? • Arutleme arvuti kasutamise üle	Artikkel	Sõnatüüp <i>ruut</i> • Sõnatüüp <i>leht</i> • Sõnatüübid <i>ärkama</i> , <i>saatma</i> , <i>jätma</i> , <i>andma</i> ja <i>lugema</i> • Sõnad <i>muu / mujal</i> • Sõna <i>kõik</i>

1

KELLEGA SUHTLEN?

KUULAMINE JA RÄÄKIMINE 1

1. Töötage paaris. Küsige ja vastake. Kasutage ka ülesande lõpus olevaid väljendeid.

Näide: *Kui tihti sa suhtled sõpradega? Väga tihti. Peaaegu iga päev.*

Kui tihti sa suhtled...? Millal sa viimati suhtlesid...? Millest te rääkisite?

sõpradega / sõbraga
võõraste inimestega / võõra inimesega
ametnikega / ametnikuga

õpetajatega / õpetajaga
välismaalastega / välismaalasega
sugulastega / sugulasega

naabritega / naabriga
trennikaaslastega / trennikaaslasega
kirjasõpradega / kirjasõbraga

tuntud inimestega / tuntud inimesega
koolikaaslastega / koolikaaslasega
töökaaslastega / töökaaslasega

Pidevalt.
Päris sageli.

Vahetevahel.
Kuidas kunagi.

Üsna harva.
Mitte kunagi.

2. Ülesandes 3 hakkad kuulama dialoogi. Püüa enne kuulamist vastata järgmistele küsimustele.

1. Üks rääkija ütleb, et elab Eesti kõige suuremas linnas, mis ei ole Tallinn. Mis linnas ta elab ja kuidas oma vastust põhjendab?
2. Sama inimene väidab, et ta on sündinud 1988. aastal ja et tal oli viimati 5. sünnipäev. Kuidas on see võimalik?

3. Kuula teksti 1. Leia õiged lauselõpud. Kontrolli ka ülesande 2 vastuseid.

1. Omavahel vestlevad a) klient ja ametnik. b) kaks tuttavat.
2. Noormees soovib a) uut dokumenti. b) infot küsida.
3. Naine a) palub noormehel ankeedi täita. b) täidab noormehe kohta ankeedi.
4. Naine a) esitab noormehele ühe küsimuse. b) esitab noormehele mitu küsimust.
5. Noormees a) ei pea veel kord tagasi tulema. b) peab veel kord tagasi tulema.

4. Kuula teksti 1 veel kord ja leia ankeedis puuduv info.

Dokumendi nimetus		Dokumendi saamise põhjus	
Eesnimi		Perekonnanimi	
Kodakondsus		Elukoht	
Sünniaeg		Dokumendi kättesaamise koht	
Riigilõivu tasumine	Näide: <i>tasutud</i>	Dokumendi kättesaamise aeg	

5. Vali teksti 1 põhjal küsimusele sobiv vastus. Põhjenda oma arvamust.

- Kuidas käitus noormees?
 - Noormees käitus nagu tavaline klient.
 - Noormehel oli hea tuju ja ta tegi nalja.
 - Noormees tegi nalja, sest ei saanud aru, et see ei sobi ametiasutusse.
- Kuidas käitus ametnik?
 - Ametnikule meeldis noormehe jutt ja ta naeris.
 - Ametnikule ei meeldinud noormehe naljad ja ta pahandas.
 - Ametnikule ei meeldinud noormehe naljad, aga ta jäi rahulikuks.

6. Töötage paaris. Koostage teksti 1 põhjal dialoog. Lõpetage fraasid mälu järgi.

Klient	Ametnik
1. Tere! Kas tohib ____?	1. Tere. Astuge _____. Kuidas ma ____?
2. Mul on vaja _____.	2. Võtke palun _____. Kas te soovite ____?
3. Ei, tegelikult ta _____, aga sellega juhtus _____. Koer _____.	3. Kas teil on _____?
4. Jah, _____.	4. Oi, siit pole võimalik _____. See on täiesti _____. Aga nüüd täidan teie kohta _____. Kuidas teie _____?
5. Taaniel _____.	5. Mhmh. Ja kodakondsus on _____, jah?
6. Ei, _____.	6. Ja kus te _____?
7. Eesti kõige _____.	7. Nii et siis _____.
8. Ei, ei, mitte _____.	8. Palun öelge oma täpne _____.
9. Valga, _____.	9. Mis ajast siis Valga _____?
10. Valga on ju ainukene linn, mis _____.	10. Nojah. Mõned küsimused veel. Millal te olete _____? Kui vana _____?
11. Üks hetk. Viimati oli mul _____.	11. No kuulge _____. Mis aastal te _____?
12. Kaheksakümne _____.	12. Millal on teie _____?
13. Selles asi ongi. Mu sünnipäev on ju _____.	13. Tõesti haruldane _____. Nii, ongi kõik. Kirjutage palun siia _____. Kas teil foto ja _____?
14. Jah, _____.	14. Nii, riigilõivuga on kõik korras, aga foto _____. Peate _____.
15. Kas siis kui foto toon, saan _____?	15. Ei, saate kaardi kätte _____.
16. Aitäh. Nägemiseni.	16. Nägemiseni.

7. Töötage paaris. Saad õpetajalt rollikaardi. Tööta juhise järgi.
8. Nimeta kõik isikut tõendavad dokumendid, mis sul on. Vali järgmiste teemade hulgast üks ja räägi sellest lühidalt. Vasta kaaslaste küsimustele.

Minu kõige vajalikum dokument.

Probleem dokumentiga.

Sain uue dokumendi.

GRAMMATIKA JA LUGEMINE 1

NIMEDE KIRJUTAMINE

GRAMMATIKALISA 36

1. Kuula teksti 2 ja kirjuta inimeste nimed üles. Ütle, mida märkad venekeelsete nimede kirjutamise juures ja mida märkad vöörkeelsete nimede kirjutamise juures. Vaata grammatikalisast ka oma nime kirjutamise võimalusi.

NB! Eesti keeles on K, P, T tugevad ning G, B, D nõrgad häälikud.

2. Tööta mängujuhise järgi.

Mängujuhis

Vali ühe tuntud inimese nimi. Kirjuta selle esimene ja viimane täht tahvlile. Teiste tähtede kohale joonista kriipsud. Kaasmängijad hakkavad pakkuma puuduvaid tähti. Kui pakutud täht on õige, kirjuta see sobivasse kohta. Kui pakutud täht on vale, joonista üks element pildist. Mäng lõpeb, kui nimi on ära arvatud või kui pilt on valmis.

E _ _ _ _ _ L

SÜNNIAJAD

GRAMMATIKALISAD 15, 14

3. a. Kuula, kuidas õpetaja loeb ette tuntud muusikute, sportlaste ja kirjanike sünniajad ja pane need numbritega kirja. Arva ära, kelle sünniajad need on.

Andrus Kivirähk / Oskar Luts / Tanel Padar / Kristina Šmigun / Anne Veski

b. Jätka näidise järgi. Arva ära, millal on sinu kaaslane sünnipäev.

Näide: A: Arvan, et sinu sünnipäev on viiendal juunil. B: Varem.

A: Siis seitsmendal aprillil. B: Hiljem. Jne.

VIISAKUSVÄLJENDID

4. Vali igast paarist väljend (a või b), mida sobib kasutada ametiasutuses.

1. a. Astuge palun edasi.	b. Tule sisse.
2. a. Mida sa tahad?	b. Kuidas ma saan teid aidata?
3. a. Istu kuhugi.	b. Võtke palun istet.
4. a. Õelge palun oma täpne aadress.	b. Kus sa täpselt elad?
5. a. Mida?	b. Kuidas, palun?
6. a. Ongi kõik.	b. Võid ära minna.
7. a. Pane siia allkiri.	b. Kirjutage palun siia alla.
8. a. Kuidas soovite.	b. Tee, nagu ise tahad.

KÄÄNDED

GRAMMATIKALISAD 1, 2, 7

5. a. Vali küsimustele sobiv vastus. Vastuseid võib olla ka mitu.

1. Kes on sinu kõige parem sõber?	a) üks sugulane b) üks lapsepõlve mängukaaslane c) üks koolikaaslane d) üks töökaaslane e) üks kursusekaaslane f) üks kirjasõber g) mina ise h) keegi teine i) mitte keegi
2. Kelle pilt on sinu toa seinal?	a) enda b) hea sõbra c) lemmikmuusiku/te d) kuulsa/te sportlas/te e) lemmiklooma f) modelli g) kellegi teise h) mitte kellegi
3. Keda sa natuke kardad?	a) õpetajat b) ülemust c) politseinikku d) ennast e) kedagi teist f) mitte kedagi
4. Kellele sa meeldid?	a) kursusekaaslas/te/ le b) trennikaaslas/te/ le c) töökaaslas/te/ le d) mõne le õpetaja/ le e) endale f) kelle legi teise le g) mitte kelle legi
5. Kellel on sinu mobiili number?	a) kõigil sõpra/de/ l b) naabri/te/ l c) sugulasel d) mõnel töökaaslasel e) mõnel õpetajal f) kellelgi teisel g) mitte kellelgi
6. Kellelt sa küsid nõu probleemide korral?	a) pereliikme/te/ lt b) koolikaaslas/te/ lt c) parima/te/ lt sõpra/de/ lt d) usaldustelefoni töötajalt e) kelle l tki teisel t f) mitte kelle l tki
7. Kellest sa tihti mõtled?	a) tüdruku/te/ st b) pois/te/ st c) pereliikme/te/ st d) tuntud inimes/te/ st e) endast f) kelle st ki teisel st g) mitte kelle st ki
8. Kellega sa viimati tutvusid?	a) uue koolikaaslas ega b) uute kursusekaaslas/te/ ga c) uue töökaasla- s ega d) reisikaaslas/te/ ga e) kellegi teisel ga f) mitte kelleg aga

b. Vasta a-osa küsimustele nii, nagu sinu arvates võiks vastata sinu kaaslane. Kontrolli oma arvamust.

c. Vasta küsimustele a-osa tabeli põhjal.

1. Millistel küsisõnadel ja vastustel on sama lõpp? Millistel ei ole? 2. Millised sõnad on mitmuses ja kuidas sa need ära tunnud? 3. Kas ainsuse ja mitmuse vormil on alati sama lõpp? 4. Kuidas tõlgid iga osa kaks viimast vastust?

KÄÄNDED

GRAMMATIKALISA 7

6. Töötage paaris. Kasuta sobivaid küsisõnu ülesandest 5 ja esita küsimusi. Vasta kaaslane küsimustele.

NB! Eri keeltes võivad küsimused erineda. Ole ettevaatlik küsimustega, mille juures on !.

Näide: Kellele sa saadad kõige rohkem sõnumeid?

___ sa saadad kõige rohkem sõnumeid?	___ sa tahaksid tutvuda?	___ sa said viimati kingituse?	___ sa laenaksid oma riideid?	___ sünnipäev tuleb varsti?
___ sa natuke kadestad? !	___ sa viimati midagi kinkisid?	___ sa läheksid koos peole?	___ sa viimati rääkisid?	___ sa ei julge kõike küsida? !
___ sa imetled? !	___ on palju huvitavaid ideid?	___ sa mõnikord aitad? !	___ sa lugesid viimati lehest?	___ sa viimati külas käisid? !
___ sa kuulsid viimati midagi huvitavat? !	___ sa läheksid koos matkama?	___ kodu on sinu kodu lähedal?	___ sa viimati helistasid?	___ sa laenaksid raha?

KELLEL? / KELLE JUURES?

GRAMMATIKALISA 7

7. Vasta küsimustele. Seleta oma sõnadega, millal kasutame küsimust *kellel?* ja millal *kelle juures?*

Kellel sinu tuttavatest on koduloom?	Kelle juures oma tuttavatest sa käid harva?	Kellel sinu tuttavatest on oma maja?
Kelle juures oma tuttavatest sa pole käinud?	Kelle juures oma tuttavatest sa käid tihti?	Kellel sinu tuttavatest on huvitav hobi?

ISIKULISED ASESÕNAD

GRAMMATIKALISA 12

8. a. Tõlgi tabelis olevad vormid. Vali tabeli alt üks asesõna ja moodusta sellest samad vormid.

Kes?	Kelle?	Keda?	Kellele?	Kellel?	Kellelt?	Kellest?	Kellega?	Kelleta?
mina (ma)	minu (mu)	mind	minule (mulle)	minul (mul)	minult (mult)	minust	minuga	minuta

sina (sa) / tema (ta) / meie (me) / teie (te) / nemad (nad) / ise

b. Asesõna kasutades peab olema kindel, et lugeja või kuulaja saab aru, kellest räägitakse. Mis on viga järgmistes lausetes?

Marina ja Kristjan vestlesid. Ta kutsus teda kinno, aga tal ei olnud aega.

ISIKULISED ASESÕNAD

GRAMMATIKALISA 12

9. a. Uuri oma õpetaja kohta välja järgmised andmed. Sa ei tohi esitada otsest küsimust, vaid oletusi.

Näide: *Ma arvan, et teie lemmikvärv on roheline.*

Mis on tema lemmikvärv?	Millest saab temaga rääkida?	Miks ta siin õpib või töötab?
Milline muusika talle meeldib?	Millised inimesed talle meeldivad?	Missugused koduloomad tal on?
Millest temaga ei saa rääkida?	Kuhu ta soovib reisida?	Mida talle meeldib teha?
Kus võib teda tihti kohata?	Kui palju ödesid-vendi tal on?	Mida talle eriti ei meeldi teha?

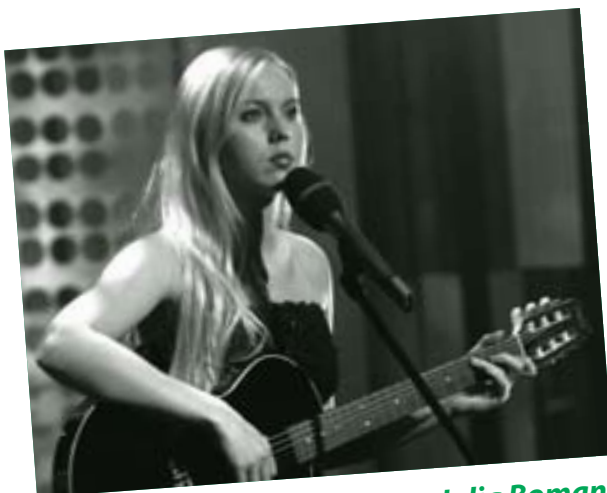
b. Uuri välja samad andmed ühe rühmakaaslase kohta. Räägi kaks-kolm huvitavat fakti edasi teistele.

Näide: *Ma arvan, et sinu lemmikvärv on must.*

KIRJUTAMINE 1

1. Mida tahad Julia Bomani kohta teada saada? Kasuta järgmisi sõnu ja küsi, mis sind huvitab. Õpetaja vastab sulle.

Näide: *Mis on Julia Bomani eriala?*

Julia Boman

Mis ...?
Kuidas ...?
Kui palju ...?

Kas ...?
Milline ...?
Missugused ...?

Millal ...?
Kui suur ...?
Kus ...?

Millega ...?
Kes ...?
Mida ...?

2. Loe tekst kahe minuti jooksul läbi ja püüa kogu info meelde jätta. Seejärel pane õpik kinni ja vasta õpetaja küsimustele.

10 küsimust. Vastab Julia Boman.

1	Lemmikraamat	Virginia Woolfi „Orlando“
2	Lemmikfilm	„Inglise patsient“
3	Lemmiklinn maailmas	Pariis või New York, ei suuda valida
4	Eesti staar, kellega tahad tutvuda	Vanilla Ninja – nali!
5	Sinu kõige halvem komme	Hmm, mu kõige halvem komme võib olla ka kõige parem – enesekriitika
6	Koht Eestis, millele mõeldes naeratad	Tartu linn
7	Lemmikkoht, kus mõnus jalutada	Pühajärve ääres
8	Asi, mis on alati kaasas	Huulepulk
9	Tegevus igavuse korral	Mul ei ole igavuse jaoks aega
10	Inimene, kellele helistad, kui võidad miljon krooni	Minu pangahaldur

3. a. Koosta ülesande 2 eeskujul huvitav ankeet. Täida ankeet rühmakaaslase kohta, kellega tavaliselt vähem suhtled.

b. Saad loosiga ühe täidetud ankeedi. Loe selle vastused ette, kasuta täislauseid. Ära nimeta vastaja nime. Lase teistel ära arvata, kelle ankeet see on.

KUULAMINE JA RÄÄKIMINE 2

1. Järgmises ülesandes hakkab rääkima Maris, kes on pildil A. Ta räägib oma heast sõbrast. Vaata pilte B, C ja D ning arva, millisel pildil võiks olla Marise sõber. Miks sa nii arvad? Kuula teksti 3. Kas sinu arvamus muutus?

2. Kuula teksti 3 veel kord ja otsusta, kas järgmised väited on õiged või valed. Paranda valed väited.

1. Marisel on viis väga head sõpra.
2. Maris leiab inimestega kergesti kontakti.
3. Marisel on palju sõpru välismaalaste hulgas.
4. Marise sõber elab Kolumbias.
5. Maris ja tema sõber tutvusid Leedus.
6. Maris ja tema sõber suhtlevad omavahel ainult inglise keeles.
7. Marise sõber õpib ja töötab.

A

Maris

B

C

D

- 8. Maris ja tema sõber kohtuvad väga tihti.
- 9. Nad laulavad koos ja mängivad kitarri.
- 10. Marise sõbral on väga hea iseloom.

3. a. Töötage paaris. Küsige ja vastake. Kasutage ka tabeli all olevaid väljendeid. Võite esitada lisaküsimusi.

Näide: *Kas sinu sõprade hulgas on inimesi, kes on teisest rahvusest kui sina? Mis rahvusest nad on? Kus sa nendega tutvusid? Jne.*

Kas sinu sõprade hulgas on inimesi, ...?

kes on teisest rahvusest kui sina	kellel on sinust väga erinev pere	kellel on sinust palju madalam / kõrgem haridus
kes on teisest soost kui sina	kes on sinust palju vanemad / nooremad	kellel on sinust väga erinev põhitegevus
kellel on täiesti teistsugune iseloom / välimus kui sinul	kes elavad sinust kaugel	kes on sinust palju rikkamad / vaesemad

Jah, neid on suurem osa.
 Jah, üsna palju.
 Jah, mõned on.

Paar tükki on. (kõnekeel)
 Peaaegu ei ole.
 On küll.

Ei tule meelde.
 Ei ole mitte ühtegi.

b. Otsusta, mis on sõbra juures kõige tähtsam. Kasuta järgmisi väljendeid. Põhjenda oma vastust.

Minu arvates on ___ väga tähtis.
Samuti on üsna oluline ____.
Küllalt tähtis on veel ____.

Mul on ükskõik, ____.
____ on minu meelest täiesti ebaoluline.

LUGEMINE JA RÄÄKIMINE 2

1. Tutvu kuulutusega. Kas sa tahaksid selles saates osaleda? Kas sa saaksid sellesse saatesse kandideerida? Põhjenda oma vastuseid.

Kandideeri noortesaatesse „Õige valik”!

*Alustame populaarse noorte tutvumissarja
„Õige valik” uue hooaja saadete salvestamist
ning otsime saatesse sobivaid osalisi.*

Kui oled vähemalt 18-aastane ja soovid sarjas kaasa lüüa,
siis saada meile kaks (erinevat) fotot ja enda tutvustus:
kes sa oled, millega tegeled,
missugune on sinu iseloom, missugused neid / noormehed sulle
meeldivad, miks sa tahad saates osaleda.

Kandidaatide hulgast valime need, kelle kutsume vestlusele.
Vestluse põhjal valime 10 noormeest ja 10 neidu,
kes hakkavad sarjas osalema.

„Õige valiku” meeskond

2. Loe teksti ja leia vastused järgmistele küsimustele.

1. Mitmendat korda on noortesaade „Õige valik” kavas?
2. Kui palju noori soovib saates osaleda?
3. Mitu inimest ühes saates osaleb?
4. Kuidas noored üksteist tundma õpivad?
5. Kuidas valitakse see, kes peab saatest lahkuma?
6. Kui kaua saab üks inimene sarjas osaleda?

Noorte tutvumissaadet „**ÕIGE VALIK**” on teleris näidatud juba mitu hooaega. Produtsent Kaupo Karelsoni sõnul on inimesi, kes oma õnne ekraanil proovida soovivad, tohutult. „Viimane kord oli kandidaate lausa sadu,” lausub ta. Osalejad valiti fotode ja vestluse põhjal.

Saate idee on lihtne. Igas saates osaleb kolm inimest, kaks noormeest ja neiu või kaks neitut ja noormeest. Saate jooksul käiakse kahes põnevas kohas, näiteks piljardit mängimas, kardiga sõitmas, ratsutamas, restoranis sushit söömas, jaanalinnufarmis, ennustaja juures, fotosalongis, veekeskuses jm. Igas kohas moodustatakse loosi teel paar: noormees ja neiu, kes lähevad nn kohtamisele.

„**ÕIGE VALIK**”

Kohtamiste ajal saavad noored teineteist paremini tundma õppida. See, kellel loosiga ei vedanud, peab teiste tegevust eemalt pealt vaatama. Õhtul valib oma soo ainus esindaja, kes ülejäänud kahest mängijast jääb järgmisesse saatesse. Mängija, keda ei valitud, lahkub kohe saatest. Seejärel lähevad kaks ülejäänud noort kumbki oma tuppa ja jäävad järgmist võttepäeva ootama. Kuid kui noormees või neiu leiab, et teine on tema jaoks „see õige”, tuleb ta keskööl oma toast välja. Kui ka teine inimene oma toast väljub, lahkuvad noored saatest koos. Kui aga üks või kumbki oma toast välja ei tulnud, tulevad nad järgmisel hommikul jälle saali tulla lauataha ja ootavad, kuni saabub uus kolmas mängija ... ning mäng jätkub.

3. a. Nimeta põhjusi, miks inimesed sinu arvates soovivad selles saates osaleda.

b. Loe teksti ja täida vihikusse tabel. Võrdle a-osa vastustega.

Mängija nimi	Mis oli saatesse mineku eesmärk?	Mis ei olnud saatesse mineku eesmärk?	Kas ta leidis saatest kaaslase ja kuidas nende suhe edasi arenes?

MIDA ARVAVAD MÄNGUS OSALENUD?

Maarius imestab, et mõned inimesed lähevad tõesti sellesse saatesse endale kaaslast otsima. Noormees lausub, et tema ei käinud saates endale pruuti valimas, vaid niisama seiklusi otsimas ja ka edevuse pärast. Kahjuks ei leidnud ta mitte ühegi kena neiuga saates õiget kontakti ja valis ühe lihtsalt sellepärast, et kedagi pidi ju valima. Pärast saadet pole nad enam kohtunud.

Anželika: „Lootsin leida noormeest, kellega koos aega veeta,” põhjendab ta saatesse minekut. „Ka mõtlesin, et ei ole kunagi sellistes saadetes osalenud, tahtsin proovida.” Neiu sõnul ei pea sinna just elu armastust otsima minema, kuid toreda poisi, kellega suhelda ja kes heaks sõbraks saaks, võiks leida küll. Kahjuks aga valis noormees teise neiu ja Anželika langes saatest välja.

Egle ja Hendrik läksid saatesse erinevatel põhjustel. Noormees tahtis näha, kuidas telesaadet tehakse, ja neiu tundis minema sõbrannad. Egle ja Hendrik lahkusid saatest paarina ja on senimaani kokku jäänud. „Mul on nõrkus lumelaudurite vastu,” mainib Egle. „Ja me mõlemad tundsume, et sobime teineteisele.” Hendrik sõnab: „Ta oli võõras, aga kohe nagu tuttav. Temaga on lõbus, ta on tore.” Mõlemad ütlevad, et see on neil esimene pikem suhe, aga kokku kolida nad esialgu siiski ei kavatse.

C. Kuidas mõjutab saates osalemine nende inimeste edasist elu? Milliseid uusi võimalusi see võib neile tuua? Milliseid negatiivseid tagajärgi see võib neile tuua?

4. Töötage paaris. Koostage ühe telemängu lühitutvustus järgmise kava järgi. Laske kaastelatel ära arvata, mis saatest räägite.

a. Mis programmis ja mis ajal on saade eetris?	f. Kas see saade on populaarne? Kes on peamised vaatajad?
b. Kes saates osalevad?	g. Mille poolest see saade sulle meeldib? / ei meeldi?
c. Mis on saate sisu?	
d. Missugused on saate reeglid?	
e. Mis on saate auhinnad?	

KIRJUTAMINE 2

1. Loe läbi kahe noormehe enesetutvustused saates „Õige valik” osalemiseks. Leia kohad, kus kirjutajad räägivad järgmistest teemadest.

a. Kes nad on.	d. Missugused neid neile meeldivad.
b. Millega nad tegelevad.	e. Miks nad tahavad saatesse tulla.
c. Missugune on nende iseloom.	

Tere, lugupeetud „Õige valiku” meeskond!

8. september 2008

Minu nimi on Viktor ja ma olen 19aastane tartlane. Olen lõpetanud kutsekooli ning töötan ehitajana. Mulle meeldib minu töö, sest see on huvitav ja üsna tasuv. Elan praegu üürikorteris, aga kavatsen võtta laenu, et osta endale oma korter.

Kavatsen veel ka edasi õppida. Järgmisel aastal proovin astuda tehnikaülikooli ehitusinseneri erialale. Vabal ajal tegelen spordiga (mängin võrkpalli ja käin jõusaalis), et olla heas vormis. Kui võimalik, käin trennis vähemalt kolm korda nädalas.

Iseloomult olen tõsine, rahulik, julge ja sõnakas. Mul on palju häid sõpru, nädalavahetustel käime tihti koos väljas. Mulle meeldivad iseseisvad ja majanduslikult kindlustatud neid. Oluline on ka esmamulje, kuid mingit kindlat iluideaali mul pole. Kõik sõltub konkreetsest inimesest.

Saatesse „Õige valik” soovin tulla, et näha teletöö köögipoolt ja saada uusi kogemusi.

VKuusk

Viktor Kuusk
tel 987 654
e-post: kuusk@kiri.ee

Tere!

12.09.2008

Olen 20aastane Aare Raplast. Praegu ma ei tööta, aga varem töötasin müügiesindajana. Mind huvitab väga muusika ja tahaksin seda tõsisemalt õppida. Vabal ajal meeldib mulle plaate kuulata, kitarril mängida ja vahel käin ka karaoket laulmas. Mõnikord korraldan noortele pidusid ja muid meelelahutusüritusi.

Mulle meeldivad kenad ja lõbusad tüdrukud, kes ei ole liiga jutukad.

Saatesse soovin tulla, et seda huvitavamaks muuta. Kui mind saatesse valitakse, teen seal nalja ja igav minuga juba ei hakka.

Aare Koppel

Aare Koppel
tel 456 789
e-post: aarekas@rapla.ee

2. Tee valik, kumma ülesande 1 kandidaatidest kutsuksid vestlusele. Põhjenda oma otsust, kasutades seejuures ka järgmisi väljendeid.

Valiksin kindlasti ___ (*kelle?*), sest ____.
Mulle meeldib tema juures veel see, et ____.
Huvi äratav see, et ____.
Kahtlemata on parem kandidaat ____.

Mõlemad kandidaadid on sobivad, kuid ____.
Kuigi kandidaadid on üsna võrdsed, eelistaksin siiski ____.
____ ei sobi saatesse kindlasti, sest ____.

3. Eesti keeles puudub lauses tihti asesõna *mina*. Leia ülesande 1 tekstidest sellised laused. Kirjuta ise kaks sellist lauset.

Näide: *Olen lõpetanud kutsekooli ning töötan ehitajana.*

4. a. Tõlgi järgmised laused. Lõpeta laused veel kahel eri viisil.

GRAMMATIKALISA 37

1. **Soovin saatesse tulla, et** leida uusi sõpru.
2. **Kui mind saatesse valitakse,** olen väga rõõmus.

b. Leia ülesande 1 kirjadest veel sama skeemiga lauseid.

1. _____, et _____
2. Kui _____, _____.

5. Vasta ülesande 1 kirjade põhjal küsimustele.

1. Kas kirjad on kirjutatud sobivas stiilis?
2. Kas kirjadest võiks midagi välja jätta?
3. Kas kirjadesse võiks midagi lisada?

6. a. Kirjuta enda või mõne oma tuttava kohta tutvustus saates „Õige valik” osalemiseks.

b. Loe kolme kaaslaste kirjad läbi ja vali nende hulgast üks, kelle kutsuksid vestlusele. Põhjenda oma arvamust.

GRAMMATIKA 2

SÕNASTIKUD

1. Vasta küsimustele.

1. Milliseid sõnastikke kasutad eesti keele õppimisel?
2. Mida sa sõnastikust peamiselt vaatad (sõna tõlget oma emakeeles, sõna tõlget eesti keeles, sõnavorme, näitelauseid, pilte, muud)?
3. Mis vormid on sõnastikus tavaliselt antud? Miks just need?
4. Mis vormile liidetakse käändelõpud?

SÕNATÜÜBID

GRAMMATIKALISAD 2, 4

2. a. Tutvu ühe sõnatüübi kolme põhivormiga ainsuses ja mitmuses. Moodusta samad vormid sõnast *õpilane*.

	Ainsus	Mitmus
Nimetav (kes?)	kaaslane	kaaslased
Omastav (kelle?)	kaaslase	kaaslaste
Osastav (keda?)	kaaslast	kaaslasi

b. Loe laused ette. Lüngas kasuta sõna *kursusekaaslane* õiges käändes.

1. Minu ___ nimi on Jaanika, kuigi ta on poiss.
2. Mul on kaks ___, kes on vanemad kui 30 aastat.
3. Minu ___ meeldib sõpradele sünnipäevaks luuletusi kirjutada.
4. Minu ___ on kaks last, kolm koera ja neli kassi.
5. Ma käin koos ___ jalgrattamatkadel.

c. Moodusta b-osa eeskujul viis lauset. Kasuta üht järgmistest sõnadest mitmuses.

koolikaaslane / kursusekaaslane / töökaaslane / trennikaaslane

KOHTA / PÕHJAL / TEEL

GRAMMATIKALISA 11

3. a. Tutvu näitelausetega. Tõlgi.

Info saate kohta on meie kodulehel. Saatesse kandideerija peab kirjutama enda kohta tutvustuse.	Esimese valiku teeme tutvustuse ja foto põhjal . Teise valiku teeme intervjuu põhjal .
Me ei räägi kandidaadiga telefoni teel . Me ei suhtle kandidaadiga interneti teel .	

b. Töötage paaris. Lugege dialoog ette. Lünka valige kohta, põhjal või teel.

Noormees: Tere. Kas teie saatesse telefoni a) ___ saab registreeruda?
 Sekretär: Tere. Kahjuks mitte. Peate saatma kirja, kus räägite enda b) ___ midagi huvitavat.
 Noormees: Kas siis kirja c) ___ saab inimesi saatesse valida! Nii ei saa te ju minu d) ___ paljusid asju teada.
 Sekretär: Huvitavamate kirjade autoritega vestleme telefoni e) ____.
 Noormees: No aga te peaksite mind ikka nägema ka. Minu välimus sobib televisiooni ideaalselt.
 Sekretär: Ainult välimuse f) ___ me valikut ei tee.
 Noormees: Kahju. Saadan siis kirja. Kas pean kindlasti saatma posti g) ___?
 Sekretär: Võite saata nii posti kui interneti h) ____ .
 Noormees: Oh, tore. Ehk saate mulle veel saate i) ___ midagi huvitavat rääkida?
 Sekretär: Kui teid saatesse valitakse, siis kuulete kõige j) ___ lähemalt. Nägemiseni.
 Noormees: Kohtumiseni.

KÄIMA KUS? MIDA TEGEMAS? / MINEMA KUHU? MIDA TEGEMA?

GRAMMATIKALISA 33

4. a. Tutvu järgmiste lausetega ja vali õige seletus.

- Laused**
1. Kas sa **käid** mõnikord jaapani **restoranis** sushit **söömas**?
 2. Kas sa tahaksid **minna** jaapani **restorani** sushit **sööma**?

Seletused

1. Sõna **käima** näitab tavaliselt a) ühekordset tegevust, b) mitmekordset tegevust.
 Sõnaga **käima** koos olevad sõnad vastavad küsimustele a) *kuhu?* ja *mida tegema?*, b) *kus?* ja *mida tegemas?*.
2. Sõna **minema** näitab tavaliselt a) ühekordset tegevust, b) mitmekordset tegevust.
 Sõnaga **minema** koos olevad sõnad vastavad küsimustele a) *kuhu?* ja *mida tegema?*, b) *kus?* ja *mida tegemas?*.

b. Vestelge paaris. Küsige ja vastake.

Näide: *Kas sa oled kunagi käinud piljardit mängimas?*

*Kas sa oled kunagi käinud ...?
 Kas sa tahaksid minna ...?*

*Kui tihti sa käid ...?
 Kus sa käid ...?*

*Kuhu sa tahaksid minna ...?
 Kellega sa tahaksid minna ...?*

piljardit mängima	kardiga sõitma	ratsutama
sushit sööma	jaanalinnufarm	ennustaja juurde
fotosalong, pildistama	veekeskus	rulluisutama

5. Tõlgi. Lõpeta lausealgused enda kohta sobivalt.

Minu nimi on Anneli Kajakas. **Rahvuselt** olen eestlane ja **erialalt** juuksur. **Välimuselt** olen oma isa moodi: mul on pruunid juuksed ja silmad. **Iseloomult** olen oma ema moodi: lõbus ja julge.

VÄLJA

6. a. Ühendverbid koosnevad põhisõnast (nt *nägema*) ja abisõnast (nt *välja*). Põhisõna muutub, abisõna ei muutu. Tõlgi järgmised sõnad. Kasuta lauses sobivat põhisõna õiges vormis.

Sõnad			Laused
välja	nägema	<i>missugune?</i>	1. Ta ___ alati hea välja.
	minema	<i>kust?</i>	2. Ta ___ saatest välja ja oli seetõttu õnnetu.
	võtma	<i>kust?</i>	3. Ta ___ avalduse kotist välja ja andis mulle.
	tegema	<i>kellele?</i>	4. Ta jättis hüvasti ja ___ uksest välja.
	langema	<i>kust?</i>	5. Kellele sa jälle välja ___?
	vaatama	<i>kust?</i>	6. Mulle meeldib aknast välja ___ .

b. Vasta a-osa lausete põhjal küsimustele.

1. Kas abisõna ja põhisõna asuvad lauses alati koos? 2. Kas infinitiivis (*mida tegema? mida teha?*) on tavaliselt eespool abisõna või põhisõna? 3. Kas teistes vormides on tavaliselt eespool abisõna või põhisõna? 4. Kas nende sõnade järjestus võib olla küsilausest teistsugune?

KUULAMINE JA RÄÄKIMINE 1

1. Tutvu kuulutustega ja vasta küsimustele.

1. Kus saab head muusikat kuulata / tantsida / uusi tuttavaid leida / midagi head süüa-juua / sporti teha / võistelda / odavalt aega veeta / kaua aega veeta?
2. Kuhu sa sooviksid minna? Miks? Kuhu sa ei sooviks minna? Miks?

Jäätisekohvik
LumiValgeke

Kaalujäätis
Masinajäätis
Kokteilid *Mahl*
Karastusjoogid *Näts*

Maksmine ainult sularahas
Lahtiolekuajad E-L 10-20
P 10-18

**SUUR
PAINTBALLI-
VÕISTLUS**

Aeg: **Laupäev, 8. oktoober**
Koht: **Loksa sõjaväeosa**
Osalejate arv: **Min. 200**
Hind: **Osavõtutasu, varustus,
250 palli,
toitlustus – 425 kr**
Vormi laenus – 20 kr

Müügil karastusjoogid.

Hip-hopi festival

Kaasa teevad Chalice, Cool D,
Bad J, Paul Oja, JOC, Kozy,
Heidy Purga.

Kohale tuleb ka maailma parim
scratch-DJ Rafik.

Toimuvad õpitoad, loengud ja
breiktantsu võistlused!

Jeti jäähall

Meie liuväli on uisutajatele
avatud E-P 11.00-21.00
Tule üksi või sõbraga ja uisuta
hea muusika saatel!

Meie hinnad:
Uisutamine (1 tund jääl)
Sooduspilet (4-13a) 25 kr
Täispilet (al 14. eluaastast) 50 kr
Pensionärid* (E-R 10-16) tasuta

* tunnistuse ettenäitamisel

*Laupäeval kell 19.00 esineb
Linnahallis maailmakuulus
pop- & rockstaar*

Pink

*Seniolematu sõu –
lõbus, pöörane, ülikiire,
emotsionaalne ja erutav!*

Piletid müügil kõikides Piletilevi
müügipunktides üle Eesti ja
kohapeal tund enne algust.
Uksed avatakse kell 18.00.
Sõu algus kell 19.00.

KLUBI T & L

Hea muusika,
videod,
tantsutüdrukud,
peegelkerad ja
valgusvihud.

Sissepääs prii.

R Esineb Tanel Padar (pilet 75.-).
L Karaoke „Sellest saab meie
sügis” finaali (pilet 25.-).

2. a. Kuula teksti 4 ja leia, millise kuulutuse juurde ülesandest 1 see sobib.

b. Kuula teksti veel kord ja vasta järgmistele küsimustele.

1. Miks helistas Kristjan Heidile? Mida ta ise ütles? Mida sina arvad?
2. Miks ei tahtnud Heidi alguses Kristjaniga välja minna? Mida ta ise ütles? Mida sina arvad?
3. Mida tegi Kristjan, kui Heidi keeldus? Miks ta nii käitus? Mida sina arvad?
4. Kuidas reageeris Heidi? Miks ta nii reageeris?
5. Kuidas dialoog lõppes?

3. Töötage paaris. Koostage teksti 4 põhjal dialoog. Lõpetage fraasid mälu järgi.

Neiu	Noormees
1. ____ kuuleb.	1. Tere. Siin _____. Mis ____?
2. Tead, ausalt öeldes _____. Ma pean ____ ja koeraga _____. Ja homseks on vaja _____.	2. Aa, no kahju _____. Mina tahtsin sind just _____.
3. Ei, ma ei saa _____. Ma lähen niigi _____.	3. Mis siis ikka _____. Aga kuule, ega sa ____?
4. Ma ei _____. Mul vist ei ole _____. Aga kuhu sa siis tahtsid _____?	4. Ah tead, ega ei olegi _____. Lihtsalt sain ______. Aga ära muretse _____.
5. Aa, kuidas sa sinna _____? Kõik on ju ammu _____.	5. No _____.
6. Kuule, ma muidugi tahan _____. Issand, kui hea meel _____. Mis kell _____?	6. Kahe tunni _____. Kuidas sa siis kõik asjad _____?
7. Küll ma _____. Pesen pea _____ ja koera palun _____. Ja bio referaat _____. Nii et ma _____.	7. No olgu. Ootan sind siis _____. Kuidas ma sind _____? Mis värvi _____?
8. Ikka _____. Ma pesen värvi _____.	

4. Kuula teksti 5 ja leia, millise kuulutuse juurde ülesandest 1 see sobib.

5. Kuula dialoogi veel kord ja vasta järgmistele küsimustele.

1. Kuhu Silver Vikat kutsus? 2. Miks Vika alguses köhkles? 3. Kuidas Silver Vikat veenis?
4. Mida Silver mängust veel rääkis? 5. Kas sina oleksid läinud seda mängu mängima?

6. Töötage paaris. Koostage dialoog. Lõpetage fraasid oma sõnadega.

A	B
1. Tšau, ____? Tunned ära, kes ____?	1. Ei _____.
2. Ära jama, olen ju _____.	2. Aa, nüüd _____.
3. Tead, meil on selline plaan _____.	3. Noo, kuhu ____?
4. Lähme _____.	4. Mida seal ____?
5. Seal on _____.	5. Ma ei usu, et see mulle _____.
6. Meeldib _____. See on väga _____.	6. No hea _____, aga kus see siis ____?
7. Täna läheme _____.	7. Olgu, aga kui kaua ____?
8. No seal läheb ikka _____.	8. Kas midagi peab ____? Mis riided peab _____?
9. Pane _____.	9. Olgu, _____. Mis kell ____?
10. Tuleme kell _____. Tšau!	10. Tšau!

- Vali üks kuulutus ülesandest 1 ja kutsu kaaslane sinna kohta. Koostage dialoog, kasutage ka fraase ülesannetest 3 ja 6.
- Leia Internetist või ajalehest reklaamid kolme huvitava ürituse kohta, mis toimuvad lähiajal. Tutvusta üht reklaami kaaslastele, vasta küsimustele.
NB! Kaks inimest ei tohi tutvustada sama üritust.

GRAMMATIKA JA LUGEMINE 1

KÜSISÖNAD

- Moodusta kõik võimalikud küsimused. Moodusta lisaküsimusi.

Näide: *Kuhu sa tahad minna? Kuhu sa tahad mind kutsuda?*

Kuhu ...? Kus ...? Kust ...? Kas ...? Kui palju ...? Kui kaua ...?

sa tahad minna	seal on mingid soodustused	saab pileti osta
see kestab	see üritus toimub	sa oled seal varem käinud
inimesi seal on	sa seda kuulsid / lugesid	see maksab

KOHAKÄÄNDED

GRAMMATIKALISA 10

- Kuula teksti 6 ja täida vihikusse järgmine tabel. Kirjelda oma sõnadega, mida märkad sõnalõppude puhul.

Kuhu?	Kus?	Kust?
		diskolt

- Pane kirja kaks noorte hulgas populaarset ajaveetmiskohta oma kodukohas. Kirjuta kummagi koha kohta kolm lauset, nii et kasutad sõnu, mis vastavad küsimustele *kuhu?*, *kus?*, *kust?*.

LIITSÖNAD

- Moodusta kõik võimalikud liitsõnad.

Näide: *veepidu*

vee	kunsti	spordi	suve	vabaõhu	rokk	kaubandus	toidu	džassi	jäätise	jalgpalli
+										
näitus	võistlus	pidu	kontsert	festival	etendus	keskus	pood	kohvik	muuseum	baar

KOHAKÄÄNDED. LIITSÖNAD

GRAMMATIKALISA 10

- Kirjuta paberile nädalapäevade lühendid.

E T K N R L P

b. Kirjuta a-osa tekstist välja tegusõnad, mis väljendavad minevikus toimunud tegevust ja jaga need kahte rühma (tunnusega *-si (-s)* ja tunnusega *-i*).

si (s)

i

Näide: *lugesin*

nägin

c. Kasuta b-osa sõnu ja esita paarilisele küsimusi loetud teksti kohta. Paariline vastab.

Näide: *Mida nägi Timmo laupäeval Internetis? Ta nägi filmifestivali kuulutust.*

LIHTMINEVIK

GRAMMATIKALISA 20

6. Kuula õpetajat. Korda tema öeldud lauseid lihtminevikus.

AJAVÄLJENDID

7. Leia tulpadest A ja B sama tähendusega paarid.

A	B
1. üleile	a. tükk aega tagasi
2. hiljuti	b. eelmisel laupäeval-pühapäeval
3. üsna ammu	c. kaks päeva tagasi
4. möödunud nädalal	d. eelmisel nädalal
5. viimasel nädalavahetusel	e. natuke aega tagasi

LIHTMINEVIK

GRAMMATIKALISA 20

8. Töötage paaris. Esita kaaslasele küsimusi, kasutades sulgudes olevaid sõnu lihtminevikus. Esita lisaküsimusi. Kaaslane vastab, kasutades ka tabeli all olevaid väljendeid.

Näide: *A: Kas sa olid eile üksi kodus? B: Jah. A: Mis kellast mis kellani sa olid üksi kodus? Jne.*

Kas sa eile ...? Millal sa viimati ...?

(olema) üksi kodus	(suhtlema) erilise inimesega	(kuulama) muusikat	(ostma) midagi erilist
(jalutama) linnas	(käima) väljas söömas	(käima) trennis	(tegema) midagi erilist
(vaatama) telerit	(pidama) pidu	(tegelema) hobiga	(nägema) head filmi
(mängima) mingit mängu	(lugema) midagi põnevat	(käima) kellelgi külas	(kirjutama) kellelegi

See oli kindlasti ____.
 See oli vist ____.
 Üks hetk. Ma mõtlen pisut.
 Mul tõesti ei tule praegu meelde.

Ma arvan, et ____.
 Minu meelest oli see ____.
 Kui ma ei eksi, siis oli see ____.

KIRJUTAMINE 1

1. a. Vaata veel kord blogi teksti (eelmise osa ülesanne 5). Leia tekstist

a) loo algus, b) loo põhisündmused, c) eriline sündmus, d) loo lõpp.

b. Kirjuta blogi tekstist välja sõnad, mis näitavad sündmuste järgnevust. Kirjelda neid sõnu kasutades oma tänast päeva.

Näide: *kõigepealt*

2. a. Blogis kasutatakse palju kõnekeelt, mis ametlikumasse teksti ei sobi. Leia blogi tekstist järgmised sõnad ja ütle, mille kohta need käivad.

kähku / võttis mu mõttest kinni / jõudsime napilt kohale / äge / natuke näksimist / päris jube / megaüllatus / ülijahmunud

b. Leia a-osa sõnadele järgmiste sõnade hulgast kirjakeelsed sünonüümid.

Näide: *kähku – kiiresti*

kiiresti / natuke süüa / oleksime peaaegu hilineanud / oli minu plaaniga nõus / suur üllatus / tore / väga imestunud / üsna ebameeldiv

3. Vali järgmiste sündmuste hulgast viis kõige erilisemat. Nimeta veel erilisi sündmusi.

Saad ootamatu kingituse.	Leiad üles kadunud lemmikkingad.	Saad hea hinde.
Kuuled oma lemmiklaulu.	Näed linnas karu.	Vaatad head filmi.
Väljas on imeilus ilm.	Ostad midagi vajalikku.	Keegi kutsub sind välja.
Tutvud meeldiva inimesega.	Näed tänaval tuntud inimest.	Sööd midagi head.
Keegi teeb sulle välja.	Võidad mingi võistluse.	Käid põnevas kohas.

4. Kirjuta blogi sissekanne *Eriline päev*.

- Meenuta huvitavaid sündmusi, mis on sinuga viimasel ajal juhtunud.
- Mõttele, millistest sündmustest tahaksid blogis kirjutada.
- Mõttele, millistest sündmustest sa ei tahaks blogis kirjutada.
- Vali üks sündmus.
- Tee lühike kava.
- Kirjuta mustand, kasuta kindlasti ka sobivaid ajasõnu (vaata ülesannet 1b).
Kontrolli keelelist korrektsust (küsi vajaduse korral õpetajalt abi).

5. a. Mõnikord kirjutavad lugejad blogi teksti juurde ka kommentaare. Loe kommentaari (eelmise osa ülesande 5 juures) veel kord läbi ja ütle, millised sulle kõige rohkem meeldivad.

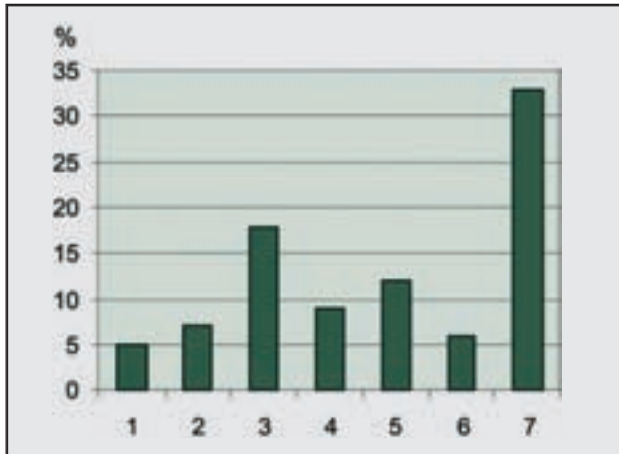
b. Loe läbi paari kaaslase blogitekst ja kirjuta sinna juurde sobiv kommentaar.

NB! Kommentaar ei tohi olla liiga pikk ega negatiivne.

KUULAMINE JA RÄÄKIMINE 2

1. Kirjelda graafikut, kasuta ka järgmisi väljendeid. Paku, mis tegevused võiksid sobida vastuse „teen midagi muud“ alla.

NOORTE VASTUSED KÜSIMUSELE „MIDA TEED VABAL AJAL?“

- 1 – Mängin arvutimänge.
- 2 – Veedan aega oma poisiga / oma tüdrukuga.
- 3 – Veedan aega koos sõpradega.
- 4 – Olen niisama.
- 5 – Kuulan muusikat.
- 6 – Mul ei ole üldse vaba aega.
- 7 – Teen midagi muud.

Kõige rohkem ____.
Sellele järgneb / järgnevad ____.

Peaaegu võrdselt ____.
Üsna vähe ____.

2. Järgmised sõnad on pärit ühest laulust. Arva, millest see laul räägib.

akende / katuseid / kodus / maailm / pilvi / pööningute / silmad / taeva / tornides / tuulelipp

3. a. Paiguta ülesande 2 sõnad sobivasse kohta. Kuula teksti 7 ja kontrolli.

Käime katuseid mööda

Käime (1) _____ mööda,
lähme kolame (2) _____ peal.
Nad ei tea mida mõelda,
need kes pole iial käinud seal.
Näitab meile suunda
vana (3) _____,
siia ülesse kuulda ei ole midagi.

Käime katuseid mööda,
tule lähme turnime (4) _____.
Lähme katsume (5) _____,
lähme värvime (6) _____ siniseks.
Ühed tahavad palju,
teised rohkem veel.
Mõned tahavad kõike,
nad ei kõnni katustel.

Refr:
Me ei näe teisi kihutamas ringi,
meil on (7) _____ ainult teineteise jaoks.
Meil on aega hoida teineteisest kinni,
(8) _____ kuhugi ei kao,
maailm kuhugi ei kao.

Üksik mees istub (9) _____,
joob õlut ja üksinda kurvastab.
Üksik hooldaja naine
vaatab üksinda viimast seebikat.
Klaasist (10) _____ taga
ja neid on rohkem veel.
Ja nad on üksinda kodus,
nad ei kõnni katustel.

Refr:

b. Vasta küsimustele.

1. Kas see on rõõmus või kurb laul? 2. Millest laul räägib? 3. Mida tähendab laulu pealkiri „Käime katuseid mööda”? 4. Kas sulle laul meeldis? 5. Kas see on tüüpiline eesti laul?

4. a. Kus sa käid tavaliselt ____ ?

koos sõpradega	koos külalistega	koos kooli- või töökaaslastega
koos sugulastega	koos oma poisiga / oma tüdrukuga	üksi

b. Kujuta ette, et sinu kodukohta saabub sinu eakaaslane mõnest kaugest riigist ja tunneb huvi, millisesse ostukohta, söögikohta, peekohta, trennikohta, kinno, kursusele ja mujale tal tasuks minna ja kuhu mitte. Koosta tema jaoks lühike ülevaade parimatest kohtadest koos põhjenduste ja soovitudustega. Kasuta seejuures ka järgmisi väljendeid.

Ma arvan, et sa peaks kindlasti minema ____.
 Ma arvan, et sa võiks minna ____.
 Kui sa soovid ____, siis ____.
 Sa peaks silmas pidama, et ____.

Sa peaks arvestama, et ____.
 Ma ei soovitaks sul minna ____.
 Parem ära mine ____.
 Mingil juhul ära mine ____.

LUGEMINE JA RÄÄKIMINE 2

1. Meenuta kolme filmi, mida viimati nägid. Mis on nende pealkirjad? Mis žanri nad kuuluvad? Kuidas nad sulle meeldisid?

2. a. Loe teksti ja leia sealt kõik filmide pealkirjad. Milliseid neist oled näinud?

b. Pane kirja küsimused, mida ajakirjanik võis küsida.

Filmilemmikud ja lemmikfilmid

Ajakirjaniku küsimustele vastavad noored neid Berit, Liina ja Liisi.

1. _____

Liisi: Konkreetseid lemmikuid ei ole, aga tegelikult eelistan rohkem dokumentaalfilme. Neis on ka mingit asjalikku infot, mitte ainult väljamõeldised.

Berit: Esiteks kindlasti „Hero” – kes on näinud, saavad aru, miks. Lühidalt kokku võttes võib öelda nii, et romantilised komöödiad ja koguperefilmid väga ei meeldi. Natuke tõsisemad on ikka paremad.

Liina: Eelkõige õudusfilmid ja psühholoogilised põnevikud.

2. _____

Berit: Otseselt lemmikut ei olegi, pigem meeldivad kindlad rollid, mida näitleja on mänginud.

Liisi: Tegelikult on mu lemmiknäitleja Alfred Hitchcock, ta tegi enda filmides väga jaburaid ja samas geniaalseid rolle.

3. _____

Liina: Esimesena meenub ikka „Kevade” ja ka „Siin me oleme”. Kunagi ammu sai neid vaadatud, aga üha uuesti ja uuesti ma seda ei teeks.

Berit: Meeldivad ikka! Mulle meeldib ka „Kevade”. See on raudselt lemmik! Aga häid filme on veel.

4. _____

Berit: Uusi filme pole eriti vaatan, mas käinud.

Liina: „Malev” ja „Sigade revolutsioon” on päris vaadatavad filmid. Hea, kui Eestis ikka uusi filme tehakse.

5. _____

Berit: Oiii! Need mulle meeldivad. Igasugused. Vanad vene multikad ja praegused ka. „Siil udus” tekitas mulle lapsepõlves trauma. See oli nii õudne, aga praegu on päris äge.

6. _____

Liisi: Kõige rohkem vaatan DVD-sid ja ka seda, mis telekast tuleb.

Berit: Kuidas kunagi. Vaatan kõike segamini.

Liina: Rohkem ikka DVD variant. Kinno jõuab üliharva.

7. _____

Berit: Täitsa asjalik jah. Olen ikka kogu aeg käinud. Seal nägin esimest korda „Herot” kah. Vist. Meeldib veel see, et ta toimub detsembris, nagu nimigi ütleb, pimedate ööde ajal.

Liina: Väga hea üritus. Filmid, mida seal näidatakse, on ikka väga kvaliteetsed ja head, aga eks mujalt võib ka pärleid leida.

3. a. Kirjelda igasse žanri kuuluvat head filmi ja halba filmi. Kasuta lisaks sõnu ülesande 2 tekstist.

Näide: Hea dokumentaalfilm on asjalik, informatiivne, tõsine. Halb dokumentaalfilm on igav, tuim, monotoonne.

dokumentaalfilm	komöödia	õudusfilm	märulifilm
seiklusfilm	armastusfilm	multifilm	ajalooline film

b. Pane žanrid meeldivuse järgi järjekorda ja põhjenda oma valikuid.

Eelistan (*mida?*) _____.

Eelkõige meeldivad (*mis?*) _____.

Otsest lemmikžanri mul pole, aga _____.

Pigem meeldivad (*mis?*) _____.

(*Mis?*) _____ mulle eriti ei meeldi.

Samuti ei ole ma (*mille?*) _____ fänn.

(*Mida?*) _____ ei talu ma üldse.

Näiteks on üks väga jube film _____.

4. Töötage paaris. Hakkate valima „Meie lemmikfilmi“. Iga paar saab ühe filmižanri, valib üks kuni kolm sellesse kuuluvat filmi ning valmistab ette nende lühitutvustuse (järgmiste punktide abil).

- Kus on see film tehtud?
- Kes on filmi režissöör?
- Millised näitlejad filmis osalevad?
- Kus toimub filmi tegevus?
- Millal toimub filmi tegevus?
- Mis on filmi põhisüžee?
- Milline on filmi lõpp?
- Miks peaks just see film saama „meie lemmikfilmiks“?

Tutvustuste järel toimub salajane hääletamine, kus iga õppija saab anda oma hääle kokku kolmele filmile. Film, mis saab kõige rohkem hääli, on võitja.

KIRJUTAMINE 2

1. Loe läbi järgmine kuulutus ja ütle, kas oled kunagi sellisel peol käinud.

Rebaste ristimise pidu

Millal? Järgmisel reedel

Mis kell? Algab siis, kui väljas on läinud pimedaks

Kus? Sissepääs neljandal korrusel paremat kätt viimasest uksest

Kes? Kõik meie kooli inimesed

*Mis toimub? Rebaste ristimine
Tordisöömine
Tants*

Riietus? Vaba

Oled oodatud!

Hind? tasuta

2. Loe kiri läbi ja vasta küsimustele.

Kalju Kossar
Päikese gümnaasium
Direktor

14. november 2008

Avaldus

Pöördume Teie poole suure palvega. Nimelt on novembri viimasel nädalal plaanis korraldada meie kooli traditsiooniline üritus – Rebaste ristimise pidu. Meil on juba kõik valmis: programm on välja mõeldud, tort on tellitud ja ka muud vajalikud ettevalmistused on tehtud.

Olime kogu aeg kindlad, et saame peo korraldada meie kooli suures saalis neljandal korrusel. Täna läksime majandusjuhataja juurde lõplikku kokkulepet sõlmima ning siis selgus ootamatult, et samaks ajaks on saal välja üüritud rahvateatrile, kes tuleb meie linna külalissetendusele. Kuigi me palusime majandusjuhatajat, et ta ikkagi lubaks meil saali kasutada, ei olnud ta nõus ja soovitas meil otsida mingi muu ruumi. See ei ole aga võimalik, sest meie rebaste ristimise kava on planeeritud nii, et seda saab korraldada ainult selles saalis.

Olgugi, et pöördume Teie poole nii hilja, palume siiski väga, et Te lubaksite meil ikkagi saali kasutada ja leiaksite rahvateatrile mingi muu esinemiskoha.

Rebaste peo korraldajate nimel 12 A klassi õpilane Rain Hunt
tel. 555 666
e-post: rhu@kool.ee

1. Kes on selle kirja kirjutanud? 2. Kellele on kiri kirjutatud? 3. Mis probleemist kirjas räägitakse? 4. Miks on probleem sinu arvates tekkinud? 5. Mida kirja kirjutaja soovib? 6. Mis sa arvad, kas kirja kirjutaja saavutab oma eesmärgi?

3. a. Leia eelmisest tekstist laused, milles esinevad sõnad *kuigi*, *olguigi et*, *siiski* ja *ikkagi*.

Tõlgi need laused.

GRAMMATIKALISA 37

b. Lõpeta järgmised lausealgused, kasuta sõnu *siiski*, *ikkagi*, *kuigi*, *olguigi et*.

1. Peo korraldajad arvasid, et saal on vaba, _____.
2. Nad panid peo kuulutuse üles, _____.
3. Kuigi nad kirjutasid direktorile nii hilja, lootsid nad _____.
4. Olgugi et saal oli juba kinni, ei soovinud noored _____.

4. a. Tõlgi järgmised laused. Ütle, mis vormis on paksus kirjas sõnad. Kas sinu emakeeles kasutatakse antud lausetes sama vormi?

GRAMMATIKALISA 24

1. Kuigi me palusime majandusjuhatajat, et ta ikkagi **lubaks** meil saali kasutada, ei olnud ta nõus.
2. Olgugi, et pöördume Teie poole nii hilja, palume siiski väga, et Te **lubaksite** meil ikkagi saali kasutada ja **leiaksite** rahvateatrile mingi muu esinemiskoha.

b. Lõpeta laused oma sõnadega a-osa eeskujul.

- Noored soovisid, et majandusjuhataja ____.
- Majandusjuhataja soovis, et noored ____.

5. Lõpeta järgmised fraasid 1) ülesande 2 teksti järgi ja 2) oma sõnadega.

Pöördume Teie poole ____.

Nimelt ____.

Olime kogu aeg kindlad, et ____.

Ootamatult selgus, et ____.

See ei ole võimalik, sest ____.

Palume väga, et Te ____.

6. Töötage rühmas. Kirjutage kooli direktorile kiri, kus palute luba mingi peo korraldamiseks.

- Mõelge, mis pidu see on.
- Mõelge, kus ja millal see toimub.
- Mõelge välja peo kava.
- Mõelge välja mingi probleem seoses peo korraldamisega.
- Koostage kiri, kasutades seejuures ka kõiki väljendeid ülesandest 5.
- NB!** Jälgige kirja stiili, ärge kasutage kõnekeelt.

GRAMMATIKA 2**SÕNATÜÜBID****GRAMMATIKALISAD 2, 4****1. a. Eesti keeles on tavaline, et sõna eri vormides muutuvad häälikud k, p, t ja g, b, d.**

Tutvu ühe sõnatüübi kolme põhivormiga ainsuses ja mitmuses. Moodusta samad vormid sõnadest *lugu* ja *luba*.

	Ainsus	Mitmus
Nimetav (mis?)	pidu	peod
Omastav (mille?)	peo	pidude
Osastav (mida?)	pidu	pidusid

b. Kasuta joonel sobivat sõna a-osast õiges käändes.

Ainsus	Mitmus
1. Meie koolis toimus eile lahe ____.	1. Meie koolis toimuvad tihti lähedad ____.
2. Selle ____ korraldaja oli meie kursus.	2. Nende ____ korraldajad on kõik kursused.
3. ____ me kuulasime muusikat ja tantsisime.	3. ____ me kuulame muusikat ja tantsime.
4. Kõik jäid selle ____ rahule.	4. Tavaliselt jäävad kõik nende ____ rahule.
5. Sellest ____ kirjutati isegi linnalehes.	5. Nendest ____ on kirjutatud isegi linnalehes.

JA-VORM, MINE-VORM

GRAMMATIKALISA 30

2. a. Igast tegusõnast saab moodustada *ja*-vormi (väljendab tegijat) ja *mine*-vormi (väljendab tegevust). Täida tabel lõpuni.

NB! Esimene sõna on enamasti omastavas käändes.

Mida tegema?	Mille tegija?	Mille tegemine?
pidu korraldama	<i>peo korraldaja</i>	<i>peo korraldamine</i>
lugu kirjutama		
laulu esitama		
võistlust võitma		
peol osalema		
rebaseid ristima		
külalisi vastu võtma	<i>külaliste vastuvõtja</i>	<i>külaliste vastuvõtmine</i>
kava välja mõtlema		

b. Nii *ja*- kui *mine*-vorm käänduvad kõigis käändeis. Vasta küsimustele. Vastustes kasuta **a-osa tabeli sõnu õiges vormis.**

Näide: *Kellele sa andsid kutse? Peo korraldajale.*

1. Kellele sa andsid kutse? 2. Kellel oli peol mask ees? 3. Kellelt sa peost kuulsid? 4. Kellega sa peol tantsisid? 5. Keda sa pärast tänasid? 6. Mida sa peol kõige rohkem ootasid? 7. Mis sulle peol kõige rohkem meeldis? 8. Millega sa veel rahule jäid? 9. Mis sulle peol ei meeldinud? 10. Millest sa tahaksid sõpradele rääkida?

3

MILLINE SÕIDUK ON PARIM?

KUULAMINE JA RÄÄKIMINE 1

1. Nimeta viis erinevat sõiduvahendit, millega oled viimasel ajal sõitnud. Kust ja kuhu sa sõitsid? Milline sõit meeldis sulle kõige rohkem? Miks?
2. Vaata järgmisi pilte. Vasta küsimustele oma arvamuse järgi.

Kes ja mis sõidukis vestlevad? Kes küsib infot? / ajab niisama juttu? / palub midagi? / on mures? / pahandab? Mis teemal inimesed räägivad?

3. Kuula teksti 8. Ütle, millise ülesande 2 pildi juurde see sobib. Leia õiged lauselõpud.

1. Reisija soovis osta piletit a) ja bussijuht müüs talle selle kohe. b) aga bussijuht ütles, et vabu kohti pole.
2. Reisija ütles, et a) ta peab kindlasti selle bussiga sõitma. b) ta ostab siis pileti järgmisele bussile.
3. Lõpuks müüs bussijuht reisijale a) pileti Tallinnasse. b) pileti Kuusallu.
4. Seejärel palus reisija, et a) bussijuht müüks pileti ka koerale. b) bussijuht aitaks tema pakid bussi tuua.

4. Vasta teksti 8 põhjal küsimustele. Põhjenda oma arvamust.

1. Miks oli reisijal vaja just selle bussiga sõita? 2. Kas bussijuht käitus õigesti, kui ei müünud reisijale piletit Kuusallu? 3. Kuidas reageerib bussijuht sinu arvates reisija viimasele palvele?

5. Töötage paaris. Koostage teksti 8 põhjal dialoog. Lõpetage fraasid mälu järgi.

Reisija	Bussijuht
1. Tere. Palun üks ____.	1. Oodake üks _____. Ma vaatan, kas _____. Kahjuks _____. Ostke _____.
2. Ei, ei, see ei _____. Ma pean _____. Ehk te _____?	2. Ei, ei. Seisukohti _____. Järgmine buss väljub _____.
3. Aga siin teie kõrval _____.	3. Oodake _____. Vaatan, kas kõik _____. Jah tundub, et _____. Olgu, müün siis _____. Sada _____.
4. Nii _____?	4. Jah. Pilet _____.
5. Aga mina paluksin _____.	5. See ei ole küll _____. See on ekspressbuss ja _____.
6. No aga see on ju _____. Te lihtsalt _____.	6. Ma võin seal ju _____, aga pilet _____. Mul pole _____.
7. Jah-jah, _____. Palun võtke _____.	7. Palun _____. Kas te tuleksite _____?
8. Üks _____. Mul on seal _____. Ehk aitaksite _____?	8. Kus _____? Mis _____?
9. No need mõned _____. Äрге koera _____.	

6. a. Kuula teksti 9. Ütle, millise ülesande 2 pildi juurde see sobib. Vali õige lauselõpp.

1. Oli a) kevad. b) suvi. c) sügis.
2. Vagunis a) oli väga palav. b) oli natuke liiga palav. c) ei olnud palav.
3. Mees sõitis selle rongiga a) paar korda kuus. b) iga päev. c) esimest korda.
4. Mees tahtis a) naisele kohvi välja teha. b) naisele pileti osta. c) naisega veel kokku saada.
5. Rong sõitis a) Tartusse. b) Narva. c) Tallinna.

b. Töötage paaris. Mõelge välja kuulnud dialoogi jätk. Esitage dialoog kaaslastele.

7. Töötage paaris. Valige ülesande 2 piltide hulgast üks, mille kohta ei olnud kuulamisteksti. Saad õpetajalt rollikaardi. Tööta juhise järgi.

GRAMMATIKA JA LUGEMINE 1

KÄSUD JA PALVED

GRAMMATIKALISAD 23, 24

1. a. Leia iga seletuse juurde sobiv näide ja õige tunnus.

Seletus	Näide	Tunnus
1. Konkreetne käsk või palve ühele inimesele.	a. Kas sa aitaksid mul asjad bussi tuua? Kas sa annaksid mulle telefoni? Kas sa tooksid midagi juua?	Ø
2. Konkreetne käsk või palve mitmele inimesele või austav pöördumine ühe inimese poole.	b. Aidake mul asjad bussi tuua! Andke mulle telefon! Tooge midagi juua!	-ksi
3. Pehmem palve ühele inimesele.	c. Aita mul asjad bussi tuua! Anna mulle telefon! Too midagi juua!	-ksi
4. Pehmem palve mitmele inimesele või austav pöördumine ühe inimese poole.	d. Kas te aitaksite mul asjad bussi tuua? Kas te annaksite mulle telefoni? Kas te tooksite midagi juua?	-ke -ge

NB! Kõik käsud ja palved muudab viisakamaks sõna *palun*.

b. Jätka näidise järgi. Ütle, millise pildi (lk 34) juurde need palved sobivad.

Näide: *Pane palun teler mängima. Pange palun teler mängima.*

Kas sa paneksid teleri mängima? Kas te paneksite teleri mängima?

mängima panema, teler / lahti tegema, aken / andma, mina, telefon / sõitma, kiiremini / vaatama, siia / olema, tasa / tooma, midagi juua / juhatama, mina, kohvik

c. Vali üks pilt (lk 34) ja koosta selle juurde viis palvet või käsku. Esita need kaaslasele, kes vastab sulle.

VÕRDLEMINE

GRAMMATIKALISA 16

2. a. Võrdle sõidukeid. Jätka näite järgi.

Näide: *Buss on kiirem kui ratas. Kõige kiirem on auto.*

1. auto / buss / ratas	kiire
2. auto / laev / lennuk	mugav
3. buss / rong / auto	odav
4. laev / auto / ratas	romantiline

5. buss / rong / laev	mahukas
6. auto / lennuk / laev	turvaline
7. auto / ratas / rong	keskkonnasõbralik
8. ratas / auto / buss	tervislik

b. Kasuta a-osa sõnu ja kirjuta näite eeskujul neli lauset mitmuses.

Näide: Bussid ja autod on tavaliselt kiiremad kui rattad, aga ummikutes võivad rattad olla kiiremad.

KÕIGE-ÜLIVÕRRE

GRAMMATIKALISA 16

3. Esita paarilisele küsimusi. Kuula vastust ja esita lisaküsimusi.

Näide: Milline on olnud kõige kaugem koht, kus sa oled käinud?

Milline on olnud kõige ...?

kauge / eriline / ilus koht, kus sa oled käinud	pikk / kallis / tore reis, mille oled teinud
kiire / mugav / huvitav sõiduk, millega oled sõitnud	üllatav / ebameeldiv / vahva asi, mis on sinuga reisil juhtunud

/-ÜLIVÕRRE

GRAMMATIKALISA 16

4. a. Tutvu näitelausetega.

Kõige kiirem sõiduk on lennuk. = Kiireim sõiduk on lennuk.

b. Jätka näidiste järgi.

- (kõige pikem) *pikim* tee
- (kõige lühem) _____ tee
- (kõige vanem) _____ tee
- (kõige halvem) _____ tee
- (kõige parem) _____ tee

- (kõige väiksem) *väiksem* auto
- (kõige kergem) _____ auto
- (kõige raskem) _____ auto
- (kõige ilusam) _____ auto
- (kõige mugavam) _____ auto

- (kõige aeglasem) *aeglaseim* auto
- (kõige kiirem) _____ auto
- (kõige kallim) _____ auto
- (kõige odavam) _____ auto
- (kõige meeldivam) _____ auto

- C. Vali teksti alt lünkadesse sobivad arvud. Seejärel kuula õpetajat, kes loeb ette õiged arvud. Kirjuta need üles ja võrdle oma arvamusega.**

HUVITAVAD REKORDEID

1. Kiireim auto sõitis maailma esimesel autovõidusõidul Pariisis 1894. aastal kiirusega ____ km/h.

2. Umbes sada aastat hiljem sõitis kiireim auto USAs kiirusega ____ km/h.

3. Maailma pikim teedevõrk on Panameerika autotee, mille pikkus on ____ km. Selle üks haru ulatub Alaskast Tšiilini.

4. Pikim liiklusummik on fikseeritud Prantsusmaal. Lyoni ja Pariisi vahel seisid autod ravis, mille pikkus oli ____ km.

5. Väikseim sõiduauto on ehitatud Inglismaal. Selle sõiduki pikkus on 1,34 m, laius 99 cm ja kõrgus 1,34 m. Auto kaalub ____ kg.

6. Suurim auto on ____ m pikk, seal on basseini koos hüppelauaga ja ülisuur vesivoodi.

7. Väikseim jalgratas, millega on võimalik sõita, on ratta läbimõõduga ____ cm. Konstruktor ise läbis sellega 4,1 meetrit.

8. Suurim autoteede koguhulk on USAs. Teede pikkus kokku on rohkem kui 6 miljonit km. Kui sõita kiirusega 80 km/h, kulub nende kõigi läbimiseks üle ____ aasta.

1,9

9

12

30,5

59

176

1228

47000

- d. Alusta lauset sobiva omadussõnaga *i*-ülivõrde mitmuse nimetava vormis. Lõpeta laused. Näide: *Ilusaimad paigad minu kodukohas on linnapark ja supelrand.***

Omadussõna	Lause
Ilus	
Kallis	____ paigad minu kodukohas on ____.
Kiire	____ tänavad minu kodukohas on ____.
Kõrge	____ autod meie teedel on praegu ____.
Pikk	____ hooned minu kodukohas on ____.
Suur	____ sõidukid meie teedel on ____.
Väike	____ probleemid meie liikluses on ____.
Huvitav	
Kuulus	

SAAB / VÕIB / TOHIB / SUUDAB / PEAB

GRAMMATIKALISA 31

- 5. a. Arva, kas järgmised laused on õiged või valed. Loe teksti ja kontrolli vastuseid.**

- ATV **võib** kaaluda üle 1000 kilo.
- ATV **suudab** sõita palju kiiremini kui 100 km/h.
- ATV **suudab** sõita soos.
- ATVga **saab** sõita kogu aasta.
- ATVga **tohib** sõita igal pool.
- ATVga **saab** ka tööd teha.
- ATVd **võivad** juhtida ka lapsed.
- ATVga **võivad** kergesti juhtuda õnnetused.
- ATVga sõites **ei pea** kandma kiivrit.
- ATV juhil **peab** olema juhiluba.
- ATVga **tohib** sõita mitmekesi.
- ATVga sõites **peavad** kaasas olema abivahendid.

Nimetus ATV tuleb inglise keelest (*all terrain vehicle*), eesti keeles võib teda nimetada sõiduk iga maastiku jaoks. ATV kaalub umbes 300 kilo ja suudab sõita kiirusega kuni 100 kilomeetrit tunnis. Tema suurim pluss on see, et ta suudab sõita igasugusel maastikul, läbida sood, kraave ja ületada muid takistusi. ATVga saab sõita aasta ringi. See sõiduk on ideaalne abimees jahi- ja kalameestele. Samuti korraldatakse ATVga turistidele loodusmatku, nii pääseb igasugustesse põnevatesse kohtadesse. Kahjuks sõidavad mõned inimesed oma masinatega ka

nendes looduskaunites kohtades, kus ATVga liikumine on keelatud, ja rikuvad nii metsa ning teid.

ATVd saab hästi kasutada ka koduses majapidamises. Ta on tegelikult võrdne väiketraktoriga – näiteks suudab ta tõmmata paigalt ära väikese majakese, temaga saab teha põllutöid ja palju muud. Kui kasutada ATVd väljaspool omaniku territooriumi, peab selle registreerima kas traktori või mootorrattana. Et ta on väike, arvavad paljud, et tegu on

mänguasjaga, mis ka lastele sobib. Nii see siiski pole. ATV on võimas sõiduk ja kui temaga hoolelt sõita, võib ta kergesti ümber minna. Seetõttu ei tohi temaga sõita ilma eelnevalt harjutamata, ebakainelt, ilma kiivri- ja kahekesi, nooremana kui 18aastaselt. Ei ole soovitatav sõita üksi ohtlikes kohtades ja läbida üksi pikki distantse. Kui ATV on ülihea läbimisvõime, pole see siiski tank ega allveelaev ja kui ta kuhugi kinni jääb, on asi tõsine. Seetõttu peab juhil kaasas olema veokõis, tööriistad ja sidevahendid.

b. Leia a-osa tekstist sõnad, mille tähendus on järgmine.

Ei ole lubatud	On kohustatud	On jõudu	On võimalik	On tõenäoline
----------------	---------------	----------	-------------	---------------

SAAB / VÕIB / TOHIB / SUUDAB / PEAB

6. Võrdle ATVd tavalise sõiduautoga. Kasuta ka sõnu *saab, võib, tohib, peab, suudab*.

ATV

Näide: *suudab sõita vees*

Tavaline auto

Näide: *ei suuda vees sõita*

7. Töötage rühmas. Valige ülesanne a või b.

a. Saate õpetajalt loosiga ühe sõiduki nimetuse. Kirjeldage seda järgmiste punktide järgi.

b. Joonistage oma lemmiksõiduk või unistuste sõiduk ja kirjeldage seda järgmiste punktide järgi.

a. Kuidas see sõiduk välja näeb?

b. Kus ja kuidas saab seda kasutada?

c. Kui kiiresti see suudab sõita?

d. Kes saavad sellega sõita?

e. Mis on selle sõiduki suurimad plussid?

f. Mis on selle sõiduki suurimad miinused?

KIRJUTAMINE 1

1. Pane järgmine kirjavahetus õigesse järjekorda.

a. Tšau! Muidu võiks ju bussiga minna küll, aga ma tahan koera ja ratta ka kaasa võtta. Kardan, et bussijuht ei võta neid peale. Lähme parem rongiga. K.

b. Kuule, see pole ikka võimalik. Mul läheb alati rongis süda pahaks. Lähme siis parem autoga. T.

i. See oleks ju suurepärane. Kas tulete siis minu juurest läbi? K.

d. Hei! Minu meelest võiks minna kella kümnese bussiga. See on ekspress ja sõidab umbes poolteist tundi. Tom.

e. Ei, aga Piia tahtis tegelikult ka Viljandisse tulla ja tal on ju auto ka. T.

f. Vaatasin järele. Üks rong väljub hommikul kell kolmveerand seitse ja teine päeval kell pool kaks. Ja muuseas, need rongid on nüüd päris kiired ja mugavad ka – seal on täitsa hea kohvik ja saab isegi internetti kasutada! K.

g. Tere! Ega sa pole unustanud, et pidime ülehommie Viljandisse minema? Millega me siis sinna sõidame ja mis kell? Keit.

c. Rong sõidab ju nii kaua ja ma ei tea isegi, mis kell ta üldse väljub. T.

h. Kas sa saaksid siis autoga tulla? K.

j. Räägin veel Piiaga, aga usun, et ta on nõus. Oota siis meid kella kümne paiku. T.

2. Vasta küsimustele.

1. Millal ja kuhu pidid Keit ja Tom sõitma? 2. Mis kellase bussiga soovis sõita Tom? 3. Miks ei soovinud Keit bussiga minna ja mis ettepaneku ta tegi? 4. Miks ei tahtnud Tom rongiga minna ja mis ettepaneku ta tegi? 5. Mis otsusele Keit ja Tom lõpuks jõudsid?

EGA / POLE

3. Tutvu sõnade *ega* ja *pole* kasutamise seletusega ja näitelausetega. Moodusta samasuguseid lauseid.

Ega – kasutame eitavas küsilause, nt **Ega te ei tea**, mis kell Tartu buss väljub?

Pole = ei ole, nt **Mul ei ole üldse aega**. = **Mul pole** üldse aega.

Polnud = ei olnud, nt **Mul ei olnud üldse meeles**. = **Mul polnud** üldse meeles.

4. Leia sama tähendusega paarid.

1. Ega sa pole unustanud, et ____?	a. Põhimõtteliselt võiks bussiga minna küll, aga ____.	6. Seal saab internetti kasutada.	f. See oleks väga tore.
2. Minu meelest võiks minna kella kümnese bussiga.	b. Minu ettepanek on minna rongiga.	7. Kas sa saaksid autoga tulla?	g. Kas võtate siis mind ka kodust peale?
3. Muidu võiks ju bussiga minna küll, aga ____.	c. See ei sobi.	8. See oleks suurepärane.	h. Seal on võimalik internetti kasutada.
4. Lähme parem rongiga.	d. Mina arvan, et võiks minna bussiga, mis väljub kell kümme.	9. Kas tulete siis minu juurest läbi?	i. Oota meid umbes kell kümme.
5. See pole võimalik.	e. On sul ikka meeles, et ____?	10. Oota meid kella kümne paiku.	j. Kas sul oleks võimalik autot kasutada?

5. Pea kaaslasega kirjavahetust järgmise skeemi järgi.

A

1. Küsi, kas B-l on meeles, et pidite sõitma ____ .
2. Paku oma variant, lisa põhjendus.
3. Paku teine variant.
4. Paku kolmas variant, põhjenda.

B

1. Vasta. Küsi, millega te lähete.
2. Kirjuta, et see ei sobi sulle, põhjenda.
3. Vabanda, et ka see ei sobi sulle. Põhjenda.
4. Vali, kas oled nõus või mitte. Kui oled nõus, küsi, millal ja kus te kokku saate.
Kui ei ole nõus, siis jätkake kirjavahetust, kuni jõuate kokkuleppele.

KUULAMINE JA RÄÄKIMINE 2

1. a. Mis seostub sul sõnaga *hääletamine*?

b. Hakkad kuulama lugu sellest, kuidas üks neiu käis koos sõbrannaga hääletamas.

Tööta järgmiste punktide järgi.

- Pane kirja 7 küsimust, millele soovid vastust saada.
- Kuula teksti 10 ja leia oma küsimustele vastused.
- Millistele küsimustele sa vastust ei saanud? Vasta neile ise oma arvamuse järgi.
- Mida said veel teada?

2. Vasta küsimustele.

1. Kas sa oled kunagi reisinud hääletades? 2. Kas sa tead inimesi, kes reisivad hääletades? 3. Mis on sinu arvates hääletades reisimise plussid? 4. Mis on sinu arvates hääletades reisimise miinused?

3. Kui tähelepanelik sa oled? Töötage rühmas järgmiste punktide järgi.

- Mõttele ühele huvitavale reisile ja tuleta meelde järgmised punktid.

- * Mis riigis sa käisid?
- * Millal sa käisid?
- * Kellega sa käisid?
- * Millega sa käisid?
- * Kus sa täpsemalt käisid?
- * Mida sa seal tegid?

- * Mida huvitavat sa nägid?
- * Kus sa ööbisid?
- * Mida põnevat sa sõid ja jõid?
- * Mida huvitavat sa ostsid?
- * Kellega sa tutvusid?
- * Mis sa veel tahad lisada?

- Räägi paarilisele üksikasjalikult sellest reisist. Paariline kuulab ja püüab kõik meelde jätta. Ta võib esitada ka täpsustavaid küsimusi.
- Paariline räägib sulle oma reisist samamoodi. Püüa kõik detailid meelde jätta.
- Vahetage paarid. Räägi kuuldu edasi uuele paarilisele, kes kuulab ja püüab kõik meelde jätta. Ta võib esitada ka küsimusi.
- Uus paariline räägib sulle oma reisist samamoodi.
- Räägi tervele rühmale reisist, millest viimati kuulsid. See, kes sellel reisil käis, märgib üles kõik erinevused oma algsest jutust ja parandab need.

LUGEMINE JA RÄÄKIMINE 2

1. Vali järgmiste omaduste hulgast viis, mis on sinu arvates heale autojuhile kõige olulisemad.

Hea autojuht on

rahulik	kaine	kiire reaktsiooniga
kogenud	noor	puhanud
hea nägemisega	täiesti terve	vastutustundeline

2. Loe teksti ja leia iga järgmise omaduse kohta, millises lõigus sellest räägitakse.

hea nägemine / kiire reaktsioon / kogemus / noorus / puhanud olek / rahulikkus / tugev tervis / vastutustunne / värvipimedus

1. Praktika näitab, et ühtedel juhtidel juhtub korduvalt äpardusi ja õnnetusi, teistel aga üldse mitte. Mille poolest viimased erinevad esimestest? Kas nad on mingid üliinimesed? Sugugi mitte: igal inimesel on oma tugevad ja nõrgad küljed, ideaalinimesi pole olemas.

2. Üldiselt arvatakse, et heal autojuhil peab kindlasti olema tugev füüsiline ja psüühiline tervis. Kuid ka üsna tõsiste tervisehäiretega inimesed võivad olla väga head autojuhid. Kas mingi haigus võib olla autojuhtimisel ohtlik, seda tuleb otsustada iga kord eraldi.

3. Kindlasti on autojuhile kasuks ka hea nägemine. Kuid kui võrrelda juhte, kes teevad palju avariisid, nendega, kellel avariisid pole, selgub, et nende nägemine on peaaegu ühesugune. Paika ei pea ka väide, et autojuhil peab olema kiire reaktsioon. Uuringud näitavad, et ka reaktsiooniasjas pole õnnetusi tegevatel ja mitte tegevatel juhtidel erinevusi. Hoopis tähtsam kui kiire reaktsioon, on oskus ette näha võimalikke ohte ja neid vältida. Ka pensioniealiste hulgas on väga häid autojuhte, see näitab, et suured kogemused kompenseerivad nooruse eelised.

Milline on „normaalne” autojuht?

4. Peaaegu kõike, mida pole või on vähe, saab kompenseerida muuga. Inimese organism on selline, et kui üks organ on nõrgem, on teine see-eest tugevam. Pimedatel on näiteks väga hea kuulmine ja haistmine. Muidugi ei suuda pimedad siiski autot juhtida. Küll aga suudavad seda teha värvipimedad, nemad eristavad fooritulesid asukoha järgi: kui põleb ülemine tuli, on see punane jne.

5. On aga siiski omadusi, mida ei saa teistega asendada, näiteks rahulikkus ja vastutustunne.

Kui autojuht on ebastabiilne ja närviline, siis kipub ta kihutama ja käitub tihti ootamatult. Kõige tähtsam on aga see, et autojuht peab olema vastutustundeline: käituma nii, et ei tee halba teistele inimestele. Et liiklus sujuks, ei saa alati käituda nii, nagu sulle kõige mugavam on, vaid tuleb arvestada ka teistega. Nii et kui autojuht pole vastutustundeline, on ainult aja küsimus, millal ta avarii põhjustab.

6. Vastutustunne tähendab ka seda, et juht ei istu rooli ebakainena ega väsinuna. Tundub võib-olla uskumatu, aga 17 tundi järjest üleval olnud mees on maanteel sõites sama ohtlik kui 0,5promillise joobega juht. Väsimus mõjub nii, et juht hakkab kiiremini sõitma. Eriti ohtlik aeg rooli istumiseks on kesköö paiku ja varahommik kella 4 ja 7 vahel, kui organism on puhkeseisundis. On vale arvata, et noored ei väsi. Küsitlused on näidanud, et noorte hulgas esineb roolis magama jäämist palju rohkem kui vanemate juhtide seas. Põhjus võib olla ka selles, et noored kipuvad oma võimeid üle hindama.

3. Jätka lauseid variandiga a või b ülesande 2 teksti põhjal. Lõpeta laused.

Näide: *Rahulikkus on autojuhi jaoks väga oluline, sest närviline juht tekitab ohtlikke olukordi.*

1. Rahulikkus
2. Kainus
3. Kiire reaktsioon
4. Kogemus
5. Noorus
6. Puhanud olek
7. Hea nägemine
8. Tugev tervis
9. Vastutustunne

a) on autojuhi jaoks väga oluline, sest ____.

b) ei ole autojuhi jaoks kõige olulisem, sest ____.

4. a. Töötage kahes rühmas. Arutage, mis on meie liikluses viimaste aastatega järgmiste punktide osas muutunud. Üks rühm on pessimistid, kes toovad iga punkti juures välja ainult negatiivset. Teine rühm on optimistid, kes toovad iga punkti juures välja ainult positiivset. Kasutage ka b-osa väljendeid.

Näide: *Autode hulk on tunduvalt suurenenud, sest paljud inimesed jõuavad endale auto osta.*

See on suurepärase, sest inimesed saavad kiiremini ja mugavamalt liikuda.

autode hulk	autode kvaliteet	autojuhtide tase
teede olukord	liikluspolitseinike tase	teiste liiklejate tase

b. Vaielge teise rühmaga. Kaitske oma rühma arvamust ja lükake ümber teise rühma oma. Kasutage seejuures ka järgmisi väljendeid.

____ on suurenenud / paranenud, sest ____.

____ on vähenenud / halvenenud, sest ____.

See on suurepärase, sest ____.

See on halb, sest ____.

Seetõttu / Sellepärast ____.

Ühest küljest on see muidugi hea, sest ____.

Teisest küljest aga ____.

Oleme nõus, et ____, aga ____.

Seda küll, aga samas on jälle ____.

Me ei ole üldse nõus, et ____.

Meie arvates on täpselt vastupidi ____.

Tegelikult ____.

KIRJUTAMINE 2

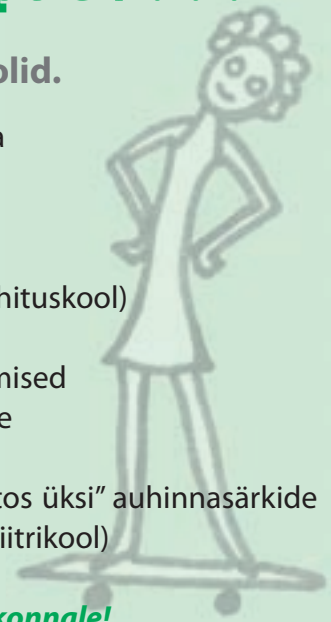
1. a. Kas oled kuulnud autovabast päevast? Kus ja miks seda korraldatakse?

b. Loe läbi autovaba päeva kuulutus ja leia üritused, millel sooviksid osaleda.

20. oktoobril autovaba päev!!!

Peakorraldajaks kõik meie linna kutsekoolid.

Terve päev	Tasuta valvega parklad linnaservas, autojuhtidele tasuta ühistranspordi päevakaart (Transpordikool)
13.00–14.00	Müra ja õhusaaste mõõtmine kesklinnas (Tehnikakool)
14.00	Autovaba päeva pidulik avamine keskväljakul
14.30–17.00	Uue rattatee avamine ja rattamatk kõigile soovijatele (Ehituskool)
15.00	Tänavakorvpalli võistlus eri vanuseklassidele
16.00	Rulluisukool kõigile soovijaile + demonstratioonesinemised
18.00	Keskväljakul keskkonnateemaline viktoriin ja populaarse ansambli Elav Legend kontsert (Kultuurikool)
20.00	Autovaba päeva lõpetamine, kampaania „Ära sõida autos üksi“ auhinnasärkide loosimine (Kergetööstuskool), suur tordisöömine (Kondiitrikool)

Osale autovabal päeval! Tee head nii endale kui keskkonnale!

2. Loe läbi ülevaade toimunud autovabast päevast. Leia erinevused ülesande 1 kuulutusega. Millised üritused olid sinu arvates kõige mõttekamad? Miks?

Autovaba päev

Piia Palu

20. oktoobril toimus meie linnas järjekordne autovaba päev, mille peakorraldajad olid mõned meie linna kutsekoolid.

Hommikupoolikul olid avatud tasuta valvega parklad linnaservas. Kõik juhid, kes sinna oma auto jätsid, said tasuta ühistranspordi nädalakaardi, millega võisid edasi sõita. Selle teenuse pakkumist korraldasid transpordikooli õpilased. Samuti toimus kampaania „Ära sõida üksi!“, mille käigus soovitati juhtidel võtta oma tühja auto peale kaassõitjaid. Päeva lõpus loositi kampaanias osalejate hulgast viis inimest, kellele kergetööstuskooli õpilased kinkisid auhinnasärkid.

Kõige rohkem üritusi toimus kesklinnas. Tehnikakooli õpilased mõõtsid seal kella 13 kuni 14-ni müra ja õhusaastet ning tutvustasid tulemusi kõigile huvilistele. Kell 14 toimus autovaba päeva ametlik avamine. Selle järel avasid ehituskooli õpilased uue rattatee, mida esimesena proovis meie linnapea. Kell 15 algas suur tänavakorvpalli võistlus, millest võtsid osa eri vanuses inimesed. Samal ajal alustasid tööd ka rulluisutreenerid, kellega koos oli võimalik õppida eri trikke. Kahjuks ei toimunud esineja haigestumise tõttu demonstratioonesinemisi. Päev lõppes autoteemalise viktoriini ja ansambli Elav Legend kontserdiga, millele järgnes ühine supisöömine.

Kokkuvõttes võib öelda, et autovaba päev möödus edukalt – kõigil üritustel osaleti aktiivselt ja autode hulk linnas oli palju väiksem kui tavaliselt.

Autovaba päeva traditsiooni on kindlasti kavas jätkata.

3. a. Kuulutuses ei kasutata palju tegusõnu ja täislauseid. Tekstis tuleb aga tegusõnad lisada ja kasutada täislauseid. Leia ülesande 1 ürituste juurde sobivad laused ülesandest 2 ja võrdle, kuidas on tekst muutunud.

b. Tõlgi järgmine lause. Võrdle sõnade *kes* ja *mis* kasutamist oma emakeelega. Leia ülesande 2 tekstist teised laused, kus kasutatakse sõnu *kes* või *mis*.

Kõik juhid, **kes** sinna oma auto jätsid, said tasuta ühistranspordi nädalakaardi, **millega** võisid edasi sõita.

4. Ühenda kaks lauset. Kasuta lausete all toodud vorme sõnadest *kes* või *mis*.

Näide: *Meie linnas toimus autovaba päev, mis oli seekord suurem kui kunagi varem.*

1. Meie linnas toimus autovaba päev. Autovaba päev oli seekord suurem kui kunagi varem.
2. Autovaba päeva avas meie linnapea. Linnapea saabus esinema jalgrattaga.
3. Ta pidas lühikese kõne. Kõne lõpus kutsus ta kõiki uut rattateed proovima.
4. Paljud autojuhid leidsid enda autosse kaassõitjad. Kaassõitjaid nad varem ei tundnud.
5. Kergetööstuskooli õpilased ootasid juhte. Juhtidele saaks vahvaid särke kinkida.
6. Päeva lõpus söödi torte. Tortide valmistajaiks olid kondiitrikooli õpilased.

keda / kellele / kes / mille / mille / mis

5. Tööta järgmiste punktide järgi.

- Mõttele välja mingi temaatilise päeva kava: päeva nimetus, eesmärk, üritused, korraldajad, ajakava.
- Kujunda kuulutus.
- Saad loosiga teise inimese kirjutatud kuulutuse. Kirjuta selle põhjal ülevaade. (Kasuta vähemalt kolm korda sõnu *kes* või *mis* sobivas vormis.)

GRAMMATIKA 2

OMADUSSÕNA JA NIMISÕNA

1. a. Jätka näidise järgi. Tõlgi. Lisa veel kaks sõna.

Omadussõna (missugune?)	Nimisõna (mis?)	Omadussõna (missugune?)	Nimisõna (mis?)
enesekindel	enesekindlus	närviline	närvilisus
julge	julgus	eriline	
kiire		agressiivne	
noor	noorus	labane	
tark		lõbus	lõbusus

rumal		kaine	kainus
viisakas	viisakus	ettevaatlik	ettevaatlikkus
jutukas		rahulik	
lohakas		kannatlik	
vaimukas		õnnelik	

b. Kasuta lüngas sobivat sõna a-osast. Võrdle lauseid kaaslaste lausetega.

1. Õpetaja ___ ja ___ meeldivad õppijatele.
2. Õpetaja ___ ja ___ ei meeldi õppijatele.
3. Õppija ___ ja ___ meeldivad õpetajale.
4. Õppija ___ ja ___ ei meeldi õpetajale.
5. Inimese ___ ja ___ meeldivad sõpradele.
6. Inimese ___ ja ___ ei meeldi sõpradele.

EITUS

2. a. Tutvu eitavate sõnade moodustamise võimalustega ja lisa eitavate sõnade juurde sobivaid nimisõnu. Ütle, millised võivad olla eitamise tunnused.

I		II	
Jaatav omadussõna	Eitav omadussõna	Jaatav omadussõna	Eitav omadussõna
huvitav lugu	eb huvitav lugu, __	võimalik olukord	võimatu olukord, __
kaine juht	eb kaine juht, __	ohtlik tee	ohutu tee, __
stabiilne käitumine	eb stabiilne käitumine, __	vastutustundlik inimene	vastutustundetu inimene, __

III	
Jaatav omadussõna	Eitav omadussõna
kinnitatud turvavöö	kinnitamata turvavöö, __
piiratud kiirus	piiramata kiirus, __

b. Lisa igasse rühma veel üks sama eitava tunnusega sõna koos nimisõnaga.

VÕTMA

3. a. Tõlgi sõnad. Vali lausesse sobiv abisõna.

Sõnad	Laused
juurde	1. Palusin bussijuhti, et ta mind bussi ___ võtaks ja ta oli nõus.
kaasa	2. Võtsin eile ___ autovaba päeva üritustest ja olen väga rahul.
kokku	3. Pean homme ___ võtma palju külalisi ja olen juba närvis.
maha	4. Ta on endale ___ võtnud , et peab kindlasti õppima lennukit juhtima.
osa	5. Ta sõidab kogu aeg autoga ja on juba viis kilo ___ võtnud .
peale	6. Läksin autoga sõitma, aga ei võtnud lube ___.
pähe	7. Ei tea, kas purilauaga sõitmine aitab ___ võtta ?
vastu	8. Ta kukkus kaks korda autojuhieksamil läbi, aga kolmandal korral võttis end ___ ja sooritas eksami edukalt.

b. Kirjuta a-osa eeskujul kolm lauset, milles abisõna kohal on tühi koht. Lase kaaslastel ära arvata, mis sõna sinna sobib.

HULGAS / SEAS

GRAMMATIKALISA 11

4. Tõlgi näitelaused ja vasta küsimustele.

Kuhu?	Kus?	Kust?
Ka mina kuulun nüüd autojuhtide hulka .	Häid autojuhte on nii noorte kui vanade hulgas .	Autojuhtide hulgast võib leida igasuguseid inimesi.
Ka mina kuulun nüüd autojuhtide sekka .	Häid autojuhte on nii noorte kui vanade seas .	Autojuhtide seast võib leida igasuguseid inimesi.

1. Kas sõnad *hulgas* ja *seas* on sama või erineva tähendusega? 2. Milliseid vorme kasutatakse koos tegusõnaga *kuuluma*? 3. Milliseid vorme kasutatakse koos tegusõnaga *leidma*?

JÄÄMA KUHU? / JÄTMA KUHU?

GRAMMATIKALISA 7

5. a. Tavaliselt määrab tegusõna, mis vormis on temaga koos esinevad nimi- ja omadussõnad. Alati ei ole need vormid eri keeltes samad. Tutvu näitelausetega. Ütle, mis küsimust nõuavad sõnad *jääma* ja *jätma* sinu emakeeles.

1. Autojuhid jätsid oma sõidukid linna äärde parklasse.
2. Paljud inimesed jäid keskväljakule üritusi jälgima kuni öhtuni.

b. Vasta küsimustele.

Kuhu jätavad juhid oma autod töö ajal? / Kuhu jäävad autod ööseks?

I-MITMUS

GRAMMATIKALISA 3

6. a. Eesti keeles on mitmuse tunnus tavaliselt *-te* või *-de*. Mõnikord võib mitmust näidata aga ka *-i*. Tutvu näitelausega.

Rullisukool kõigile soovijaile. = Rullisukool kõigile soovijatele.

b. Kummas lauses on mitmuse vorm?

1. a. Autovaba päeva **korraldajail** oli palju tööd. b. Autovaba päeva **korraldajal** oli palju tööd.
2. a. Ajalehes kirjutati võistluse **võitjast**. b. Ajalehes kirjutati võistluse **võitjaist**.
3. a. Rongkäik toimus linna **peatänaval**. b. Rongkäik toimus linna **peatänavail**.
4. a. **Rullisutajalt** võeti intervjuu. b. **Rullisutajailt** võeti intervjuu.

KUULAMINE JA RÄÄKIMINE 1

- 1. Mis spordialasid kujutavad järgmised pildid? Milliste aladega sa tahaksid tegeleda? Miks?**

- 2. Kuula teksti 11, kus klient soovib minna trenni. Pane kirja järgmine info.**

Treeningute ajad / Treeningu pikkus / Spordiala / Kliendi otsus

- 3. a. Kuula teksti 11 veel kord ja leia vastused järgmistele küsimustele.**

1. Miks klubis nädalavahetustel trenne pole? 2. Mitu korda nädalas soovib klient trennida?
3. Millise varustuse klient endale oli ostnud? 4. Mida tähendab *ultrajooks*? 5. Mida soovitas administraator kliendile?

- b. Vasta küsimustele oma arvamuse järgi.**

1. Miks soovis neiu trenni minna? 2. Kas see ala oleks talle sinu arvates sobinud? Miks? 3. Milline ala võiks talle sobida? 4. Mida neiu edasi teeb?

- 4. Töötage paaris. Valige ülesandest 1 üks ala ja koostage dialoog. Lõpetage fraasid oma sõnadega.**

Administraator	Klient
1. Spordiklubi ____.	1. Tere. Öelge palun, mis ajal ____?
2. Meie treeningud on _____. Ja algus on _____.	2. See ____ ja öelge veel palun, kui pikk _____.
3. Poolteist kuni _____.	3. Oodake, üks küsimus _____. Miks teil _____?
4. Siis me _____.	4. See _____. Ma tahaksin nimelt _____.
5. Kas te olete _____?	5. Ma pole kunagi _____, aga mul on praegu _____.
6. Kas te teate ikka, _____?	6. Mul on ükskõik, peaasi, et _____.
7. Meil on _____.	7. Mulle sobib _____. Ostsin just _____.
8. Me treenime selleks, et _____.	8. No eks ma _____.
9. Lihtsalt tahan teid hoiatada, et _____.	9. No aga, mis ma siis _____. Mulle nii hästi _____.
10. Soovitan teil _____.	10. Aitäh, eks ma siis _____.

5. Töötage rühmas. Saad õpetajalt rollikaardi. Tööta juhise järgi.

Ratsatalu

Spordiklubi

Tantsuklubi

Seiklusmatkaklubi

Seikluspark Nõmmel

6. Vali järgmiste teemade hulgast üks ja räägi sellest lühidalt. Vasta kaaslaste küsimustele.

Käisid huvitavas trennis.	Käisid huvitaval spordiüritusel.	Võitsid mõnel võistlusel auhinna.
Sattusid ohtlikku situatsiooni.	Sul oli seoses spordiga mingi probleem.	Käisid mingit põnevat spordivõistlust vaatamas.
Vaatasid telerist mingit põnevat spordivõistlust.	Said mõne sportlase kohta teada midagi huvitavat.	Said mõne spordiala kohta teada midagi huvitavat.

GRAMMATIKA JA LUGEMINE 1

LIHTMINEVIK JA TÄISMINEVIK

GRAMMATIKALISAD 20, 21

1. a. Ühenda näitelause ja seletus.

Näitelauseid

1. Ma **hüppasin** eile langevarjuga kaks korda.
Ma **ei hüpanud** eile langevarjuga ühtegi korda.

Seletused

- a. **Lihtmineviku** vormi kasutame, kui räägime konkreetsest sündmusest, mis toimus minevikus ja ei jätku praegu. Tihti kasutame sel juhul ka konkreetset aega märkivaid sõnu, nt *eile, eelmisel aastal, sellel reedel, 3. märtsil*.

2. Ma **olen** langevarjuga **hüpanud** umbes sada korda.
Ma **ei ole** kunagi langevarjuga **hüpanud**.

- b. **Täismineviku** vormi kasutame, kui teeme mineviku sündmustest kokkuvõtte (ja need sündmused võivad jätkuda).

b. Selgita oma sõnadega, kuidas moodustatakse täismineviku vormid.

LIHTMINEVIK JA TÄISMINEVIK

GRAMMATIKALISAD 20, 21

2. a. Saad õpetajalt töölehe. Tööta juhise järgi.

- b. Kuulake õpetajat, kes nimetab kolme oma elu huvitavat kogemust (kaks õiget ja ühe vale). Esitage täpsustavaid küsimusi ja arvake ära, milline väide on vale. Kasutage korrektselt täismineviku ja lihtmineviku vorme.

Näide: Ma olen ööbinud talvel telgis. – Kas te olete ööbinud talvel telgis üks kord või mitu korda? Millal te viimati talvel telgis ööbisite? Kas telgis oli väga külm? Jne.

- c. Pane enda kohta kirja kolm huvitavat kogemust (kaks õiget ja üks vale), kasuta täisminevikku. Lase kaaslastel ära arvata, milline väide on vale.

LIHTMINEVIK JA TÄISMINEVIK

GRAMMATIKALISAD 20, 21

3. a. Võrdle lumelauasõitu ja trikirattasõitu. Kumb on sinu arvates põnevam, kumb populaarsem, kumb ohutum? Kas sa oled nende aladega tegeleenud? Kas sa tahaksid nende aladega tegeleda?

b. Töötage paaris järgmiste punktide järgi.

- Paariline A, loe läbi tekst A. Paariline B, loe läbi tekst B. Vajaduse korral kasutage sõnastikku.
- Kirjuta oma osa kohta viis küsimust, kasuta täisminevikku. Anna küsimused paarilisele.
- Loe läbi teine tekst ja vasta paarilise küsimustele.

A

Bianca Rannaväli on tegeleenud ekstreemspordiga alates aastast 2001. Kõigepealt oli ta rulluisutaja, aga pärast põlvetraumat ei lubanud arst enam selle alaga tegeleda. Seejärel hakkas neiu sõitma lumelauaga, mis talle nüüd üle kõige meeldib. Lumelauasõidu plussid on: kukkuda on pehmem, tüdrukuid on rohkem, seltskond on lahe ja reisid ägedad. Ka Bianca noormees tegeleb lumelauasõiduga. Eestis on neiu sõitnud mitmel pool, peamiselt Kuutsemäel ja Munamäel. Kui Eestis lund pole, käiakse välismaal. Lisaks on Bianca treeninud batuudil hüpates, jõusaalis aga pole ta eriti palju käinud. Treenerit pole tüdrukul olnud, sõitma õppis ta videote, ajakirjade ja sõprade abiga. Kõige raskem oli õppida tasakaalusüsteemi. Bianca on tulnud mitu korda Eesti meistriks naiste klassis. Tal on oma sportlaskarjääri jooksul olnud parasjagu õnnetusi: põlvetrauma, kaelavigastus, rangluumurd, hambavigastused jmt. Kuid neiu ei karda, sest arvab, et elada tuleb huvitavalt. Vanemad on tütre ohtlike harrastustega juba harjunud. Alguses muidugi muretsesid, nüüd on leppinud.

B

Martin Heinmets on Eesti üks tuntumaid trikirattureid. Rattasõit on talle meeldinud juba lapsest peale, trikirattaga on ta sõitnud alates ajast, kui nägi ühe ameerika tuntud trikiratturi videot. Martin hakkas kohe proovima trikke järele teha ning tema ratas läks veel samal päeval pooleks. Poiss sai aga uue ratta ja jätkas harjutamist. Rattaid on tal päris palju kulunud – vähemalt kaheksa. Nüüd on aga Martinist saanud tõeline meister, kes on jõudnud isegi maailmameistrivõistlustele. Muidugi on juhtunud ka äpardusi. Näiteks tegi ta kord raske esinemisrajal tehnilise vea ja hakkas kukkuma. Et kallist ratast (50 000 krooni) päästa, lendas ta põsega vastu betoonseina. Verd tuli kõvasti. Martin kuivatas aga näo ära ja jätkas ikkagi esinemist. Pärast esinemist läks ta haiglasse, kus talle tehti kuus õmblust. Vanemad on poja hobiga harjunud.

Nüüdseks on Martin avanud ka omanimelise ekstreemratturite kooli. Martini jaoks on kõige olulisem, et kõigil osalejatel oleks trennis tore ja turvaline olla.

MINE-VORM

GRAMMATIKALISA 30

4. a. Tutvu näidetega. Ütle oma sõnadega, kuidas saab moodustada tegusõnast *mine*-vormi. Moodusta ülejäänud tegusõnadest *mine*-vormi.

Tegusõna (mida tegema?) sukelduma laskma sportima sõitma nägema
 Nimisõna (mis?) sukeldumine laskmine

b. Järgnevalt on esitatud loetelu tegevustest, mida mõned inimesed kardavad. Moodusta *ma*-tegevusnimest *mine*-vormi.

NB! Muutub sõnajärg ja mõnikord ka nimisõna kääne.

a. sõitma autoga

Näide: autoga sõitmine

b. võtma kätte nuga või relva

Näide: nuga või relva kättevõtmine

c. nägema madu või sisalikku

d. minema pimedasse kinosaali

e. kõndima suurel väljakul

f. sattuma võõraste seltskonda

g. nägema hiirt või rottid

h. sõitma mootorrattaga

i. minema ebameeldivasse tundi

j. vaatama kõrgelt alla

k. sõitma lennukiga

l. võtma vastu võõrast inimest oma kodus

m. olema sillal

n. minema tunnelisse

o. nägema ämblikku

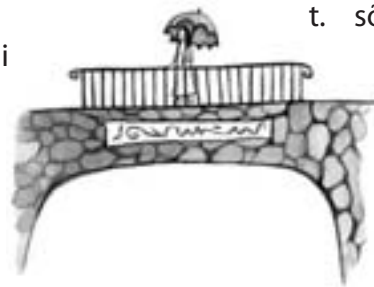
p. sõitma liftiga

q. saama süsti

r. andma vereproovi

s. sõitma inimesi väga täis bussis

t. sõitma paadiga

C. Rühmita b-osa tegevused järgmiselt.

On natuke ohtlikud

Näide: autoga sõitmine

On tavaliselt täiesti ohutud

Põhjenda, miks on esimese rühma tegevused ohtlikud ja ütle, kuidas saaks ohtu vähendada. Kasuta ka järgmisi sõnu.

Näide: Autoga sõitmine võib olla ohtlik, sest auto võib sattuda avariisse. Et riski vähendada, ei tohi kihutada ja peab kinnitama turvavöö.

<i>Miks on ohtlikud?</i>	<i>Mida teha, et ohtu vähendada?</i>
Keegi võib sind rünnata.	Ei tohi kihutada.
Keegi võib sind solvata.	Peab kandma kaasas mobiili.
Pea võib hakata ringi käima.	Peab istuma rahulikult.
Võib ennast vigastada.	Peab olema ettevaatlik.
Ta võib hammustada.	Peab olema sõbralik.
Võib kukkuda.	Peab oskama ujuda.
See võib rikki minna.	Tuleb kanda kiivrit.
Võib saada nakkuse.	Tuleb kanda päästevesti.
Võib sattuda avariisse.	Tuleb kinnitada turvavöö.
Võib ära eksida.	Tuleb kuskilt kinni hoida.
See võib ümber minna.	Tuleb aknast välja vaadata.

KIRJUTAMINE 1

1. Loe kiri läbi ja vasta järgmistele küsimustele.

1. Millised on kirja kirjutaja ja kirja saaja omavahelised suhted? 2. Mis on kirja kirjutajaga juhtunud? 3. Miks sinu arvates selline probleem on tekkinud? 4. Mida sina kirjutajale soovitaksid?

Hei!

Kirjutan sulle paar rida, sest teisiti ma praegu suhelda ei saa. Asi on nimelt selles, et jäin haigeks – mul on hääl täiesti ära. See jama algas juba poolteist päeva tagasi, kui käisin korvpallivõistlust vaatamas. Mäng oli väga äge ja karjusin üsna kõvasti, et meie omasid ergutada. Ja siis pärast mängu lõppu (meie omad võitsid!!) hakkasime sõpradega ära tulema ja järsku ei saanud ma enam rääkida, ainult sosistasin.

Nüüd siis istun kodus ja ootan, millal hääl tagasi tuleb. Muidu tunnen end normaalselt, kuigi on väike palavik ja kurguvalu ka. Aga jama on, kui pead kogu aeg oma mõtted kirja panema, et teised aru saaksid. Arsti juures pole ma veel käinud. Kui olukord on ka homme samasugune, siis peab vist minema.

Kui viitsid, siis kirjuta, mida põnevat on vahepeal toimunud. Äkki oskad ka soovitada mõnd efektiivset rohtu, mida ma võiksin proovida, et rutem terveks saada.

P.

2. Leia sama tähendusega paarid.

1. Kirjutan sulle paar rida.	a. Teistmoodi pole mul hetkel võimalik suhelda.	6. Muidu tunnen end normaalselt.	f. Ehk tead mingit tõhusat ravimit?
2. Teisiti ma praegu suhelda ei saa.	b. Ma ei saa üldse rääkida.	7. Mul on väike palavik ja kurguvalu.	g. Kui mul ka homme parem pole, siis ____.
3. Asi on selles, et ____.	c. Äkki ei olnud mul enam häält.	8. Kui olukord on ka homme samasugune, siis ____.	h. Kui sul pole raske, siis kirjuta.
4. Mul on hääl täiesti ära.	d. Kirjutan sulle lühidalt.	9. Kui viitsid, siis kirjuta.	i. Üldiselt on mul hea olla.
5. Järsku ei saanud ma enam rääkida.	e. Probleem on järgmine.	10. Äkki oskad soovitada mõnd efektiivset rohtu?	j. Minu kehatemperatuur on veidi tõusnud ja kurk valutab.

3. Loe veel kord ülesande 1 teksti ja leia kohad, kus inimene kirjutab järgmisest.

a. Miks ta selle kirja kirjutab. b. Mis temaga on juhtunud. c. Kuidas probleem tekkis. d. Mida ta praegu teeb. e. Mida ta kavatses edasi teha. f. Mida ta kirja saajalt küsib.

4. Leia ülesande 1 kirjust järgmiste sõnade kõnekeelsed sünonüümid. Kas neid sõnu sobiks kasutada ametlikus kirjas?

probleem / hea / kui sul pole raske / võib-olla

5. a. Kirjuta ülesande 1 eeskujul kiri sõbrale. Järgi ülesande 3 punkte.

b. Vasta sõbra kirjale. Kasuta seejuures ka järgmisi väljendeid.

Sain su kirja kätte ja ____.
Kahju, et oled ____.
Minu arvates peaksid ____.
Võiksid ka proovida ____.

Kui soovid, siis võin ____.
Ole tubli ja ____.
Saa ruttu terveks, siis ____.

KUULAMINE JA RÄÄKIMINE 2

1. a. Vali küsimustele vastus oma arvamuse järgi. Vastuseid võib olla ka mitu.

1. Milline inimene on sinu arvates heas vormis?

a. Inimene on väga ilus ja sale. b. Inimesel on hoolitsetud välimus. c. Inimene on väga tugev. d. Inimene tunneb end hästi. e. Inimene on treenitud. f. Inimene on heas tujus. g. Inimene on tark.

2. Kumb on tähtsam, kas füüsiline või vaimne vorm?

a. Füüsiline vorm on palju tähtsam. b. Vaimne vorm on palju tähtsam. c. Mõlemad on võrdselt tähtsad. d. Kumbki pole eriti tähtis. e. See sõltub inimesest.

3. Kuidas saavutada head füüsilist vormi?

a. See on geenidega määratud. b. Tuleb palju trenni teha. c. Ei ole vaja midagi erilist teha. d. On vaja parajalt liikuda ja parajalt puhata. e. Tuleb dieeti pidada.

4. Milline trenn on noortele kasulik?

a. Kõik trennid. b. Poistele sobivad ühed alad, tüdrukutele teised. c. Sellised, kus saab palju liikuda. d. Riskantsed alad. e. Sellised, mis arendavad jõudu.

5. Milline inimene on sinu arvates heas vaimses vormis?

a. Inimene on väga tark. b. Inimene on rõõmus ja rahulik. c. Inimesel on hea huumorimeel. d. Inimene suudab õppida ja ülesandeid lahendada. e. Inimesel on koolis head hinded.

6. Kuidas saavutada head vaimset vormi?

a. See on geenidega määratud. b. Tuleb hästi palju õppida. c. Tuleb tarvitada ergutavaid vahendeid. d. Tuleb lahendada ristsõnu. e. Tuleb suhelda tarkade inimestega. f. Tuleb tegeleda mõtte-
töoga. g. Tuleb piisavalt puhata.

b. Kuula teksti 12 ja leia rääkija vastused a-osa küsimustele.

2. Kuula teksti veel kord ja otsusta, kas järgmised väited on õiged, valed või ei selgu see tekstist. Paranda valed väited.

1. Rääkija on kahekümneaastane.
2. Ta on tegelenud jalgpalli, ujumise ja kergejõustikuga.
3. Ta ei ole kunagi jõusaalis käinud.
4. Ta tahaks veel mõnd spordiala proovida.
5. Ta on võitnud spordivõistlustel auhindu.
6. Talle meeldib väga korvpalli mängida.
7. Ta joob igal hommikul kohvi.
8. Ta joob enne eksamit energijooke.

3. Töötage rühmas. Andke nõu inimestele, kel on järgmised probleemid. Kasutage ka all toodud väljendeid.

- a. Neiu tahab hakata mängima jäähokit, aga tema vanemad ei pea seda ala tüdrukutele sobivaks.
- b. Noormees soovib saada kooli jalgpallimeeskonda, aga teda ei võeta, sest ta pole piisavalt heas vormis.
- c. Tüdruk on 170 cm pikk ja kaalub 65 kilo ning tahab kaalus maha võtta.
- d. Noorel inimesel on halb mälu, seetõttu ei suuda ta edukalt eksameid sooritada.

See on tõsine probleem, sest ____.
 See ei ole eriti tõsine probleem, sest ____.
 See on pseudoprobleem, sest ____.
 Ta peaks leidma teise spordiala, näiteks ____.
 Ta võiks neid veenda, et ____.

Tal tuleks treenida ja ____.
 Ta ei peaks selle pärast muretsema, vaid ____.
 Ta peaks tarvitama (*mida?*) ____.
 Ta peaks pöörduma (*kelle poole?*) ____.

LUGEMINE JA RÄÄKIMINE 2

1. Milliseid järgmistest vahenditest sa oled proovinud? Millal ja kui tihti sa neid kasutad? Kui suurtes kogustes sa neid kasutad?

sigaretid
tee

amfetamiin

palderjan

tiritamm

alkohol
kohv

kofeiinitabletid
šokolaad

energiajook

2. a. Loe tekste, mis räägib ülesandes 1 nimetatud vahenditest. Leia iga tekstilõigu juurde vahendi nimi.

Doping eksamipalaviku korral

1. _____ Sobib neile, kellel kohvist süda pahaks läheb. Võib juua nii musta kui rohelist, eelistatud on roheline. Tõmmata lasta lühikest aega – kaks-kolm minutit –, siis tulevad välja just ergutavad ained.

2. _____ Üks Tallinna noormees räägib, et tema võtab seda eksamiteks valmistudes. „See teeb mõistuse selgeks ja sa õpid kolm ööd-päeva järjest nagu loom. Pärast on muidugi paha. See on, nagu laenaksid endalt energiat tohutu intressiga!”

3. _____ Üldiselt ei julge kooliõpilased rahusteid tarvitada. Kardavad, et võtab viimase mõistuse peast ära. „Ükskord oli nii, et pinginaaber läks eksami ajal kole närviliseks, jooksis klassist välja, värises ja võttis tableti sisse. Kuna eksam kestis kuus tundi, siis jõudis rahusti vabalt mõjuma hakata,” jutustab üks neiu. See vahend olevat hea just enne suulist eksamit.

4. _____ Üks neiu kasutas eksamiteks valmistudes nn veinipudelimetodit. Päev enne eksamit jõi ta väikeste vahedega ära pudeli veini. See toimis tõhusalt nii erguti kui ka rahustina. Ainult et üht asja pidi hoolikalt silmas pidama – et liiga palju ei saa. Muidu oli oht eksam lihtsalt maha magada.

5. _____ Suitsetamisest või energiajoojast hoopis parem viis une vastu võitlemiseks on nipp, mida propageeris Gunnar Aarma: seisad pea peal või teed turiseisu nii kaua kui tavaliselt kulub suitsetamiseks. Veri jookseb jalgadest ülakehasse ja vaim muutub reipaks.

6. _____ Paar purki tagab särtsaka ja enesekindla esituse eksamikomisjoni ees. Mis pärast saab? Ühel noormehel hakkasid põlved pärast viit purki ja töist päeva hirmsasti valu tegema. Poiss oli nii elevil, et jooksis päev läbi ringi, kordagi maha ei istunud ja õhtul oli tunne, nagu oleks rattaga teises

Eesti otsas käinud. Üks poiss jõi aga ära kolm purki ja tal hakkas kõrvast verd jooksuma.

7. _____ On kõigile tuntud vahend. Seda joovad õppurid enne eksamit liitrite kaupa. Koos energiajoogiga on see aga väga karm vahend ja pole tervisele sugugi kasulik.

8. _____ Õpilaste hulgas populaarsed, et mitte magama jääda.

9. _____ Mõjub hästi südamele, mälule ja meeolule. Väga paljud võtavad seda eksamile kaasa, sest see vähendab stressi. Mida tumedam, seda tõhusam.

10. _____ On ainuke tõsisem erguti, mida apteegist ilma retseptita saab ja mida eksa-

mite puhul ka aktiivsemalt ostetakse. Triin (12. klass): „Esmaspäeval oli eksam, ma hakkasin pühapäeva hommikul õppima. Õhtul kell kümme avastasin, et pooled teemad on läbi võtmata, aga jube uni on peal. Võtsin kolm tabletti sisse ja õppisin kella neljani öösel. Hommikul ärkasin kell kuus üles, olin mitu tundi enne eksamit koolis kohal. Õpetaja küsis mureliku näoga, kas tahad midagi korrata. Ma ütlesin (mul oli jube pauer sees!): „Jaa. Kuidas oleks, kui võtaks kõik teemad läbi!“ Õpetaja arvas, et minuga on midagi väga hullu lahti. Lõpuks sain 80 punkti. Siimaani mäletan, mis ma õppisin.”

b. Täida loetud teksti ja oma arvamuse põhjal vihikusse järgmine tabel. Ütle, milline info oli sulle varem teada, milline on üllatav? Kas oled kõigega nõus?

Aine nimi	Ergutab	Rahustab	Teeb uniseks	Teeb mõistuse selgeks	Teeb tuju heaks	Vähendab stressi	Parandab mälu	Pärast hakkab halb
Näide: tee	+							

3. Kujuta ette, et oled arst, ja hinda kõiki eelnevalt tutvustatud vahendeid järgmiselt.

- 😊😊 Kasulik, kasuta julgesti.
- 😊 Ära üle pinguta.
- 😐 Ei pruugi olla mingit abi, konsulteerri arstiga.
- 😞 Ohtlik tervisele, võta mõistus pähe.

Võrdle hinnanguid kaaslasega. Põhjenda oma hinnanguid. Uuri ka hinnanguid ülesandes 5.

4. Töötage paaris. Saad õpetajalt rollikaardi. Tööta juhise järgi. Kasuta ka järgmisi väljendeid.

Nõu andja

Kuidas saan teid aidata?
 See on üsna levinud / haruldane probleem.
 Mida te olete varem proovinud?
 Kas te olete proovinud (mida?) ____?
 Mina soovitaksin teile (mida) ____, sest see ____.
 Veel võite proovida (mida?) ____.
 Proovige (mida?) ____.
 Seda ma ei soovita, sest ____.
 Pole tänu väärt.

Nõu küsija

Mul on selline mure, et ____.
 Ma ei tea, mida teha, sest ____.
 Ma olen proovinud (mida?) ____,
 aga see ____.
 Aga kas see ei ____?
 Kui palju ma peaksin ____?
 Aga kas (mida?) ____ võiks ka proovida?
 Suur tänu teile.

5. Tutvu päris arsti hinnanguga kirjeldatud vahenditele. Võrdle oma vastustega ülesandes 3.

1 – 😊😊	3 – 😊	5 – 😊😊	7 – 😊	9 – 😊😊
2 – 😊	4 – 😊	6 – 😊	8 – 😊	10 – 😊

KIRJUTAMINE 2

- 1. a. Kas sinu koolis on spordiklubi? Millega seal tegeletakse?**
b. Loe avaldus läbi ja ütle, kellele see on kirjutatud ning mis puhul.

Pr Siiri Saar
 Mäe gümnaasiumi direktor

18. november 2008

Avaldus

Palun lubada mul osaleda 22.–23. novembrini käesoleval aastal seminaril „Hea vorm kõigile”.

Seminar toimub Aegna saarel ja sinna on kutsutud Eesti kõigi gümnaasiumide, kutsekoolide ja ülikoolide spordiklubide esindajad. Seminari esimesel päeval tutvustab Tallinna Ülikooli professor Harri Hari uut testimissüsteemi internetis www.trimm.ee, mille abil saavad kõik soovijad määrata oma tervisliku seisundi ja füüsilise vormi ning leida endale sobiva spordiala ja treeningkoormuse. Samuti saavad kõik klubid võimaluse oma tegevust tutvustada, meie kavatseme tutvustada oma kooli ekstreemspordipäeva traditsiooni.

Seminari teisel päeval tutvutakse uute spordialadega ja spordiüritustega Eestis (rogain, spinning jm). Mõlemal päeval on võimalik osta või tellida mitmesuguseid spordivahendeid, spordiriideid ja toidulisandeid. Esimese päeva õhtul toimuvad mitmesugused spordivõistlused osalejate vahel. Teine päev lõpeb ühispeoga.

Arvan, et sellel seminaril osalemine on meie spordiklubile väga vajalik, sest võimaldab saada uusi ideid ja sõlmida kasulikke kontakte. Seoses seminaril viibimisega palun lubada mul puududa kaks päeva õppetöölt. Samuti palun võimaluse korral kompenseerida minu osavõtutasu (300 krooni), mille sisse kuulub ka laevasõit saarele ja ööbimine.

Karl Ratas

Karl Ratas
 Spordiklubi „Heia – hoo” esimees

2. Leia ülesande 1 tekstist kohad, kus kirjutatakse järgmistest punktidest.

a. Mis seminar, millal ja kus toimub. b. Kes on seminarile oodatud. c. Mis toimub seminari esimesel päeval. d. Mis toimub seminari teisel päeval. e. Miks on seminaril osalemine kirjutaja arvates vajalik. f. Mida kirjutaja palub.

3. a. Leia väljend ülesande 1 tekstist. Tõlgi. Lisa sobivad küsimused.

Näide: Palun lubada mul osaleda (kus?) ____.

Seminar toimub ____.

Sinna on kutsutud ____.

Seminari esimesel päeval ____.

Samuti saavad ____.

Seminari teisel päeval ____.

Mõlemal päeval on võimalik ____.

Esimese päeva õhtul ____.

Teine päev lõpeb ____.

Arvan, et sellel seminaril osalemine on ____.

Seoses ____.

Samuti palun võimaluse korral ____.

b. Lõpeta a-osa väljendid oma sõnadega.

4. a. Mõttele välja üks üritus, millel soovid osaleda. Pane kirja järgmised punktid.

a. Ürituse nimi. b. Ürituse toimumise aeg. c. Ürituse toimumise koht. d. Ürituse programm. e. Ürituse korraldaja. f. Miks pead seal osalema. g. Millega üritusel esined. h. Mida palud direktorilt.

Kirjuta avaldus direktorile, milles palud võimalust sellel üritusel osalemiseks. Kasuta kirjas vähemalt seitset väljendit ülesandest 3.

b. Loe kaaslaste kirjutatud avaldust. Langeta otsus.

GRAMMATIKA 2

SÕNATÜÜBID

GRAMMATIKALISA 18

1. a. Tutvu ühe sõnatüübi põhivormidega. Moodusta järgmiste sõnade põhivormid.

Mida tegema?	Mida teha?	Mida teen?	Mida tehakse?
1. võistlema	võistelda	võistlen	võisteldakse
2. kahtlema	kahelda	kahtlen	kaheldakse

1. kaklema / suplema / suudlema / mõtlema / ütlema

2. suhtlema / vehklema / vaidlema

b. Kasuta joonel sobivat sõna a-osast õiges vormis. Esita küsimused kaaslastele.

1. Kas sulle meeldib mõnikord ____? 2. Kas sa ____ alati, enne kui midagi ____? 3. Kas sa armastad võõraste inimestega ____? 4. Mida sa teed, kui võõras inimene hakkab sinuga ____? 5. Kui tihti sa endas ____? 6. Kas sa oskad ____? 7. Kas sa ____ iga päev?

TEGEMA

2. Tõlgi sõnad. Lõpeta laused.

Sõnad		Laused
trenni	tegema	1. Ma teen trenni ____.
sporti		2. Iga inimene ei pea sporti tegema , kuid ____.
nalja		3. Mulle meeldib nalja teha , kui ____.
tüli		4. Kõige rohkem tüli teen ma ____.
muret		5. Mulle teevad muret ____.
süüa		6. Ma teen süüa ____.

TEGEMA missuguseks?

3. Tõlgi. Lõpeta laused sobiva sõnaga õiges vormis. Lisa kaks oma lauset.

kiire / osav / painduv / tugev / vastupidav

- Jõusaalis käimine **teeb** inimese ____.
- Võimlemine **teeb** inimese ____.
- Jooksmine **teeb** inimese ____.
- Pallimängud **teevad** inimese ____ ja ____.

OSKAMA – SAAMA

GRAMMATIKALISA 31

4. Tutvu seletusega. Vasta küsimustele. Esita ise kaaslastele küsimusi sõnadega *oskama* ja *saama*.

Seletus

Sõna **oskama** väljendab oskust, nt **Ma oskan uisutada** tähendab, et valdan seda tegevust.

Sõna **saama** väljendab võimalikkust, nt **Ma saan täna uisutada** tähendab, et mul on võimalik täna uisutada.

Küsimused

- Kas sa **oskad** rulluisukudega sõita? Kas sa **saad** praegu rulluisukudega sõitma minna?
- Kas sa **oskad** hästi ujuda? Kus **saab** sinu kodukohas ujuda?
- Kas sa **oskad** lumelauaga sõita? Kas sa **saad** õpetada oma sõpra lumelauaga sõitma?
- Mis sporti sa **oskad** hästi teha? Mis sporti sa **saaksid** täna teha?

TEGUSÕNA + OSASTAV

GRAMMATIKALISA 9

5. Tutvu seletuse ja näitelausetega. Jätka näitelauseid oma sõnadega.

Seletus

Eesti keeles on palju tegusõnu, millega koos kasutame tavaliselt osastavat käänat. Tavaliselt on sõnastikus nende sõnade juures küsimused *keda?*, *mida?*.

Näitelauseid

- Ma **kasutan** enda ergutamiseks mõnikord musta teed, ____.

2. Spordialadest **eelistan** ma tennist, ____.
3. Spordiga tegelemine **suurendab** vastupidavust, ____.
4. Spordiga tegelemine **parandab** tervist, ____.
5. Spordiga tegelemine **vähendab** kehakaalu, ____.
6. Kui ma tegelen spordiga, siis **kardan** mõnikord külmetumist, ____.

MAHA

6. Tõlgi sõnad. Kasuta lauses sobivat sõna õiges vormis.

NB! Üht sõna tuleb kasutada kaks korda.

Sõnad	Laused
istuma	1. Ta käis aasta aega trennis ja ____ viis kilo ____.
magama	2. Ta ____ suitsetamise ____ ja tema tervis paranes tunduvalt.
jääma	3. Ma oli nii väsinud, et ____ trenni alguse ____.
jätma	4. Hakkan tegelema uue alaga ja ____ vana varustuse ____.
mängima	5. Soliidne inimene ei ____ kontrolltööd teise pealt ____.
kirjutama	6. Mis sa siin seisad! ____ ____!
võtma	7. Ma olin kaks nädalat haige ja ____ kursusekaaslastest õppetöös ____.
müüma	8. Ta käis kasiinos ja ____ kogu oma raha ____.
	9. Ma tulin viis minutit hiljem toast välja ja ____ muidugi bussist ____.

KORRAL / PUHUL

7. a. Tutvu seletuse ja näitelausetega.

GRAMMATIKALISA 11

Korral – Juhul, kui midagi sellist juhtub. Tihti kasutame negatiivsest sündmusest rääkides, nt *Probleemide korral pöörduge direktori poole. Häda korral helistage telefonil 112.*

Puhul – Tihti kasutame positiivsest sündmuse tähistamisest rääkides, nt *Kooli lõpu puhul kinkisid vanemad talle reisipaketi. Sünnipäeva puhul tegi ta kõigile välja.*

b. Kasuta lauses sobivat sõna **puhul** või **korral**.

1. Autojuhilubade kättesaamise ____ tegi ta suure peo.
2. Halva enesetunde ____ ärge autorooli istuge.
3. Bussi hilinemise ____ helistage sekretärile.
4. Autovaba päeva ____ kingiti mulle ühis-transporti päevakaart.
5. Avarii ____ helistage liikluspolitseile.
6. Palju õnne uue auto ostmise ____.

KUULAMINE JA RÄÄKIMINE 1

1. a. Töötage paaris. Küsige ja vastake. Leidke, mida oskate teha mõlemad, mida oskab teha ainult üks, mida ei oska kumbki. Soovi korral lisage küsimusi.

Näide: *Kas sa oskad autot juhtida?*

Kas sa oskad ...?

autot juhtida	maitsvat torti küpsetada	teha arvuti kodulehekülge	kampsunit kududa
inglise keelt rääkida	trükkida kiiresti pikki tekste	korteriremonti teha	kodumasinaid parandada
rahvalaule laulda	teha kaarditrikke	lugeda peast luuletusi	malet mängida
tantsida breiktantse	rääkida huvitavaid anekdoote	mingit pilli mängida	pilte teha

b. Ütle iga tegevuse kohta, mida oskad, kus ja kelle käest sa seda õppisid.

2. a. Hakkad kuulama dialoogi, mida illustreerivad järgmised pildid. Enne kuulamist arva: kes on pildidel kujutatud, kus nad viibivad ja mida õpivad?

b. Kuula teksti 13 ja pane kirja, mida piltidel tehakse. Võrdle oma arvamusega.

c. Kuula teksti veel kord ja vali õiged lausejätked.

1. Inimene, kes keelefirmasse helistab, on a) algaja keeleõppija. b) edasijõudnud keeleõppija.
2. Õpetaja on a) väikeste kogemustega. b) kogunud.
3. Keeletunnis a) suheldakse palju. b) ei suhelda alguses väga palju.
4. Grammatikaga a) tegeletakse kogu aeg väga palju. b) ei tegeleta alguses väga palju.
5. Firma pakub a) kahte kursust. b) kolme kursust.
6. Klient a) laseb oma nime kirja panna. b) ei lase oma nime kirja panna.

3. Vasta küsimustele oma arvamuse järgi.

1. Mis sulle selle kursuse juures meeldib? 2. Kas on midagi, mis sulle selle kursuse juures ei meeldi? 3. Kas sa sooviksid itaalia keelt õppida? Miks? 4. Kas sa lähleksid sellisele kursusele? Miks?

4. Töötage paaris. Koostage dialoog. Lõpetage fraasid oma sõnadega.

Sekretär	Klient
1. Keelefirma ____.	1. Tere. Ma sooviksin infot ____.
2. Mis keel ____?	2. Kas teie juures ____?
3. Jaa, meil on _____. Kas te olete algaja või ____?	3. Olen jah täiesti algaja. Ja sooviksin ____.
4. Siis peaks meie firma _____. Meil on väga kogunud ____.	4. Väga _____, aga mind huvitab veel ____.
5. Jaa, meie õpetame peamiselt _____. Igas tunnis ____.	5. Jaa, aga kuidas ____?
6. Alguses _____. Meil on olemas ____.	6. Jaa, tundub päris _____. Aga mitu korda ____?
7. Teil on võimalus valida _____. Üks ____ ja teine ____.	7. Mulle sobib see _____. Aga kas ____?
8. Sellel kursusel on eriprogramm, ____.	8. Mida see ____?
9. Seal ____.	9. Jaa, tundub ____.
10. Kas panen teie ____?	10. Ma ei ole tegelikult veel _____. Kas võib, et ma ____?
11. Jah, muidugi. Kohtumiseni ____.	11. Nägemiseni.

5. Töötage rühmas. Saad õpetajalt rollikaardi. Tööta juhise järgi.

6. Vali järgmiste teemade hulgast üks ja räägi sellest. Vasta kaaslaste küsimustele.

Käisid huvitaval kursusel.	Käisid kehvast kursusel.	Õppisid midagi uut tegema.
Koolis oli huvitav tund.	Koolis oli igav tund.	Planeerid midagi uut õppima hakata.

GRAMMATIKA JA LUGEMINE 1

TEGEVUSPROTSESS / OSASTAV

GRAMMATIKALISAD 6, 8, 9

1. Vaata eelmise osa ülesannet 1. Kirjuta nimisõnad ja omadussõnad kahte tulpa: ainsus ja mitmus. Mis käändes on need sõnad? Miks on kasutatud just seda käänet? Millised lõpud võivad selle käände vormidel olla?

TEGEVUSPROTSESS / OSASTAV

GRAMMATIKALISAD 8, 9

2. a. Loe järgmise testi küsimused ette. Kasuta sulgudes olevat sõna osastavas käändes. Sind aitab see, et ühesuguse lõpuga sõnad asuvad tavaliselt järjest.

Näide *Kas sulle meeldiks juhtida oma firmat?*

Kas sulle meeldiks ...?

E juhtida oma (firma)	P paigaldada maja (elektrisüsteem)
P juhtida (lennuk)	L kujundada (reklaam)
E korraldada (valimiskampaania)	R teha kassiiri (töö)
S õpetada (suhtlemisoskus)	S teha reisikonsultandi (töö)
E hinnata (kinnisvara väärtus)	S teha ettekandja (töö)
I lugeda (teaduslik kirjandus)	R teha maksuametniku (töö)
L disainida (rõivad)	I koostada (ilmaennustused)
P parandada (kodumasinad)	R võtta vastu (taksotellimused)
S nõustada (koolilõpetajad)	
L valmistada (ehted)	R teenindada (pangakliendid)

I	teha (sotsioloogilised uuringud)	I	kirjutada (arvutiprogrammid)
L	teha (lilleseaded)	E	korraldada (kontserdid)
E	sõlmida (kindlustuslepingud)	P	remontida (autod)
I	teha (meditsiinilised uuringud)	R	pakkida liinil (kaubad)
S	nõustada (töötud)	L	kujundada (aiad) ja (pargid)

b. Esita testi küsimused kaaslasele. Kui kaaslane vastab jaatavalt, siis märgi küsimuse ees olev täht üles. Lõpuks tee kokkuvõte. Kas kaaslane on tulemustega nõus? Kas eriala, mida ta õpib, sobib talle?

Kokkuvõte

- S** – Sul on sotsiaalsed huvid, sulle meeldib inimesi abistada, õpetada ja teenindada.
- I** – Sul on intellektuaalsed huvid, sulle sobib uurimistöö.
- L** – Sul on loomingulised huvid, sulle meeldib midagi luua.
- P** – Sul on praktilised huvid, sulle meeldib tehnika ja oma kätega töötamine.
- R** – Sul on rutiinsed huvid, sulle meeldib kantselei- ja kontoritöö.
- E** – Sul on ettevõtlusega seotud huvid, sulle meeldib inimesi ja firmasid juhtida.

TEGEVUSPROTSESS / OSASTAV

GRAMMATIKALISA 8

3. Töötage rühmas. Valige üks õppeaine ja pange kirja, mida selle aine tundides teete. Kasutage ainsuse ja mitmuse osastavat käännet.

Näide: *Matemaatika tunnis lahendame ülesandeid. Jne.*

TEGEVUSE TULEMUS / AINSUSE OMASTAV JA MITMUSE NIMETAV

GRAMMATIKALISA 8

4. a. Võrdle järgmisi lausepaare ja vasta küsimustele.

Laused

Tegevusprotsess. Ainsus	Tegevuse tulemus. Ainsus
Ma küpsetan torti .	Ma küpsetan tordi .
Ma teen arvuti kodulehekülge .	Ma teen arvuti kodulehekülje valmis.
Ma laulan laulu .	Ma laulan laulu .

Tegevusprotsess. Mitmus	Tegevuse tulemus. Mitmus
Ma parandan kodumasinaid .	Ma parandan kodumasinad ära.
Ma teen pilte .	Ma teen pildid valmis.

Küsimused

- Mis käännet kasutame, kui räägime tegevuse tulemusest? Mis lõpud võivad neil vormidel olla?
- Kas ainsuses ja mitmuses kasutame sama käännet?
- Miks on sõna *laul* kahes lauses samamoodi kirjutatud?
- Mis sõnu lisame mõnikord tegusõnale, kui räägime tegevuse tulemusest?

b. Muuda järgmisi lauseid nii, et nad väljendaksid tegevuse tulemust. NB! Sõnavormid on antud harjutuse all.

Näide: Ma loen huvitava raamatu läbi.

1. Ma loen huvitavat raamatut .	2. Ma loen huvitavaid raamatuid .
3. Ma parandan katkist tolmuimejat .	4. Ma parandan katkisi tolmuimejaid .
5. Ma küpsetan suurt kooki .	6. Ma küpsetan suuri kooke .
7. Ma joon head mahla .	8. Ma joon häid mahlu .

huvitav, -a, -at, -aid

raamat, -u, -ut, -uid

katki/ne, -se, -st, -si/-seid

tolmuimeja, -, -t, -id

suur, -e, -t, -i

kook, koogi, kooki, kooke

hea, -, -d, häid

mahl, -a, -a, -u

MIDA TEHAKSE?

GRAMMATIKALISA 29

5. a. Vali paksus kirjas sõnade hulgast kuulnud teksti 13 põhjal õige.

Itaalia keele kursusel

- kasutatakse / ei kasutata** hüpnoosi
- käiakse / ei käida** ekskursioonidel
- lauldakse / ei laulda** itaalia laule
- mängitakse / ei mängita** rollimänge
- peetakse / ei peeta** pidu koos itaallastega
- räägitakse / ei räägita** palju
- tehakse / ei tehta** itaalia toite
- tehakse / ei tehta** kirjalikke grammatikaharjutusi
- tõlgitakse / ei tõlgita** tekste
- õpatakse / ei õpita** grammatikat arvutiprogrammide abil

b. Vasta küsimustele.

Paksus kirjas sõnad a-osas on umbisikulise tegumoe vormis.

- Kas seda vormi kasutatakse, a) kui lauses on nimetatud tegevuse tegija, b) kui lauses ei ole nimetatud tegevuse tegijat?
- Mis on selle vormi tunnused jaatavas lauses? Mis on selle vormi tunnused eitavas lauses?

MIDA TEHAKSE?

GRAMMATIKALISA 29

6. Vali ülesanne a või b.

a. Võrdle tekstis 13 kirjeldatud itaalia keele tundi oma eesti keele tundidega. Kasuta vormi *mida tehakse*?

Mida tehakse mõlemas tunnis?	Mida tehakse ainult itaalia keele tunnis?	Mida tehakse ainult eesti keele tunnis?	Mida ei tehta kummaski tunnis?
Näide: mängitakse rollimänge			

b. Võrdle kutsekooli ja üldhariduskooli. Pane kirja sarnasusi ja erinevusi, kasuta vormi *mida tehakse?* Kumb kool on sinu arvates parem? Miks?

Kutsekoolis	Mõlemas koolis	Üldhariduskoolis
Näide: käiakse praktilal	õpitakse üldaineid	ei käida praktilal

KIRJUTAMINE 1

1. Järgmises ülesandes hakkad lugema kirja, mille on kirjutanud noormees, kes viibib vahetusõpilasena USAs. Enne lugemist mõtle, mis võiks USA koolis olla teistmoodi kui Eesti koolis. Paku erinevusi järgmiste punktide kaupa.

a. Tunniplaan – huvitavam või igavam	d. Õpilased – lõbusamad või tõsisemad
b. Õpikud – paksemad või õhemad	e. Õpetajad – sõbralikumad või rangemad
c. Kontrolltööd – kergemad või raskemad	

2. Loe läbi vahetusõpilase kiri ja võrdle seda oma vastustega ülesandele 1.

Tervitus Ameerikast!

Kaspar Saukas

Olen vahetusõpilane, kes viibib Ameerikas ühe õppeaasta. Jagan nüüd teiega oma muljeid ameerika koolist.

Ameerika õpilane peab koolis käima 12 aastat. Põhikooli õpilastel on kindel tunniplaan, kuid keskkoolis saab suurema osa ainetest ise valida. Valikuvõimalusi on äärmiselt palju. Ma sain alles nii hilja oma aineid valida, et kõik klassid olid juba täis. Sellepärast pidin võtma näiteks kokanduse tunni. Me tegime põhiliselt snäkke. Lõbus oli! Ka võtsin sõjaväetunni, kus õppisime marssima ja relvadega ümber käima! Üks minu sõber aga valis näiteks jõusaali tunni ja savivoolimise. Teine sõber valis ka lavagrimmi tunni, kus õpiti üksteist värvima ja ka näiteks verd tegema. Muidugi kuuluvad mu tunniplaani ka tavaliste ainete tunnid.

Õpikud on Ameerikas hästi suured ja ilusad, kuid õpetajad valivad nendest ainult olulisema. Sellist asja nagu tuupimine siin ei tunta. Kontrolltöodes on küsimused ja igapäevane järgneb viis vastusevarianti. Vahel antakse küsimused koos vastustega isegi eelmisel tunnil. Testide vastuseid kontrollivad arvutid. Peaaegu keegi ei spikerda.

Ameerika õpilased on kõik hästi rõõmsameelsed ja avatud ning naeravad kogu aeg. Kuid nad on jagunenud gruppideks: näiteks liiguvad oma punktides ringi punkarid, nohikud, *cheerleader*'id, bändi-inimesed, sõjaväelased ja muud.

Õpetajad on Ameerikas hästi heasoovlikud ja avatud ja suhtlevad õpilastega nagu sõpradega. Üldiselt olen siinse eluga rahul ja arvan, et see on väga kasulik kogemus.

3. Kirjuta ülesande 2 tekstist välja õppeained ja tegevused, mida igas tunnis tehakse. Millised tunnid sa oma tunniplaani valiksid? Kas sooviksid oma koolis veel midagi muuta? Mida?

4. a. Leia ülesande 2 kirjust kolm sidesõna *kuid* kasutusjuhtu.

b. Võrdle Eesti kooli ja Ameerika kooli. Kasuta seejuures ka sidesõna *kuid*.

5. a. Tõlgi järgmised sõnad ja leia need ülesande 2 tekstist.

põhiliselt / näiteks / peaaegu / üldiselt

b. Vali esimesele joonele sobiv sõna a-osast ja lõpeta lause oma kooli kohta.

1. Meie koolis õpitakse ____ järgmisi õppeaineid: ____.
2. Meie koolis ei ole ____ üldse ____.
3. Meie koolis toimub palju huvitavaid üritusi, ____ ____.
4. ____ mulle meie kool meeldib, sest ____.

6. a. Tutvu sõna *hästi* kasutusnäidetega. Ütle, mis võiks nendes lausetes olla *hästi* sünonüüm?

Meie tunnid on **hästi** huvitavad.
Minu õpetaja on **hästi** range.

Ta on **hästi** hea sõber.
Ta on **hästi** halb õpilane.

b. Leia ülesande 2 tekstist sõna *hästi* kasutusjuhud. Moodusta kaks oma lauset sõnaga *hästi*.

7. Kujuta ette, et oled välisõpilane, kes õpib teie koolis. Kirjuta ülesande 2 eeskujul kiri ajakirjale, milles tutvustad kooli oma kaasmaalastele. Arvesta, et nad ei tea Eestist eriti midagi ja kõik on nende jaoks huvitav. Kirjuta kindlasti järgmistel teemadel.

Õppeained	Õpikud	Õpilased	Õpetajad	Mis sulle meeldib	Mis sulle ei meeldi
-----------	--------	----------	----------	-------------------	---------------------

KUULAMINE JA RÄÄKIMINE 2

**1. Mis seostub sul sõnadega *must* ja *valge*?
Arva, millest räägitakse laulus pealkirjaga
„Must ja valge”.**

2. a. Kuula teksti 14 ja reasta salmid.

b. Kuula laulu veel kord ja ütle, millest selles räägitakse.

a. Alati ei peagi kõik olema selge.

Pole tarvis teada, mis edasi saab.

Kõik ei ole nii, et on must ja valge.

Ainult iseenesest mõistetav.

b. Millest algab kõik ja millega lõpeb?

Mis teeb sulle halba ja mis teeb head?

Vastuseid keegi ei ütle ette,

kõike tuleb ise proovida.

*c. Saad vahel lilli ja medaleid kuldseid,
kõik ainult naeratavad.*

Saad vahel tunda, et kuidas on siis,

kui kõik selja keeravad.

d. Saab vahel rohkem, vahel vähem nalja.

Käib elu kraavi ja kraavist välja.

Kuid kunagi pole nii,

et hullel olla ei saa.

*e. Saad vahel sooja ja vahel saad külma
ja vahel kõrvetada.*

On vahel plussis ja vahel on miinus.

Nii ilmselt olema peab.

*f. Saad ükspäev kiita ja teine päev laita,
ja vahel tundub, et keegi ei aita.*

Kuid kunagi pole nii,

et hullel olla ei saa.

3. a. Mida tähendavad laulus järgmised fraasid? Vali variant a või b.

1. Kõik ei ole nii, et on must ja valge.

a. Elus on kõik alati selge ja arusaadav.

b. Elus ei ole kõik alati selge ja arusaadav.

2. Kõik keeravad selja.

a. Kõigil on kiire.

b. Keegi ei taha sinuga suhelda.

3. Käib elu kraavi ja kraavist välja.

a. Probleeme on raske lahendada.

b. Kõigile probleemidele on olemas lahendus.

4. Kunagi pole nii, et hullel olla ei saa.

a. Inimene peaks mõtlema, et tema probleemid on kõige tähtsamad.

b. Inimene peaks mõtlema, et alati on olemas veel raskemaid probleeme kui temal.

5. Saad vahel sooja ja vahel saad külma.

a. Elus on alati nii head kui halba.

b. Ilusa ilmaga tunduvad probleemid väiksemad.

b. Vali üks fraas a-osast ja too selle kohta näiteid.

4. Töötage rühmas. Arutage, mida peaks tegema inimene, kellel on mõni järgmistest probleemidest. Kasutage ka järgmisi lausealgusi.

a. Ta hinded on halvad.

b. Tal ei ole aega käia kõigis tundides.

c. Ta ei saa mõne õpetajaga läbi.

d. Ta ei saa mõnest aimest aru.

e. Ta ei ole kindel, kas on valinud õige eriala.

f. Talle pakutakse tasuvat tööd, aga siis jääb kooli pooleli.

g. Ta tahtis tegelikult minna teise kooli, aga ei saanud sinna sisse.

h. Tal ei jätku raha.

Ta peaks ____.
 Ta võiks ____.
 Tal oleks vaja ____.

Tal tuleks ____.
 Ta ei tohiks ____.

LUGEMINE JA RÄÄKIMINE 2

1. Järgmises ülesandes hakkad lugema artiklit, millel on kolm osa. Loe läbi osade alapealkirjad ja vasta neile küsimustele oma arvamuse järgi.

Delfiinide dresseerija – hea eriala?	Pärast kõrgkooli kutsekooli?	Milline õpilane oli Einstein?
--------------------------------------	------------------------------	-------------------------------

2. Töötage kolmekesi rühmas järgmiste punktide järgi.

- Loe läbi teksti üks osa: A, B või C ja otsusta, milline alapealkiri ülesandest 1 sellele sobib. Ära pööra praegu tähelepanu lausetele parempoolses tulbas.
- Jutusta loetud osa kaaslastele.
- Vastake koos uuesti ülesande 1 küsimustele.

MIDA ÕPPIDA?

A

Praegu on Einsteini seadused igas koolifüüsika programmis. Tema enda koolipõlv oli aga keeruline. Kord ütles koolidirektor poisi isale isegi, et pole oluline, mis eriala poeg valib: „Niikuinii ei saa ta millegagi hakkama.“ Õpetajaid häiris ka see, et poiss oli isepäine ja sõnakuulmatu. Einstein lahkuski 15-aastaselt koolist seda lõpetamata ning astus polütehnikumi. Ehkki mõnigi aine edenes Einsteinil üsna raskelt ning isegi ülikoolis olid tema hinded peamiselt keskmised, huvitasid teda alati matemaatika, füüsika ja muusika. Juba viieaastasena oli ta vaimustunud sellest, et kompassi nõel näitab alati põhja. Ka luges ta juba lapsepõlvest alates pidevalt igasuguseid matemaatikaraamatuid. Ja lõppude lõpuks saigi temast maailmakuulus teadlane.

1. Einsteinil olid koolis head hinded matemaatikas ja muusikas.
2. Einstein läks ülikooli väga noorelt.
3. Einstein ei olnud koolis väga hea õpilane, aga temast sai ometi kuulus teadlane.
4. Einstein meeldis koolidirektorile.

B

Paljude inimeste jaoks on eriala valimine raske probleem. Tihti valitakse ala, mis on „vajalik“ või prestiižne. Kuid eriala vajalikkus ja prestiiž muutuvad kiiresti. Samuti ei piisa diplomist, et olla edukas. Kui inimene valib ala, mis talle tegelikult ei meeldi ega sobi, on tal hiljem elus ikkagi raske. Mida siis teha? Tegelikult tuleks endale kõigepealt selgeks teha, mis sind tõeliselt huvitab – loodusteadus, automehaanika, ehitamine või midagi muud.

Kui tõepoolest tahad saada semiootikuks või delfiinide dresseerijaks, siis tee seda! Euroopa Liidus ja kogu maailmas leidub töökohti ka väga eksootiliste erialade esindajatele. Endale meeldiva alaga tegelegi – nii hästi kui suudad.

1. Delfiinide dresseerija on prestiižne eriala.
2. Ei ole mõtet õppida ala, millel on raske tööd leida.
3. Õppida tuleks prestiižset eriala.
4. Õppida tuleks seda, mis sulle tõeliselt huvi pakub.

C

Normaalne on aga ka see, et inimene ei leia kohe endale kõige sobivamat eriala või tekib tal elu jooksul ikkagi soov midagi uut proovida. Viimasel ajal on näiteks kasvanud inimeste hulk, kes lähevad pärast ülikooli lõpetamist veel kutsekooli mõnd ametit õppima. Näiteks õpib Tartu kutsehariduskeskuses tiseriks naine, kellel on juba kaks kõrgharidust. Kui kõrgharidusega inimene tööd ei leia ning läheb ümber õppima, ei tähenda see sugugi, et ta oleks luuser või elule jalgu jäänud. Pigem vastupidi, see näitab, et tal on julgust ja ettevõtlikkust. Samas oleks muidugi kergem enne õppida kutsekoolis selgeks konkreetsete oskused ja seejärel astuda kõrgkooli.

1. Inimene võib elu jooksul õppida mitut eriala.
2. Tiseril peab kindlasti olema kõrgharidus.
3. Pärast kutsekooli ei saa minna kõrgkooli.
4. Pärast kõrgkooli ei saa minna kutsekooli.

3. Loe veel kord ülesande 2 teksti ja leia parempoolsest tulbast lause, mis võtab kõige paremini kokku lõigu sisu.

4. Töötage paaris. Valige üks väide ja arutage, kas olete sellega nõus või mitte. Kasutage ka järgmisi väljendeid.

NB! Te peate vestlema järjest vähemalt 3 minutit.

a. Kõige targem on õppida prestiižset eriala.	c. Väga haruldast eriala pole mõtet õppida.
b. Kutsekool annab hea hariduse.	d. Eriala ja ameti vahetamine on normaalne.

Minu arvates on see väide täiesti õige, ____.
 Olen selle väitega täiesti nõus, sest ____.
 Ühest küljest ____, aga teisest küljest ____.
 See on muidugi õige, et ____.
 Samas ____.
 Näiteks ____.

Ma ei ole selle väitega päris nõus, sest ____.
 Minu meelest on see täiesti vale, sest ____.
 Kas sa oled minuga nõus?
 Ma olen nõus, et ____, aga ____.
 Ma vaidlen sulle vastu, ____.
 Kuidas sa suhtud sellesse, kui ____?

5. Töötage rühmas. Saad õpetajalt rollikaardi. Tööta juhise järgi.

KIRJUTAMINE 2

1. a. Loe CV läbi ja leia vastused järgmistele küsimustele.

1. Mis on inimese nimi? 2. Kus ta on õppinud? 3. Kus ja kellena ta on töötanud? 4. Mis keeli ja mis tasemel ta oskab? 5. Mida võib tema kohta veel öelda?

b. Kuhu see inimene sinu arvates tööle sobiks?

CURRICULUM VITAE

Nimi: Kaja Kajakas
 Sünniaeg: 28.08.1978
 Sünnikoht: Eesti, Kärkla
 Aadress: Mere pst 123, 98765 Tallinn
 Telefon: 555 555 (kodus)
 666 666 (mobiil)
 E-post: kajak@mail.ee

Haridus

2003–2005 Tallinna Tsirkusekool, delfiinide dresseerija
 1997–2000 Tartu Spordikool, ujumistreener
 1985–1995 Hiiumaa Gümnaasium

Täiendusõpe

2005 Hiina keele kursus, keelefirma HKL, 100 tundi
 2003 Arvutikasutaja baaskursus, firma Komp, 30 tundi

Töökogemus

2005– k.a Tsirkusemaailm, tegevjuht
 2000–2003 Tsirkusemaailm, loomade hooldaja
 1996–2000 Tartu Gümnaasium, kehalise kasvatuse õpetaja

Lisainfo

Keeleoskus: eesti – emakeel
 inglise ja soome – vaba kõnes ja kirjas
 vene – suhtlustasand
 hiina – algtase
 Arvutioskus: Word, Excel, Power Point, Fotoshop
 Autojuhiluba: B-kategooria
 Harrastused: fotograafia
 Soovitaja: Sille Siisike, Tsirkusemaailm, juhataja

Kinnitan, et kõik esitatud andmed on õiged. *KKajakas*

25.01.2009 Kaja Kajakas

2. Otsusta, millised järgmistest väidetest on sinu arvates õiged, millised valed. Põhjenda.

- CV võib kirjutada vabas vormis.
- CVsse on kasulik kirjutada võimalikult palju infot.
- Töökohtade puhul kirjutatakse esimesena viimane koht, seejärel eelviimane jne.
- CVs kasutatakse täislauseid.
- CVsse kirjutatakse enamik infot nimetavas käändes.
- CV peab olema trükitud.

3. Loe avaldus läbi. Vaata veel kord ka CVd ülesandes 1 ja otsusta, kas võtaksid selle inimese tööle.

Ratsaklubi Hall Hobune juhataja

25.01.2009

Avaldus

Soovin osaleda konkursil ratsutamistreeneri kohale. Olen õppinud mitut loomade dresseerimisega seotud eriala ja töötanud õpetaja, loomade hooldaja ja firma tegevjuhina.

Praegu otsin uusi väljakutseid ja edasiarenemisvõimalusi ning olen kindel, et Teie firma pakub neid.

Armastan väga hobuseid, mulle meeldib nende eest hoolitseda ja nendega tegeleda. Samuti naudin treeneritööd, olen valmis treenima nii lapsi kui täiskasvanuid. Võin anda tunde ka välismaalastele, sest valdan lisaks eesti keelele ka inglise, soome ja vene keelt.

Olen kindel, et suudan anda oma panuse Teie firma arengusse.

Meeldivale koostööle lootes,

K Kajakas

Kaja Kajakas
Mere pst 123, 98765 Tallinn
Tel: 555 555 (kodus), 666 666 (mobiil)
E-post: kajak@mail.ee

4. Loe veel kord ülesande 3 teksti. Leia sealt järgmised väljendid ja tõlgi need. Lõpeta väljendid oma sõnadega.

Soovin osaleda ____.

Olen õppinud ____.

Praegu otsin uusi ____.

Olen kindel, et Teie firma ____.

Olen kindel, et suudan ____.

5. a. Otsi Internetist või ajalehest töökuulutus, mis sulle huvi pakub. Trüki see välja või tee koopia. Kirjuta CV ja avaldus sellele kohale kandideerimiseks.

b. Loe läbi ühe kaaslaste valitud kuulutus ning tema kirjutatud CV ja avaldus. Otsusta, kas võtaksid ta sellele kohale tööle. Põhjenda oma otsust.

GRAMMATIKA 2

SÕNATÜÜBID

GRAMMATIKALISA 18

1. a. Tutvu kolme sõnatüübi põhivormidega. Moodusta järgmiste sõnade põhivormid.

Mida tegema?	Mida teha?	Mida teen?	Mida tehakse?
1. õppima	õppida	õpin	õpitakse
2. ruttama	rutata	ruttan	rutatakse
3. jätma	jätta	jätan	jäetakse

1. kukkuma / tekkima / leppima
2. lükkama / hakkama / hüppama
3. võtma / nutma / katma / petma

b. Kasuta joonel sobivat sõna a-osast õiges vormis. Ütle, kumb lause kehtib sinu puhul.

1. Mulle meeldib matemaatikat _____. Mulle ei meeldi matemaatikat _____.
2. Ma _____ tavaliselt kõik tüütud tööd järgmisele päevale. Ma ei _____ tavaliselt kõiki tüütuid töid järgmisele päevale.
3. Ma _____ kooli kaasa ka ebavajalikke asju. Ma ei _____ kunagi kooli kaasa ebavajalikke asju.
4. Ma _____ mõnikord teisi inimesi. Ma ei _____ mitte kunagi teisi inimesi.
5. Ma _____ täna eestlastega suhtlema. Ma ei _____ täna eestlastega suhtlema.

SÕNATÜÜBID

GRAMMATIKALISAD 2, 4

2. a. Tutvu kahe sõnatüübi põhivormidega. Moodusta järgmiste sõnade põhivormid.

I

	Ainsus	Mitmus
Nimetav (mis?)	tund	tunnid
Omastav (mille?)	tunni	tundide
Osastav (mida?)	tundi	tunde

II

	Ainsus	Mitmus
Nimetav (mis?)	hinne	hinded
Omastav (mille?)	hinde	hinnete
Osastav (mida?)	hinnet	hindeid

1. hind / vend / kuld / kord
2. tunne / vanne / murre

b. Ava sulud. Ütle, kas lause kehtib sinu kaaslaste kohta. Kui ei kehti, siis muuda lauset nii, et see kehtiks.

1. Tal on täna seitse (tund). 2. Ta sai täna hea (hinne). 3. Tal on kaks (vend). 4. Tal on alati head (hinne). 5. Talle meeldivad eriala(tund). 6. Ta oskab rääkida (murre). 7. Ta kannab (kuld) ehteid. 8. Ta on mul palju (kord) külas käinud. 9. Talle ei meeldi rääkida oma (tunded).

ÕPPIMA JA ÕPETAMA

GRAMMATIKALISA 32

3. Tutvu näitelausetega. Selgita oma sõnadega, millal kasutame sõna õppima ja algama ning millal õpetama ja alustama. Koosta samasugused laused sõnadega lõppema ja lõpetama.

I

Ma **õpin** huvitavat eriala.
Erialatund **algab** kell kaks.

II

Õpetaja **õpe/ta/b** mulle huvitavat eriala.
Meister **alus/ta/b** erialatundi kell kaks.

SAAMA

4. Tõlgi sõnad. Kasuta joonel sobivat abisõna. Ütle, kas lause kehtib sinu kohta.

Sõnad			Laused
aru	saama	<i>kellest? millest?</i>	1. Meil saab alati koolis palju ____.
läbi		<i>kellega? millega?</i>	2. Ma sain siia kooli kergesti ____.
sisse		<i>kuhu?</i>	3. Ma saan koolis tihti ____.
nalja		<i>kellega? millega?</i>	4. Ma saan eesti keelest hästi ____.
kiita		<i>kellelt?</i>	5. Ma saan kõigi kaaslastega hästi ____.

KUULAMINE JA RÄÄKIMINE 1

1. Nimeta Eesti ilusaid kohti / tuntud ehitisi / huvitavaid vaatamisväärsusi / toredaid üritusi.

2. Ütle iga koha kohta, kus see sinu arvates asub ja mida sellest veel tead.

Hermanni kindlus / Aegna saar / Imavere kõrts / kindral Laidoneri suvemaja / Kohtla kaevanduspark-muuseum / Mustvee / Narva-Jõesuu / Ontika / Paralepa rand / Pühtitsa nunnaklooster / Raja küla / Toila-Oru park / Valaste juga

3. a. Kuula teksti 15 ja nimeta, milliseid ülesande 2 kohti tekstis kuulsid.

b. Kuula teksti 15 veel kord ja pane kirja järgmine info.

a. Reisi pikkus.	e. Tegevused esimese päeva õhtul.
b. Kohad, kus käiakse esimesel päeval.	f. Kohad, kus käiakse teisel päeval.
c. Vaatamisväärsused esimesel päeval.	g. Vaatamisväärsused teisel päeval.
d. Ööbimiskoht.	h. Reisi hind.

4. Töötage paaris. Koostage dialoog. Lõpetage fraasid mälu järgi teksti 15 põhjal.

Reisikonsultant	Klient
1. Reisifirma ____.	1. Tere. Ma sooviksin infot ____.
2. Mis kant teid ____? Korraldame ____.	2. Ega ma tegelikult _____. Asi on nimelt ____.
3. Me pakume mitmeid ____.	3. Mida te ise ____?
4. Võib-olla näiteks _____. Kõigepealt ____.	4. Päris _____. Ja kus me ____?
5. Ööbima sõidame ____.	5. Ja teisel päeval ____?
6. Siis külastame ____.	6. Kui palju see ____?
7. Täiskasvanule ____ ja lastele ____.	7. Ja toit ____?
8. Jah.	8. Aitäh teile _____. Ma mõtlen veel ____.

5. a. Kuula teksti 16 ja nimeta, milliseid ülesande 2 kohti tekstis kuulsid.

b. Kuula teksti 16 veel kord ja pane kirja sama info, mis ülesandes 3b.

c. Võrdle kaht reisi. Kumba sa eelistaksid? Miks? Kuhu sa Eestis veel tahaksid reisima minna?

6. Ühenda pildid kohtade nimedega.

Leigo järvemuusikafestival

Metsavenna talu

Soomaa matkad

Palmse mõis

Raja miniloomatalu

7. Töötage rühmas. Saad õpetajalt rollikaardi. Tööta juhise järgi.

8. Vali järgmiste teemade hulgast üks ja räägi sellel teemal. Võid ka pilte kaasa tuua.

Minu lemmikkoht Eestis	Koht Eestis, kuhu tahan minna	Minu viimane reis Eestis
------------------------	-------------------------------	--------------------------

GRAMMATIKA JA LUGEMINE 1

MINEMA + MA-VORM / KÄIMA + MAS-VORM

GRAMMATIKALISA 34

1. a. Loe kaks lauset läbi ja ütle, millist erinevust nende vahel märkad.

1. Lähme Otepäale **suusatama** ja pärast veekeskusesse **ujuma**.
2. Käime mõnikord Otepääl **suusatamas** ja pärast veekeskuses **ujumas**.

b. Vestelge paaris. Esitage ka lisaküsimusi.

Millal sa käisid viimati ...? Millal sa kavatsed jälle minna ...?

ujuma / ujumas	mõnd filmi vaatama / mõnd filmi vaatamas	huvitavas kohas söömas / huvitavasse kohta sööma
tantsima / tantsimas	uisutama / uisutamas	kingitust ostma / kingitust ostmas
suusatama / suusatamas	pildistama / pildistamas	kontserti kuulamas / kontserti kuulama
looduses jalutamas / loodusesse jalutama	mõne uue kohaga tutvuma / mõne uue kohaga tutvumas	veel midagi huvitavat tegema / veel midagi huvitavat tegemas

MA-INFINIITIIV / DA-INFINIITIIV

GRAMMATIKALISA 19

2. a. Vaata kahte rühma sõnu. Ütle, kumma rühma sõnadega koos kasutatakse *ma*-infinitiivi ja kumma rühma sõnadega *da*-infinitiivi. Kas oskad rühmadesse veel mõned sõnad lisada?

I

lähen	tulen
sõidan	olen nõus
toon	viin
olen harjunud	olen valmis
jään	jätan
õpin	õpetan

II

armastan	on vaja	soovitan
soovin	on tore	kavatsen
tahan	on kasulik	oskan
meeldib	on raske	jõuan
saan	on kerge	püüan
võin	aitan	luban
tohin	lasen	viitsin
suudan	proovin	

b. Töötage paaris. Küsige ja vastake. Kasutage tabelites olevaid tegusõnu, millele lisage õige infinitiiv.

Näide: *Kas lähme homme jalutama? Kahjuks ma ei saa tulla. Mul on vaja õppida.*

MÄÄRSÕNAD

GRAMMATIKALISA 17

3. a. Moodusta omadussõnast mäarsõna. Ütle oma sõnadega, kuidas mäarsõna moodustatakse ja millised võivad olla mäarsõna lõpud. Kontrolli grammatikalisast.

Omadussõna	Omadussõna	Mäarsõna
Nimetav (missugune?)	Omastav (missuguse?)	(kuidas?)
I		Omastav + <i>sti</i>
tore	toreda	toredasti
kiire	kiire	
halb	halva	
hea	hea	NB! hästi
II		Omastav + <i>lt</i>
aeglane	aeglase	aeglaselt
suurepärase		
tõsine		
korralik		

b. Töötage paaris. Moodusta tabelis olevast omadussõnast määrsõna ja kasuta seda küsimuses. Vasta kaaslaste küsimusele.

Näide: *Mida sa teed kiiresti? Ma loen kiiresti.*

kiire	aeglane	hea	halb
vaikne	korralik	lohakas	ilus
rõõmus	kurb	uhke	suurepärase
omapärase	huvitav	imelik	loominguline

OMADUSSÕNAD JA MÄÄRSÕNAD

GRAMMATIKALISA 17

4. a. Ühenda näitelauseid ja seletus. Võrdle oma emakeelega.

Näitelause	Seletus
1. Kõik on väga tore . Klassis on vaikne .	a. Koos tegusõnadega kasutame tavaliselt määrsõna.
2. Kõik läheb väga toredasti . Kõik istuvad vaikselt .	b. Koos tegusõnaga olema (on) kasutame omadussõna.

b. Kirjuta lausepaarid vihikusse. Kasuta mõlemas lauses sama sõna ülesandest 3 õiges vormis. Näide: *Mul on halb. Ma tunnen end halvasti.*

I

- Mul on ____.
- See on lihtsalt ____.
- Mul on ____.
- Mul on siin väga ____.
- Kõik on nii ____.

II

- Ma tunnen end ____.
- Sa tegid selle töö lihtsalt ____.
- Ma pean ____ koju minema.
- Ta räägib nii ____.
- Ma tunnen ennast nii ____.

MITMUSE OSASTAV

GRAMMATIKALISA 6

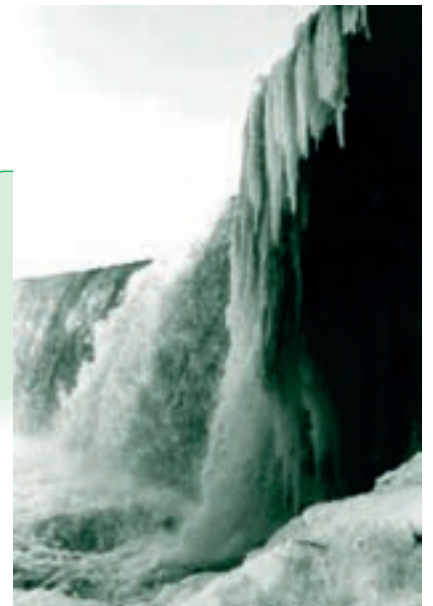
5. Töötage paaris järgmiste punktide järgi.

- Loe läbi tekst A või B ja täida selle kohta vihikusse tabel.
- Jutusta loetust paarilisele, kes täidab samuti tabeli.

Koht	Mida saab seal teha
Tallinna vanalinn	<i>jalutada ja vaadata keskaegseid maju</i>

A. Harjumaa

Kahtlemata on siin üks populaarsemaid *vaatamisväärsusi* Tallinna kesk-aegne vanalinn, mille tänavatel jalutab kogu aeg palju nii *eestlasi* kui *välismaalasi*. Maardu lähedal saab vaadata *koopaid* (tegelikult kunagise fosforiidikaevanduse *käike*). Jägala juga on üks suuremaid Eestis – selle juures korraldatakse ka tihti *piknikke*. Meres on palju *väikesaari*, näiteks asub Kolga lahes Pedassaar, kuhu on kerge sõita mootorpaadi või jahiga. Lahemaa rahvuspargi territooriumil asuvad Juminda ja Pärisea poolsaar. Juminda poolsaarel asub ka üks Eesti suuremaid *kivisid* Maja-kivi, mille tippu uudishimulikud mööda redelit ronida saavad. Viinistus

asub eesti kunsti muuseum, kus on hea valik eesti autorite *töid*. Tallinnast lääne poole jääb Pakri poolsaar koos pankrannikuga. Pakri saartel asus varem sõjaväebaas ja saarte loodus on seetõttu rikutud. Praegu on siin aga kenad ujumisrannad ja puhas vesi. Padise klooster oli keskajal tähtis kindlus. Praegu on ta varemetes, ent osa kompleksist on taastatud ja ootab *külastajaid*.

B. Ida-Virumaa

võimsaid treppe, suuri maju, uhkeid alleesid. Kui ei teaks, et tegu Eesti linnaga, siis võib kohati tunda end kui Odessas. Toila park on maaliline jalutuskoht, kus suveperioodil toimub palju *erinevaid üritusi*: kontserte, rahvapidusid ja vastuvõtte.

Ida-Virumaal on palju *looduslikke* ja *muid vaatamisväärsusi*. Mere ääres on majesteetlik pankrannik, kus asub ka palju *kauneid jugasid*. Ida-Viru maakonda läbib mäeahelik. Lisaks looduslikele tippudele on siin ka palju *tehismägesid*. Maakonna lõunaosas on palju *kauneid rabadid*. Rabadesse on rajatud matkaradu, kus on turvaline rännata. Igal pool näeb ka sõja *jälgi* – palju *kaevikuid, punkreid, militaarkola*. Sinimägedes asub sõjaajaloo memoriaal. Kuremäel asub Pühtitsa klooster on Eestis ainuke tegutsev vene õigeusu nunnaklooster, seal saab vaadata *kirikuid, omapäraseid puuriitu, kõrgeid müüre* ja käia pühäl allikal. Sillamäel võib vaadata mere äärde viivaid

MITMUSE OSASTAV

GRAMMATIKALISA 6

6. a. Nimeta järgmiste sõnade mitmuse osastava vorm. Kontrolli vastuseid ülesande 5 abil.

<p>I erinev, -a, -at külastaja, -, -t kõrge, -, -t uhke, -, -t koobas, koopa, koobast võimas, võimsa, võimsat/võimast kirik, -u, -ut kaevik, -u, -ut kaunis, kauni, kaunist punker, punkri, punkrit</p>	<p>II töö, -, -d muu, -, -d</p> <p>III eestla/ne, -se, -st välismaala/ne, -se, -st vaatamisväärsus, -e, -t üritus, -e, -t saar, -e, -t suur, -e, -t</p>	<p>IV raba, -, - kivi, -, - maja, -, - pidu, peo, pidu juga, joa, juga mägi, mäe, mäge allee, -, -d</p>
<p>V trepp, trepi, treppi müür, -i, -i kontsert, kontserdi, kontserti</p>	<p>VI käik, käigu, käiku piknik, -u, -ku looduslik, -u, -ku vastu/võtt, -võtu, -võttu</p>	<p>VII jalg, jälje, jälge</p>

b. Millised on mitmuse osastava lõpud? Millal kasutame mitmuse osastavat?

AINSUSE OSASTAV / MITMUSE OSASTAV

7. a. Võrdle lauseid. Ütle, milliste sõnadega kasutame ainsuse osastavat ja milliste sõnadega mitmuse osastavat.

1. a. Minu kodukohas on **palju** erinevaid vaatamisväärsusi. b. Minu kodukohas on **mitu** erinevat vaatamisväärsust.

2. a. Siin on **palju** koopaid. b. Siin on **kümme** koobast.
 3. a. Siin käib **palju** külastajaid. b. Möödunud aastal käis siin umbes **kakssada** külastajat.
 4. a. Siin korraldatakse **vähe** kontserte. b. Möödunud aastal korraldati siin ainult **kaks** kontserti.

b. Kirjuta oma kodukoha huvitavatest kohtadest. Kasuta sõnu *mitu* ja *palju*. Lisa ka, mida nendes kohtades teha saab.

Näide: *Meie linnas on kaks parki. Ühes saab purskkaevu imetleda ja sõpradega kohtuda, teises saab koeraga jalutada.*

KIRJUTAMINE 1

1. Vasta küsimustele.

1. Millist muusikat sa armastad kuulata? Kes on sinu lemmiklauljad, lemmikansamblid? Mis on sinu praegused lemmiklaulud?
2. Milline muusika sulle ei meeldi? Miks?
3. Kui tihti sa muusikat kuulad? Kus sa peamiselt muusikat kuulad?
4. Kui tihti sa käid kontserdil? Kus sa tavaliselt käid? Millisel kontserdil käisid viimati? Kuidas jäid rahule? Mis kontserdile tahaksid veel minna?

2. Loe läbi blogi sissekanne ja ütle, mis kontserdil neiu käis ning mis muljed tal üritusest jäid.

Pühapäev, 29. september

Laupäeval Metallicaga

Terve päev olin väga ärevil, sest õhtul esines Lauluväljakul Metallica. Hakkasime juba varakult jalgsi lauluväljaku poole liikuma. Maarjamäe monumendi juures oli juba näha rahva kogunemist. Leedu ja Läti bussidel olid külgedel plakatid Metallica. Mere värvates otsis turvamees meid läbi. Edasi suundusime kohe laulukaare poole. Rahvahulk oli meeletu. Räägiti, et 80 tuhat inimest oli koos. Igasuguseid nägusid tuli vastu: punkareid, rokkareid ja muus stiilis rahvast. Igal pool olid jubedad järjekorrad. Trehvasime veel mitmete sõpradega. Saime head kohad. Ootasime... natuke veel... ja sealt nad tulidki, täpselt 21.45... minuti pealt õigel ajal, nii nagu kavas kirjas oli ja ei mingit hilinemist. Kontsert oli mega-super-lahe! Nautisin igat hetke – raudselt! Hakkas hämaraks minema, mina ootasin oma lemmiklugu. Laval oli hetkeks vaikus ja siis hakkas hästi vaikselt kostma mu lemmiklugu „Nothing Else Matters”. Jehuu !!! Mu rõõmul polnud piire. See laul on ilus nii viisi kui sõnade poolest. Süütasin valgumihkli ja tõstsin nii kõrgele kui käsi ulatas. Imetlesin vaatepilti – järjest süttisid valgumihklid nagu tähed pimedas taevas. Fantastiline. Ilus. Peagi oli kontsert läbi, rahva nõudmisel mängiti veel mõned lahedad lood. Kodutee oli väsitav, kõrged platvormkingad ja maani nahast see-lik tundusid meeletult rasked olevat, aga kannatasin ära. Öö oli soe, sääski polnud, meri lõhnas meeldivalt ja lõpuks saigi meie teekond otsa. Mõnus mälestus Metallica kontserdist jäi südamesse.

Mina

☺ Vaata
minu
täielikku
profili

Arhiiv

- Jaanuar (6)
- Veebruar (7)
- Märts (6)
- Aprill (8)
- Mai (11)
- Juuni (3)
- Juuli (0)
- August (5)
- September (4)

Postitaja Krata kell 15.30

0 kommentaari

3. Loe ülesande 2 teksti veel kord ja vali järgmistele küsimustele õige vastus.

1. Kirjutaja hakkas kontserdile minema a) hulk aega enne kontserdi algust. b) viimasel minutil.
2. Rahvast oli a) üsna palju. b) väga palju.
3. Kontserdi külastajad olid riides a) eri stiilides. b) ühes stiilis.
4. Kirjutaja kohtas a) palju sõpru. b) paari sõpra.
5. Kontsert algas a) täpselt. b) väikese hilinemisega.
6. Kontsert a) meeldis kirjutajale kohutavalt. b) ei meeldinud kirjutajale eriti.
7. Kui läks pimedaks, siis a) süütasid korraldajad palju lampe. b) süütasid pealtvaatajad oma tulemasinad.
8. Kontserdist jäi kirjutajale a) imelik tunne. b) meeldiv tunne.

4. a. Kas ülesande 2 tekst on sinu arvates ...?

huvitav või ebahuvitav / liiga pikk, paraja pikkusega või liiga lühike / sobivas stiilis või ebasobivas stiilis

b. Kirjuta tekstist välja emotsioone näitavad fraasid.

Näide: *olin väga ärevil, rahvahulk oli meeletu*

5. Pane kirja, mis teeb kontserdi sinu jaoks heaks ja mis halvaks.

Hea

Näide: *suurepärase esineja*

Halb

Näide: *kallis pilet*

6. Kirjuta blogi sissekanne mingil kontserdil käimisest. Püüa väljendada oma emotsioone. Kasuta ka fraase ülesannetest 4 ja 5. Võimalusel lisa tekstile pilte või fotosid.

KUULAMINE JA RÄÄKIMINE 2

1. a. Loe tekst läbi ja ütle, kus sellist seadet sinu arvates saaks kasutada.

GPS (*Global Positioning System*) on ülemaailmne süsteem, mille abil saab määrata oma asukoha, liikumiskiiruse ja -suuna igas maakera punktis. Süsteem töötab satelliitide abil. Inimesel on süsteemi kasutamiseks vaja GPS-seadet.

Näide: *Kui eksid metsas ära.*

b. Kuula teksti 17 ja vali, millisest GPS-seadme kasutusvõimalusest seal räägitakse.

- a. Matkamisest. b. Aarete otsimisest. c. Kadunud inimeste otsimisest.

2. Kuula teksti veel kord ja leia vastused küsimustele.

1. Mis on geopeitus?
2. Mida on geopeituse jaoks vaja?
3. Mis on aare?
4. Kuhu aardeid peidetakse?
5. Mida tehakse, kui aare üles leitakse?
6. Mida aardesse pannakse?
7. Mida ei ole hea aardesse panna?
8. Kui kaua on Eestis geopeitusega juba tegeletud?
9. Kust saab geopeituse kohta infot?

3. Töötage neljas rühmas järgmiste punktide järgi.

- Iga rühm koostab piltide põhjal võimalikult pika kettjutustuse geopeitusest.
- Iga õppija ütleb korraga ühe lause.
- Võitja on rühm, kelle jutus on kõige rohkem lauseid.

4. Vestelge Eestis toimuvatest toredatest üritustest või oma lemmikharrastustest järgmise kava järgi.

- Vali üks Eestis toimuv huvitav üritus, kus oled osalenud, või harrastus, millega oled tege- lenud.
- Kirjuta paberilehele kümme küsimust, millele sooviksid vastata.
- Õpetaja jagab teid paardesse ja annab sinu küsimustelehe sinu paarilisele.
- Paariline esitab sulle sinu küsimused. Vasta neile. Paariline märgib vastused lühidalt üles.
- Sina esitad paarilisele tema küsimused ja märgid samuti vastused lühidalt üles.
- Räägi ülejäänud kaaslastele lühidalt, mida kuulsid.

LUGEMINE JA RÄÄKIMINE 2

1. Mida võiks sinu meelest tähendada sõna *Jalgpallihaigla*?

2. a. Loe järgmise teksti vahepealkirju ja ütle, mida sa *Jalgpallihaigla* kohta

- a) kindlalt tead. b) arvad, et tead. c) tahaksid teada saada.

b. Loe teksti ja ütle, millised sinu arvamused olid õiged ning millistele küsimustele said vastused. Proovi ise vastata küsimustele, millele tekstist vastust ei leidnud.

Saage tuttavaks - Jalgpallihaigla!

1. Jalgpallihaigla - Eesti jalgpalli-koondise fänniklubi

Jalgpallihaigla alustas tegevust 1994. aastal. Alguses käidi Eesti koondist toetamas ainult kodumängudel. _____ Alati üritati meeskonnale võimalikult valjuhäälselt kaasa elada, vaatamata ümbritsejate kommentaaridele. Tekkisid esimesed hüüdlauseid ja laulujupid, mida siiaaani edukalt kasutatakse.

2. Positiivne suhtumine

Jalgpallihaigla on praeguseks kasvanud Eesti suurimaks fänniorganisatsiooniks, millel on umbes 500 liiget. Jalgpallihaigla on kogu maailmas eriline selle poolest, et ei toeta mitte üht kindlat klubi, vaid riigi koondist. _____ „Kui Läti ja Leedu käisid siin mängimas, siis me jõime nende fännidega enne mängu koos õlut. Teise riigi agressiivseid fänne paneb selline sõbralikkus imestama - kui neile tänavatel hoopis heatahtlikult lehvitatakse,“ räägib ühenduse juht Tarmo Kruusimäe.

3. Eetiline käitumine

Jalgpallihaigla liikmed käituvad igal pool klubi fännieetika järgi. _____ Nad ei aja segi mängu ja poliitikat ning austavad alati ka vastameeskonda. Nad ei ole labased, ei ropenda ega tee kuidagi teisiti Eesti riigile häbi.

4. Laul annab energiat

Eesti koondise fännid laulavad koondise toetuseks palju. _____ Tarmo Kruusimäe on ka kirjutanud populaarse fännilaulu „Eesti - maailmameister!“ sõnad. Laulu mõte on koondist kiita ja innustada, mitte laulda tänasest reaalsusest, näiteks „Eesti - maailma edetabelis neljakümne kolmandaks!“

5. Ostes fänniatribuutikat, toetad Eesti koondist

Kahe tegutsemisaasta jooksul on fännipoe tiim mõelnud välja mitmeid fännividinaid - müüakse sulle, kindaid, mütse, marke, lippe, postreid. _____ Igalt müüdud fänniasjalt maksab fännipood osa raha Eesti Jalgpalliliidule. Nii et sealt ostes toetab fänn otseselt Eesti jalgpalli. Kui soovid saada Jalgpallihaigla liikmeks, tutvu tingimustega lähemalt aadressil www.jalgpallihaigla.ee

3. Loe ülesande 2b teksti veel kord ja leia järgmistele lausetele tekstis õige koht.

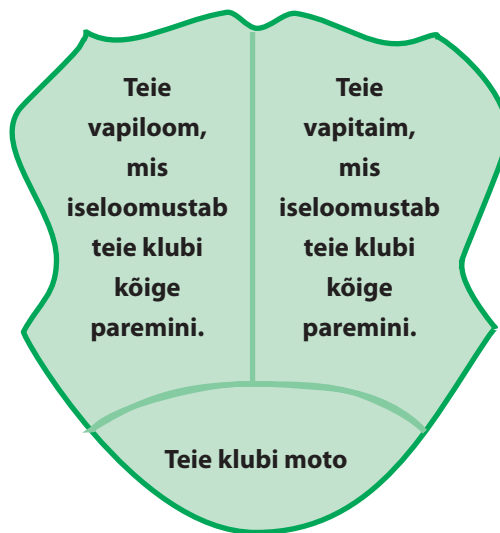
- Hiljem hakati valmistama esimesi käsitsi värvitud jalgpallilippe, käima mängudel rahvusvärvides ning sõitma ka välismängudele.
- Isegi oma lauluraamat on välja antud.
- Kõik asjad on muidugi kenasti sinimustvalged.
- Nad toetavad oma meeskonda nii heas kui halvas häälekalt, kasutades kõikvõimalikku atribuutikat.
- Samuti on klubi põhimõtteks olla positiivne, mitte sõimata ega kakelda vastaste toetajatega.

4. a. Nimeta Eesti jalgpallureid, kes ei ole rahvuselt eestlased. Nimeta teisi tuntud inimesi Eestis, kes ei ole rahvuselt eestlased.

b. Töötage rühmas. Valige üks a-osas nimetatud inimestest ja koostage tema fänniklubi tutvustus. Pange lühidalt kirja järgmised punktid.

Selle inimese lühitutvustus.	Klubi tegevusplaan ja põhimõtted.
Fänniklubisse astumise tingimused.	Fänniklubi toetamise võimalused.

Joonistage ka klubi vapp.
Tutvustage oma klubi teistele.

KIRJUTAMINE 2

1. a. Loe kiri läbi ja leia vastused järgmistele küsimustele.

1. Kes kirjutab ja kellele kirjutab? 2. Kas see on ametlik või mitteametlik kiri? 3. Mis eesmärk kirjutajal on?

Turismifirma Bussike

Sander Paju
Põllu tee 44–44
Viljandi 11111
e-post: spaju@sp.ee

Pretensioon

Lugupeetud firmajuht!

Osalesin Teie firma korraldatud kolmepäevasel reisel „Mida huvitavat võib leida Lõuna-Eestist?“, mis toimus 9.–11. juunini käesoleval aastal. Kahjuks ei saa ma toimunud reisiga kuidagi rahule jääda.

Esiteks oli buss meie reisiseltskonna jaoks liiga väike: ma ei saanud istuda koos oma kaaslasega, kellega olin reisile tulnud, vaid mind pandi istuma täiesti võõra neiu kõrvale.

Teiseks oli probleeme ajakavast kinnipidamisega: näiteks jäime esimesel päeval veerand tundi hiljaks õhtusele kontserdile Leigo järve ääres. Õnneks lasti meid küll sisse ja kontsert oli suurepärase.

Järgmine probleem oli seotud öömajaga: me ei ööbinud kolmetärnihotellis nagu oli lubatud, vaid motellis. Minu tuba nägi välja nagu ühiselamu ja ma pidin magama ülemisel naril.

Samuti on mul pretensioon meie reisisaatja suhtes, kes oli väga noor ja seetõttu ka väheste kogemustega. Selle asemel, et tegeleda oma põhitööga, suhtles ta liiga palju reisil osalejatega.

Kokkuvõttes jäin küll rahule reisi programmi ja giidiga, aga nimetatud puuduste tõttu soovin, et te tagastaksite mulle 30% reisi maksumusest.

Vastuse eest ette tänades,
SPaju

25.07.2008

b. Kirjuta välja kõik pretensioonid, mis kirjutajal olid. Millised neist probleemidest on sinu arvates suured, millised keskmised ja millised väikesed?

GRAMMATIKALISA 37

2. a. Leia ülesande 1 tekstist lausete a ja b lõpud. Ütle oma sõnadega, millal kasutatakse sidesõna *vaid*. Lõpeta laused c ja d oma sõnadega.

- Ma **ei** saanud istuda koos oma kaaslasega, kellega olin reisile tulnud, **vaid** ____ .
- Me **ei** ööbinud kolmetärnihotellis nagu oli lubatud, **vaid** ____ .
- Reis **ei** kestnud kolm päeva, **vaid** ____ .
- Giid **ei** olnud kogenud, **vaid** ____ .

b. Leia ülesande 1 tekstist lausete a ja b lõpud. Ütle oma sõnadega, millal kasutatakse sidesõna *nagu*. Lõpeta laused c ja d oma sõnadega.

- Me ei ööbinud kolmetärnihotellis **nagu** ____ .
- Minu tuba nägi välja **nagu** ____ .
- Me ei söönud kaks korda päevas **nagu** ____ .
- Meie buss oli **nagu** ____ .

3. a. Kirjuta ülesande 1 tekstist välja sõnad või väljendid, millega a) kirja alustatakse ja lõpetatakse, b) teksti liigendatakse.

Näide: 1) Lugupeetud firmajuht, 2) Esiteks

b. Leia tekstist järgmised väljendid. Lõpeta väljendid oma sõnadega.

Osalesin Teie firma korraldatud ____.
Kahjuks ____.
Oli probleeme (*millega?*) ____.
Järgmine probleem on seotud (*millega?*) ____.

Samuti on mul pretensioon (*mille kohta?*) ____.
Kokkuvõttes ____.
Eelnimetatud puuduste tõttu soovin, et ____.

4. Vali järgmisest loetelust kaks-kolm probleemi (võid ka ise probleeme lisada) ja kirjuta pretensioon reisifirmale. Pööra tähelepanu kirja korrektsele sõnastusele ja vormistusele.

Reis oli pikem kui lubati.	Reis oli lühem kui lubati.	Reisikavast ei peetud kinni.	Toit oli maitsetu.
Giid oli ebakompetentne.	Buss oli ebamugav.	Reis oli igav.	Reisikaaslased olid tüütud.
Ööbimiskoht ei olnud mugav.	Reis oli kallim kui alguses lubatud.	Reis ei olnud turvaline.	

5. Saad teise inimese kirjutatud pretensiooni. Kommenteeri kirja (kas pretensioonid on õigustatud, kas kiri on korrektne, kuidas reageeriksid sellele kirjale firmajuhina).

GRAMMATIKA 2

SÕNATÜÜBID

GRAMMATIKALISAD 2, 4

1. a. Tutvu kahe sõnatüübi põhivormidega. Moodusta samad vormid tabeli all olevatest sõnadest.

I

	Ainsus	Mitmus
Nimetav (missugune?)	pikk	pikad
Omastav (missuguse?)	pika	pikkade
Osastav (missugust?)	pikka	pikki

II

	Ainsus	Mitmus
Nimetav (mis?)	mõte	mõtted
Omastav (mille?)	mõtte	mõtete
Osastav (mida?)	mõtet	mõtteid

1. kokk / kott / tekk / supp / trepp / jutt / lukk
2. võte / kate / kokkulepe / hüpe

b. Muuda ainsus mitmuseks.

I

1. Mulle meeldib **pikk reis**.
2. **Pika reisi** ajal saab palju näha.
3. Mõned inimesed ei naudi **pikka reisi**.
4. **Pikal reisil** saab leida ka palju uusi tutvavaid.
5. Ma unistan **pikast reisist**.
6. Tavaliselt jään ma **pika reisiga** alati rahule.

II

1. Mõnikord tuleb mulle pähe **huvitav mõte**.
2. **Huvitava mõtte** tekkimise jaoks on vaja aega.
3. Mõnikord ootan **huvitavat mõtet**, aga seda ei tule.
4. Räägin siis kohe oma **huvitavast mõttest** sõbrale.
5. Kunagi ei tea, kuidas tema minu **huvitavasse mõttesse** suhtub.
6. Tavaliselt ei möödu mul ühtki päeva ilma **huvitava mõtteta**.

ÜLES

2. Tõlgi sõnad. Kasuta joonel sobivat sõna.

Sõnad	Laused	
üles	kirjutama	1. Pärast aarde peitmist ___ info selle asukoha kohta Internetti ___.
	panema	2. Seal saavad kõik soovijad aarde koordinaadid ___ ___.
	otsima	3. Seejärel võivad nad aarde loodusest ___ ___.
	leidma	4. Kui nad aarde ___ ___, siis võivad nad seal midagi endale võtta.

POOLEST

3. Vasta küsimustele.

Mille **poolest** on Eesti tuntud?

Näide: Selle poolest, et siin on palju puutumatu loodust.

Mille **poolest** sarnanevad Tallinn ja Tartu?

Mille **poolest** erinevad Pärnu ja Narva?

Mille **poolest** on sinu kodukoht eriline?

Mille **poolest** on sinu kodukoht ilus?

MINEMA / SÖITMA / TULEMA / KÄIMA

GRAMMATIKALISA 33

4. a. Tõlgi. Selgita oma sõnadega, millal kasutame sõnu *käima, sõitma, minema (lähem), tulema*.

1. Lähme homme Soome. 	=	Sõidame homme Soome.
Millega me läheme ? Lennukiga.		Millega me sõidame ? Lennukiga.
2. Millega me Soomest tagasi tuleme ? Laevaga. 	=	Millega me Soomest tagasi sõidame ? Laevaga.
3. Käisin eile Soomes. Millega sa käisid ? Laevaga. 		
		

b. Kasuta joonel sobivat sõna *käima, minema, tulema* või *sõitma* õiges vormis. Mõnda kohta sobib mitu sõna.

1. Ma ___ homme Saaremaale puhkama.
2. Millega sa sinna ___?
3. Arvatavasti ___ autoga ja muidugi ka praamiga.
4. Kas sa oled varem Saaremaal ___?
5. Ei ole, aga olen ___ mitu korda Hiiu maal.
6. Need mõlemad saared on imeilusad, sinna tõesti tasub ___.
7. Ma arvan ka, et Saaremaa on suurepärase koht, kus ___ puhkust veetmas.

KUULAMINE JA RÄÄKIMINE 1

1. Pane kirja järgmised asjad. Nimeta need kaaslasele juhuslikus järjekorras ja lase ära arvata, mis rühma iga asi kuulub.

Kolm asja, mis sul on olemas ja mida sul on väga vaja.	Kolm asja, mida sul ei ole, aga oleks vaja.
Kolm asja, mis sul on olemas, aga mida sul ei ole vaja.	Kolm asja, mida sul ei ole ega ole ka vaja.

2. Järgmises ülesandes hakkad kuulama dialoogi „Rattapoes”. Nimeta asju, mida võib inimene rattapoes ostma.

3. Kuula teksti 18 ja pane kirja, mida klient ostis.

4. Kuula teksti veel kord ja leia õiged lause lõpud.

- Müüja tõi mineraalvee a) teisest toast. b) laost.
- Vesi maksis a) 22 krooni. b) 28 krooni.
- Müüja ütles, et roheline värv sobib a) ostja juuksevärviga. b) silmade värviga.
- Müüja tegi ostjast foto a) ostja jaoks. b) kaupluse reklaami jaoks.
- Ostjale meeldis a) punane ratas. b) hõbedane ratas.
- Ostja ostis ratta a) järeilmaksuga. b) sularaha eest.

5. Vasta küsimustele kuuldud dialoogi põhjal oma arvamuse järgi.

- Miks ostja läks just rattapoodi juua ostma?
- Miks ostja nii palju asju ostis?
- Kuidas müüja käitumine ostjat mõjutas?
- Kuidas oleksid sina ostja asemel käitunud?

6. Töötage paaris. Koostage dialoog. Lõpetage fraasid mälu järgi teksti 18 põhjal.

Müüja	Ostja
1. Tere. Kuidas saan ___?	1. Tere. Ma sooviksin ____. Aga teil on ju ___.
2. On ikka, meil on ___.	2. Oo, tore. Siis palun ___.
3. Jah, kohe. Ehk ootaksite ____. Lähen ____. Vaadake niikaua ___.	3. Aitäh, aga midagi ___.
4. Siin on ____. Palun ____. Võib-olla veel ___?	4. Ei, aitäh, see ___.

5. Oot. Üks hetk, seiske veel korraks ____.
Imeilus. See värv sobib ____.	5. See on tõesti ____.
6. Proovige ____.
Kabiin ____.
Kuidas ____?
Kas on ____?
See sobib ju teile ____.
Kas tohib, ma teen teist ____?	6. Ma ei tea, ma ____.
No ____.
7. Nii, seiske sinna ____.
Valmis, ____.	7. Mulle hakkas see särk ____.
Ma vist ____.
Kui palju ____?
8. Kohe vaatan. Ainult ____.	8. Aa, see on ikka ____.
9. Ega sellise kvaliteediga särki te ____.	9. Ah, mis siis ____.
Ma ikka ____.
10. Kohe pakin ____.
Aga kas teil ____?	10. Mul pole tegelikult isegi ____.
11. Kuidas nii?
Praegu on rattasõit ____.
Vaatame näiteks sedasama ____.	11. Kas teil teist ____?
12. Ikka on, on ka ____.	12. See hõbedane on küll ____.
13. Istuge peale ja ____.
No kuidas ____?	13. Väga hea, aga see on ____.
Kas teil ____?
14. No odavamad on ka, aga ____.
Tegelikult soovitan just seda ____.
Saate ratta osta ka ____.	14. No järelmaksuga oleks ____.
15. Jah, siin on blankett, täitke ____.	

7. Vaata ülesande 8 pilte. Mis poodi küsimus sobib?

Kas need kuluvad?

Kas see venib?

Kas teil on numbrit ____?

Kas tohib kuulata?

Kas tohib lähemalt vaadata?

Kas tohib nuusutada?

Kas tohib / saab proovida?

Kelle toode see on?

Mis värvi ____ teil on?

Mis materjalist see on?

8. Töötage rühmas. Saad õpetajalt rollikaardi. Tööta juhise järgi.

9. Vali järgmiste teemade hulgast üks ja räägi sellel teemal. Vasta kaaslaste küsimustele.

Väga soodne ost	Parim kingitus	Mõttetu ost	Halvim kingitus
-----------------	----------------	-------------	-----------------

GRAMMATIKA JA LUGEMINE 1

OMADUSED

1. a. Leia I rühma sõnadele vastandsõnad II rühmast. Lisa sõnapaari juurde sobivate kaupade nimetusi. Näide: *pidulik – igapäevane pluus, kostüüm, kott*

I

pidulik	meelelahutuslik
kõrge kontsaga	kiire
paks	läikiv
jäme	niisutav
pika säärega	

II

peenike	kuivatav
tõsine	lühikese säärega
madala kontsaga	aeglane
tuhm	õhuke
igapäevane	

b. Moodusta omadussõnu. Lisa iga omadussõna juurde üks sobiv nimisõna.

Näide: I – *eresinine kampsun*, II – *lilleline pluus*

I

ere	sinine, punane, kollane
hele	pruun, must, lilla
tume	oranž, valge, hall

II

lill	lilleline
triip	
ruut	
täpp	

c. Jätka näite järgi.

puu	<i>puust kauss = puukauss</i>
plastmass	
klaas	
hõbe	
nahk	

kuld	
portselan	
papp	
siid	
metall	

SEE / NEED

2. a. Loe järgmised küsimused ette. Kasuta lüngas sõnapaari see *asi* sobivas vormis. Sõnavormid on antud tabeli all.

Näide: *Kas see asi on läbipaistev?*

Küsimused	
Kas ___ on läbipaistev?	Kas ___ on rohelised?
Kas sinu kodus on ___?	Kas sul on ___?
Kas ___ on tehtud metallist?	Kas ___ on tehtud klaasist?
Kas ___ kasutavad kõik inimesed?	Kas ___ kasutavad peamiselt noored?
Kas ___ kasutatakse peamiselt kodus?	Kas ___ kasutatakse peamiselt õues?
Kas ___ kuulatakse?	Kas ___ vaadatakse?
Kas ___ töötatakse?	Kas ___ mängitakse?

Mis?

Mida?

Millega?

Ainsus

see asi

seda asja

selle asjaga

Mitmus

need asjad

neid asju

nende asjadega

b. Õpetaja mõtleb ühele asjale. Esitage talle küsimusi a-osa eeskujul ja arvake ära, mis asi see on.

c. Saad õpetajalt töölehe asjade nimetustega. Lase kaaslastel *kas*-küsimuste abil ära arvata, mis asjad on sinu lehel.

OSASTAV / OMASTAV / NIMETAV

GRAMMATIKALISAD 5, 6, 8, 9

3. a. Jätkake näidise järgi. Vestelge paaris.

Näide: A: Kas teil on punaseid seelikuid? B: Ei, aga meil on palju kollaseid seelikuid. A: Näidake palun seda kollast seelikut. B: Palun.

punane	kollane	sinine	roheline	ühevärviline
must	hall	valge	pruun	lilla
roosa	kirju	õhuke	paks	pikk
lühike	pidulik	hele	tume	ere

mantel	ehted	teksased	püksid	kingad
saapad	seelik	tossud	särk	pluus
müts	lips	jope	jakk	pliiats
vaas	kett	lõhnaõli	seep	sõrmus

b. Loe dialoog läbi. Jälgi paksus kirjas sõnade käänat. Moodusta sarnaseid dialooge.

- Ostja: Kas teil on **höbehteid**? (Mitmuse osastav)
 Müüja: Jah, meil on suur valik **höbesõrmuseid, -kette ja -kõrvarõngaid**. (Mitmuse osastav)
 Ostja: Kui palju **see sõrmus** maksab / **need kõrvarõngad** maksavad? (Nimetav)
 Müüja: Viissada krooni.
 Ostja: Näidake palun **seda sõrmust / neid kõrvarõngaid**. (Osastav)
 Müüja: Palun vaadake.
 Ostja: Aitäh, aga kas teil on **odavamad sõrmust / odavamaid kõrvarõngaid**? (Osastav)
 Müüja: Kahjuks ei ole.
 Ostja: Olgu, ma siis võtan **selle sõrmuse / need kõrvarõngad**. (Ainsuse omastav ja mitmuse nimetav)

c. Esita täiendav küsimus näite järgi.

GRAMMATIKALISA 16

Näide: See mantel on liiga pikk. – Kas teil on lühemat?

a. See mantel on liiga pikk.	f. See kleit on liiga õhuke.
b. See sõrmus on liiga kallis.	g. See jakk on liiga hele.
c. See seelik on liiga lühike.	h. See lips on liiga tume.
d. See pluus on liiga tavaline.	i. See mäng on liiga keeruline.
e. See kampsun on liiga paks.	

Tee sama ülesanne veel kord. Asenda ainsus mitmusega.

Näide: Need püksid on liiga pikad. – Kas teil on lühemaid?

TUD-VORM / MATA-VORM / NUD-VORM

GRAMMATIKALISAD 26, 27, 28, 34

4. a. Loe tekste ja ütle, milline leiutis on sinu arvates kõige erilisem / kõige tavalisem / kõige vajalikum / kõige vähem vajalik / meeldib sulle kõige rohkem.

PESEMATA AKEN ON PUHAS

Kui siimaani näitasid maja või korteri *pestud aknad*, et seal elab hoolikas ja puhas inimene, siis nüüd pole see enam nii. *Hiljuti leiutatud klaasisort* SunClean puhastab end ise päikese käes tolmust ja mustusest. Nii et nüüd võivad ka laisemad inimesed puhtast aknast selget vaadet imetleda.

BUSS SÕIDAB ILMA JUHITA

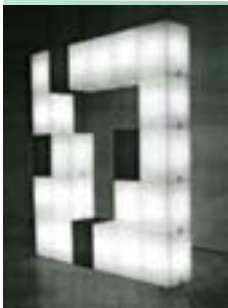
Varsti hakkavad bussid sõitma ilma juhita. *Bussi armatuurlaualle paigaldatud kaamera* jälgib teele joonistatud valgeid triipe. Niipea kui buss joonest veidi kõrvale kaldub, juhib rooliseadmesse paigaldatud *aparaat* selle õigele sõidureale tagasi.

VAREM NÄGEMATA JOPE

Lõpuks on telefonifirma ja riidefirma koostöös valminud uut tüüpi jope. *Jope varrukasse ömmeldud seadme* abil saab võtta vastu telefonikõnesid ning valida muusikat. Mobiil ühendatakse Bluetooth'iga, muusika aga tuleb *spetsiaalsesse taskusse pandud iPod'ist*. *Kapuutsi paigaldatud mikrofon ja kõlarid* on väikesed ja need saab pesemise ajaks jopest lihtsalt eemaldada.

LAKKE PAIGALDAMATA LAMBID

Ulmefilmide austajad teavad, et tulevikus lampe pole. Valgus tuleb pindadelt: seintelt, laudadelt, põrandatelt. *Prantsuse firmas tehtud lambid* käivad kokku nagu legod ning võimaldavad luua uue toasisustuse ainult mõne minutiga. Kuigi valgusallikateks on tavalised pirnid, on *saavutatud tulemus* siiski vapustavalt ilus.

b. Tõlgi tabelis olevad sõnapaarid. Lisa veel sobivaid nimisõnu. Tõlgi a-osa kursiivkirjas fraasid, pööra seejuures tähelepanu ka sõnajärjele.

+	-
pestud aken	pesemata aken
paigaldatud kaamera	paigaldamata kaamera
pakendatud kõlarid	pakendamata kõlarid

c. Loe läbi järgmised fraasid. Ütle, millal kasutame tud-vormi ja millal nud-vormi.

hiljuti leiutatud klaasisort	uue klaasisordi leiutanud inimene
teele joonistatud triibud	triibud joonistanud inimene
prantsuse firmas tehtud lambid	lambid teinud prantsuse firma

KIRJUTAMINE 1

1. a. Loe kuulutused läbi. Kas leidsid midagi, mida sooviksid osta?

Müüa täiesti uued, kordagi kandmata Dieseli firma teksad. Tootel on kõik sildid küljes. Suurus W28 L32. Väga moodsa kulunud välimusega. Meilile saan rohkem pilte saata. Küsi lähemalt. Hind 900.–

Kontaktandmed:
Svea 333 333, silja@mail.ee

Müüa väga heas korras 24-käiguline ratas Rocky (punane). Ratas on veidi aega seisnud, sellepärast on kummid tühjad ja porilaudade peal veidi roostet. Müün odavalt ära, sest ostsin ise uue. Pildid MSN-i kaudu. Hind 1000.–

Tauts@hotmail.ee. 51 77 777 777

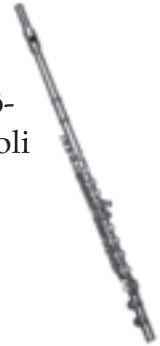
Müüa Moschino päikeseprillid: punakaspruunid raamid ja tumedad klaasid. Väga vähe kasutatud. Võta ühendust meili teel! Hind: 1300.–

karlkask@gmail.com

Müüa flööt

Müüa vähe kasutatud ja töökorras flööt. Sobib muusikakooli õpilasele. Hind: 7000.–

Tel 222 222, Viivika

b. Vasta a-osa kuulutuste põhjal küsimustele.

1. Millised kaubad on kasutamata? Millised kaubad on kasutatud?
2. Milline kaup on kõige kallim? Milline kaup on kõige odavam?
3. Milliste kuulutuste juures on fotod?
4. Kuidas saab müüjatega ühendust võtta?

Uued rulluisud!

Müüa meeste rulluisud nr 46 (USA nr 12). Võimalik vahetada ka vähe kasutatud Salomoni või Rollerbleid rullikute vastu. Hind: 1100.–

SanderP@ttt.ee

2. Leia sama tähendusega väljendite paarid.

1. täiesti uus	a. kvaliteetne
2. küsi lähemalt	b. natuke seisnud
3. väga heas korras	c. kordagi kandmata
4. veidi aega seisnud	d. küsi täpsemat infot

5. võta ühendust meili teel	e. saab kohe kasutada
6. on töökorras	f. peaaegu uus
7. vähe kasutatud	g. kirjuta meilile
8. meili teel	h. elektronkirja kaudu

- 3. a.** Loe kiri läbi. Millisele ülesande 1 kuulutusele on see vastuseks kirjutatud?
b. Tõlgi kursiivkirjas sõnad.

Tere!

Kirjutan Teie kuulutuse peale *ning* soovin lähemat infot ratta „Rocky” kohta. Tahaksin näha pilte, *kuid* mul pole MSN-i. Kas on võimalik pilte ka teistviisi saata? *Ega* selle rattaga mingit avariid pole juhtunud? Veel huvitab mind, kas see on meeste või naiste ratas, *sest* olen huvitatud ainult meeste rattast.

Vastust oodates,
 Kärt Karm

C. Lõpeta laused.

Kirjutan Teile, sest ____.

Soovin neid näha, kuid ____.

Mind huvitavad need teksad ning ____.

Soovin veel küsida, ega ____.

- 4. a.** Kirjuta kuulutus mingi asja müügiks. Võid asja ka ilma rahata ära anda.
b. Vali üks kuulutus ja pea selle omanikuga täpsustavat kirjavahetust.

KUULAMINE JA RÄÄKIMINE 2

- 1.** Mida teed vanade asjadega? Kas sa viskad need ära? / kingid ära? / teed ümber? / paned panipaika seisma? / viid taaskasutuskeskusesse? / teed midagi muud?
2. Järgmises ülesandes hakkad kuulama teksti, mis räägib, kuidas saab ise vanapaberist uut paberit teha.

Paku põhjusi, miks tasub vanast paberist uut teha.

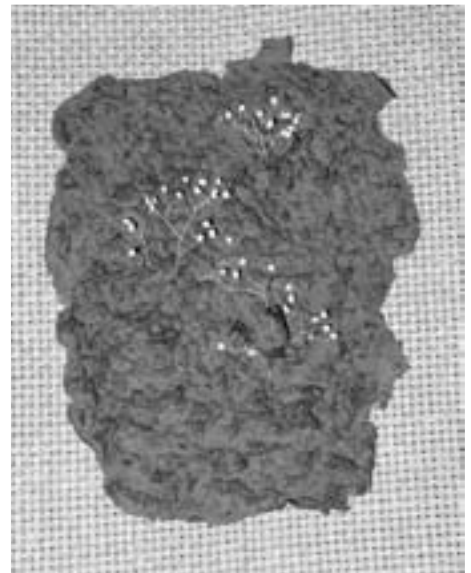
Näide: *Vähendab prügi hulka. Saab luua midagi omapärast.*

Tõlgi sõnastiku abil järgmised sõnad, mis aitavad sul tekstist aru saada.

käsn / raam / tõmbama / võrk / leotama / purustama / peen / laiali ajama / laiali laotama / peale laotama / tagurpidi / eemaldama

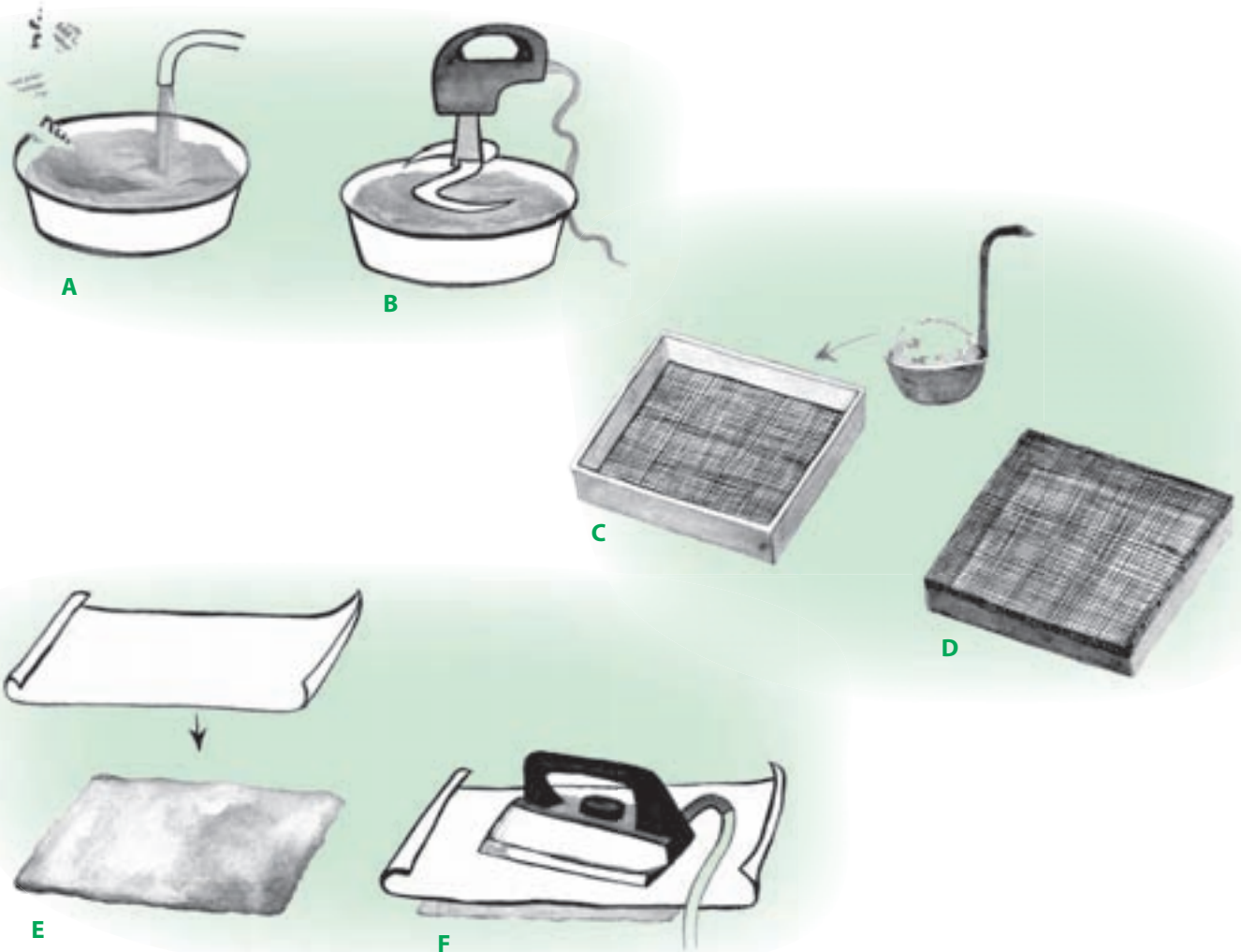
- 3. a.** Loe teksti ja arva, mis sõnad sobivad joonele. Kuula teksti 19 ja kontrolli oma vastuseid.

- Sul on vaja vanu ajalehti, kaussi, mikserit, _____, käsna, triikrauda, tugevamat paberit, käterätti ja raamile tõmmatud õhukest võrku.
- Tee ajalehed väikesteks _____ ja leota neid vees. Kõige parem on jätta nad ööpäevaks likku.
- Seejärel purusta lehed peeneks paberimassiks. Selleks võid kasutada _____.
- Nüüd vala paberisegu võrgule, mis on kausi _____, aja laiali ja anna talle soovitud kuju.
- Siis tõsta võrk koos paberimassiga ettevaatlikult laialilaotatud _____ kuivama.

6. Laota paberimassi peale tugevam paberileht ja kuivata pealtpoolt käsnaaga ära üleliigne ____.
7. Edasi pööra võrk koos pealelaotatud paberi ja paberimassiga laual tagurpidi, nii et võrk jääks kõige peale. Eemalda võrk ja laota paberimassi teisele poolele samuti _____.
8. Triigi õrnalt triikrauaga kahe paberilehe vahel olevat paberimassi, kuni see _____.
9. Kui tahad valmistada huvitavat paberit, lisa paberimassile kuivatatud _____, mis jäävad kuivamisel paberi sisse.

b. Leia a-osast iga pildi juurde sobivad laused.

4. Mida saab teha järgmistest vanadest asjadest?

Näide: Vanad riided – saab teha lapitekke.

Vanad riided

Vana mööbel

Vana paber

5. Töötage rühmas. Valige ülesanne a või b. Täitke see ülesande 3a eeskujul.

a. Saate õpetajalt töölehe, millel on märksõnad ühest vanast asjast uue tegemise kohta. Koostage nende sõnade abil juhend.

b. Mõelge ise välja mingi vana asja uue kasutamise võimalus ja koostage selle kohta juhend.

LUGEMINE JA RÄÄKIMINE 2

1. Kirjelda lühidalt, millised riided ja jalanõud on praegu moes.
2. a. Täida test. Vali igale küsimusele vastus a, b või c ja kirjuta vastused vihikusse. Seejärel leia testi võtme abil oma tulemus.

MINA

JA MOOD

1. Kui sul oleks võimalik vabalt valida, milliseid rõivaid ostaksid?
 - a. Telliksin kataloogist.
 - b. Midagi ekstravagantset.
 - c. Ei tea.
2. Mida tähendab sinu arvates väljend „ta käib hästi riides“?
 - a. Ta on moodne.
 - b. Ta paistab teiste hulgast silma.
 - c. Ta ei paista teiste hulgast silma.
3. Kas sa julgeksid panna selga midagi väga julget ning sellega rahva sekka ilmuda?
 - a. See oleks suurepärane!
 - b. Oleneb, mis see on.
 - c. Ei, see on välistatud.
4. Mis põhjusel loobud riietest, mida veel hiljuti kandsid?
 - a. Kui nad on kulunud.
 - b. Kui olen neist tüdinud.
 - c. Uus mood.
5. Mida teed esemetega, mida sa enam ei kannan?
 - a. Viskan minema või annan ära.
 - b. Panen kuhugi ära ja unustan.
 - c. Hoian alles.
6. Kui valid oma rõivaste värvikombinatsioone, siis
 - a. eelistad julgeid toone.
 - b. valid ühte tooni asjad.
 - c. valid toonid, mis on parajasti moes.
7. Kas juhtub, et sulle ei meeldi see, mida peetakse hetkel kõige moodsamaks?
 - a. Loomulikult.
 - b. Mulle meeldib kõik.
 - c. Ma ei jälgi moodi.
8. Kas sinu valik on moodne, kuid ebamugav rõivas, või vanamoodne, ent mugav?
 - a. Ainult mugav.
 - b. Kuidas kunagi.
 - c. Loomulikult moodne.
9. Kuidas sa tavaliselt ostad või valid järjekordse uue rõivaeseme?
 - a. Planeerin seda varakult ette.
 - b. Laenan kähku raha.
 - c. Vaatan, mis on odavam.
10. Kas sul on kerge kaupluses oma valikut teha?
 - a. See on alati probleem.
 - b. Ei, võtan selleks sõbra kaasa.
 - c. Tean alati, mida tahan.

Testi võti

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
a	M	M	L	S	M	L	L	L	L	S
b	L	L	M	L	S	S	M	S	M	M
c	S	S	S	M	L	M	S	M	S	L

Testi tulemused

Kui sinu vastuste seas on kõige rohkem

L-tähti, oled sõltumatu, andekas ja loominguline inimene. Sa ei armasta ühetaolisust ei riietuses ega elus. Riietuse juures on originaalsus sinu jaoks kõige tähtsam. Tõsi küll, see läheb sulle vahel liiga kalliks maksma.

M-tähti, siis kuulud nende inimeste hulka, kes jälgivad hoolega moodi, käivad moesõudel ja loevad moeajakirju. Eelistad osta rõivaid kallitest poodidest. Kui soovid saada uut rõivaeset, lükkad kõik teised asjad edasi.

S-tähti, võib arvata, et riietumise küsimus ei lähe sulle eriti korda. Võimalik, et see on seotud sinu materiaalse olukorraga, ent tõenäoliselt on sul lihtsalt muud huvid. Riiete ostmine on sinu jaoks tüütu tegevus. Sul pole midagi mugavate ja kvaliteetsete riide vastu, ent sa ei viitsi neid mööda poode taga ajada.

b. Vasta testi küsimustele nii, nagu vastaks sinu arvates sinu kaaslane. Kontrolli oma arvamust.

3. Kust muretsed endale riideid ja jalanõusid? Reasta järgmised kohad eelistuse järjekorras. Põhjenda oma valikut. Kasuta seejuures ka järgmisi väljendeid.

Butiik	Individuaalõmbleja	Kataloog	Ise tegemine
Supermarket	Kasutatud rõivaste pood	Ateljee	Turg

Eelistan (*mida?*) ____.

Samuti on väga hea võimalus (*mis? / mida teha?*) ____.

Üsna hästi sobib ka (*mis?*) ____.

Mõnikord võib (*mida teha?*) ____.

Mitte kunagi (*mida ei tee?*) ____.

4. Vali ülesanne a või b.

a. Too kaasa mõni moeajakiri või kataloog ja tutvusta sealt teistele üht moodi.

b. Vali mõni inimene, kelle riietumisstiil sulle meeldib ja räägi tema riietusest.

KIRJUTAMINE 2

1. Loe läbi järelepärimiskiri ja leia sellest vastused järgmistele küsimustele.

1. Kes ja kellele kirjutab? 2. Mis eesmärgil kiri on saadetud? 3. Mida kirjutaja kirja saajalt ootab?

Kaubanduskeskus Päkapikk

Järelepärimine

Lugupeetud kaubanduskeskuse juhataja!

Soovime täpsemat infot teie kaubanduskeskuses pakutavate kaupade kohta. Meid huvitavad kaubad, mis sobivad jõulukingituseks firma töötajatele. Meie firmas töötab kokku 89 töötajat, neist 22 naist. Soovime igale töötajale jõulupeol anda kingituskorvi, kus on üks suurem või mitu väiksemat kingitust. Kingituse kogumaksumus ühe inimese kohta peaks jääma vahemikku 200–300 krooni.

Palun saatke meile kingituseks sobivate kaupade loetelu koos lühikirjelduse ja hinnaga. Samuti oleme huvitatud, kas teie firmas on müügil kinkide pakkimiseks sobivaid korve ja pakkepaberit. Kui pakute ka kinkide pakkimise teenust, teatage meile palun ka selle maksumus.

Ette tänades,

Kaidi Leevike
RRR-grupi juhataja
Tel 99 999

15.12.2008

2. Leia ülesande 1 tekstist järgmised fraasid ja tõlgi need. Lõpeta fraasid oma sõnadega.

Lugupeetud (*kes?*) ____!

Soovime täpsemat infot (*mille kohta?*) ____.

Meid huvitavad (*mis?*) ____.

Soovime (*mida?*) ____.

Palun saatke meile (*mis?*) ____.

Samuti oleme huvitatud (*millest?*) ____.

Teatage meile palun ka (*mis?*) ____.

Ette tänades ____.

3. Loe vastust ülesande 1 järelepärimiskirjale ja leia vastused järgmistele küsimustele.

1. Kes ja kellele kirjutab? 2. Mis eesmärgil kirjutatakse? 3. Mis infot kirjast võib saada?

Pr Kaidi Leevike
RRR-grupi juhataja

17. detsember 2008

Lugupeetud Kaidi Leevike!

Vastuseks Teie järelepärimiskirjale (15. detsember 2008) saadame Teile kaupade loetelu, mis võiksid sobida Teie firma töötajatele jõulukungituseks.

Kaupade loetelu:

- kirjud kootud kindad naistele – 200 krooni
- kirjud kootud kindad meestele – 180 krooni
- kohvikruusid (eri värvi ja eri piltidega) – 30 krooni
- lõhnaküünlad (eri suurusega, eri värvi, eri lõhnaga) – 20–80 krooni
- lipsud – 250 krooni
- lõhnaõlid – 300 krooni
- seebid – 20 krooni – 100 krooni
- CD-plaadid – 100–300 krooni
- kommikotid – 100 krooni
- šokolaadid – 60 krooni

Meil on müügil ka eri suuruses ja eri kujuga kingikarbid ja suur valik ilusat pakkepaberit ning paelu. Kinkide pakkimiseks sobivaid korve me kahjuks ei paku. Kinkide pakkimine on meie klientidele tasuta.

Loodan, et leiate meie firmast sobivad kingitused. Lisaküsimuste korral helistage telefonil 123 456.

Meeldivale koostööle lootes,

Karl Pikk
kaubanduskeskuse Päkapikk juhataja

4. Leia ülesande 3 tekstist järgmised fraasid ja tõlgi need. Lõpeta fraasid oma sõnadega.

Lugupeetud ___!

Vastuseks Teie järelepärimiskirjale ___.

Meil on müügil (*mis?*) ___.

Kahjuks me ei paku (*mida?*) ___.

Loodan, et leiate ___.

Lisaküsimuste korral ___.

Meeldivale koostööle lootes ___.

5. Kirjuta järelpärimiskiri. Tööta järgmiste punktide järgi. Kasuta ka väljendeid ülendandest 2.

- Mõttele, kellele kirjutad.
- Mõttele, mis kaubad sind huvitavad.
- Mõttele, mille jaoks sul neid kaupu vaja on.
- Kirjuta kirja mustand.
- Kontrolli ja kirjuta puhtand.

6. Saad loosiga ühe kaaslase järelpärimiskirja. Vasta sellele. Kasuta ka väljendeid ülendandest 4.

GRAMMATIKA 2

MILLEST?

1. a. Ütle iga lause kohta, kas see sinu puhul kehtib.

1. Ma ei hooli riiete valikul teiste arvamusest. 2. Riietus peaks sõltuma olukorrast. 3. Ma ei ole huvitatud teiste inimeste riietusest. 4. Ma ei loobu vanadest riietest kerge südamega. 5. Ma unistan tihti uutest riietest. 6. Ma teen tihti vanadest riietest uusi. 7. Mulle jätkub vähestest riietest. 8. Kui ma möödu riidekauplusest, tahaksin alati sisse astuda.

b. Leia a-osast tegusõnad, mis nõuavad küsimust *millest?* Jätka lausealgusi oma sõnadega.

1. Ma hoolin riiete valikul _____. 2. Riietus ei peaks sõltuma _____. 3. Ma olen huvitatud _____. 4. Ma loobun kerge südamega _____. 5. Ma ei unista tihti _____.

NIMETAV / OMASTAV / OSASTAV

GRAMMATIKALISAD 6, 8, 9

2. Ühenda reegel (1–4) ja näitelause (a–d). Moodusta iga reegli kohta veel üks näitelause.

I. Osastav

1. Koos sõnadega, mis nõuavad osastavat	a. Me ei osta seda kingitust . Me ei osta neid kingitusi .
2. Eitusega	b. Me valime kingitust . Me valime kingitusi .
3. Tegevusprotsessi korral	c. Meil on vaja kingitust . Meil on vaja kingitusi .
4. Ebamäärase hulga korral	d. Meil on erinevaid kingitusi .

II. Kui ei kehti I osa reeglid

Nimetav

1. Käskiv kõneviis	a. Valisime kingitused välja. Ostsime need kingitused .
2. Mitmus	b. Kingitus ostetakse homme. Kingitused osteti eile.
3. Umbisikuline tegumood	c. Ostke see kingitus . Ostke need kingitused .

III. Kui ei kehti I ega II osa reeglid

Ainsuse omastav

1. Ainsus	a. Valisime kingituse välja. Ostsime selle kingituse .
-----------	--

ÄRA

3. Tõlgi sõnad. Kasuta joonel sobivat sõna. Vasta küsimustele.

Sõnad	Laused	
ära	kuluma	1. Kas sa oled kunagi suures kaubanduskeskuses ____ ____?
	panema	2. Mida sa teed, kui sinu rahakott ____ ____?
	eksima	3. Millised riided ____ kõige kiiremini ____?
	viskama	4. Kas sa oled mõnikord riideid ____ ____?
	kaduma	5. Kas sa oled mõnikord riided nii ____ ____, et ei leia neid enam hiljem üles?

SÕNATÜÜBID

GRAMMATIKALISAD 2, 4

4. a. Tutvu ühe sõnatüübi põhivormidega. Moodusta järgmiste sõnade põhivormid.

	Ainsus	Mitmus
Nimetav (mis?)	kasukas	kasukad
Omastav (mille?)	kasuka	kasukate
Osastav (mida?)	kasukat	kasukaid

Nimisõnad: lusikas / pastakas / telekas / maasikas / jõhvikas / poolakas

Omadussõnad: maitsekas / naljakas / vaimukas / hapukas / andekas

b. Kasuta lüngas sõnapaari *naljakas kasukas* õiges vormis (ainsuses).

1. Mul on nüüd _____. 2. Ostsin selle _____ eile kaubanduskeskusest. 3. Läksin sinna ja nägin kohe seda _____ rippumas. 4. Armusin sellesse _____ esimesest pilgust. 5. Proovisin seda selga ja nägin enda arvates selles _____ nii armas välja, et otsustasin selle kohe ära osta. 6. Ma ei võtnudki seda enam seljast ära ja läksin _____ koju. 7. Kodus helistasin kohe sõbrannale ja rääkisin oma _____. 8. Nüüd tunnen, et ei saa elada ilma oma _____.

c. Asenda b-osa tekstis ainsus mitmusega. Näide: *Meil on nüüd naljakad kasukad.*

KUULAMINE JA RÄÄKIMINE 1

1. a. Mida teeksid järgmiste probleemide korral?

Eksid metsas ära.	Pöleb kulu.	Väänasid kodus jala välja.	Kass ei saa puu otsast alla.	Sul on kõrge palavik.
Tunned õues imelikku lõhna.	Keemiatunnis toimub plahvatus.	On toimunud liiklusõnnetus, kus vigastatuid ei ole.	Näed jões inimest, kes karjub appi.	Näed oma maja ees suurt põtra.

b. Mis on Eesti hädaabinumber? Millal tuleb sellel numbril helistada? Mida peab helistaja rääkima?

2. Loe tekst läbi ja kontrolli oma vastuseid ülesandele 1.

Hädaabinumbril 112 helista, kui:

- vajad kiiret arstiabi,
- on tulekahju või selle kahtlus,
- toimus plahvatus või on selle oht,
- on tugev õhureostus,
- inimene on kusagile kinni jäänud,
- linnas on ohtlik metsloom,
- on pinnareostus,
- inimene on uppumas,
- toimus varing või on selle oht,
- on gaasiavarii või -leke,
- on veereostus,
- juhtus õnnetus, kus on kannatanuid.

Telefonile 112 võid helistada lauatelefonilt või mobiiltelefonilt (ka ilma kaardita).

Ilma kaardita helista ka juhul, kui mobiiltelefonside võrk on hõivatud.

Ütle selgelt ja rahulikult,

- mis juhtus,
- kuhu on abi tarvis (täpne aadress või asukoht),
- koha tunnus (mis värvi maja, mitmes trepikoda vms),
- kuidas sellele kohale ligi pääseb,
- kas keegi saab vastu tulla.

Ära katkesta kõnet enne, kui päästekorraldaja seda lubab.

3. a. Kuula tekste 20 ja 21 ja pane kummagi kohta kirja järgmine info.

Mis on juhtunud?	Kas on kannatanuid?	Kas on vaja välja sõita? Kuhu?

b. Vasta küsimustele kummagi dialoogi kohta.

1. Kas helistaja tegi õigesti, et helistas päästeametisse? 2. Kui ohtlik oli situatsioon? 3. Kas helistaja andis infot õigesti? Kui mitte, siis mis vigu ta tegi? 4. Kuidas oleksid sina antud situatsioonis käitunud ja rääkinud?

4. Töötage paaris. Koostage dialoog. Lõpetage fraasid oma sõnadega.

Dispetšer	Helistaja
1. Mis ___?	1. Meil on siin ___.
2. Öelge palun lühidalt, mis ___.	2. Ma ei tea ___ ja ma ei tunne ___.
3. Kui kaua ___?	3. Ma ei ___, natuke ___.
4. Sõidame kohe ___. Öelge palun ___.	4. Aadress on ___.
5. Hästi. Kohe ___. Tulge palun ___.	

5. Töötage paaris. Saad õpetajalt rollikaardi. Tööta juhise järgi.

6. Vali üks situatsioon ja jutusta sellest kaaslastele. Vasta kaaslaste küsimustele.

Nägid õnnetust pealt.	Olid õnnetuses osaline.	Kuulsid mingist õnnetusest.
-----------------------	-------------------------	-----------------------------

GRAMMATIKA JA LUGEMINE 1

GRAMMATIKALISA 10

TAGASÖNAD

1. a. Vaata fotot ja jäta võimalikult täpselt meelde, mis kus asub. Pane õpik kinni ja vasta õpetaja küsimustele.

b. Töötage paaris. Leppige kokku mingi väike ese, mida peitma hakkate. Seejärel vaatab üks paariline a-osa pilti ja mõtleb välja koha, kuhu seda asja saab peita ning kirjutab koha paberile. Teine paariline hakkab kaudsete küsimuste abil mõistatama, kuhu ese peideti. Küsimustes peab kasutama küsimusele *kuhu?* vastavaid tagasõnu.

Näide: *Ma arvan, et sa peitsid selle padja alla.*

TEHTI / EI TEHTUD

GRAMMATIKALISA 29

2. a. Loe tekste ja täida nende kohta vihikusse tabel.

Kes?	Mis kuriteo tegi?	Mis aitas politseinikel teda (neid) tabada?

- Võrus **saadi kätte** korterivargad, kes **ei märganud**, et varastatud õmblusmasinal **jooksis järel** niidirull. Niit **katkes** kuriteopaigast parkümmend meetrit eemal, kus vargaid **ootas** auto. Politseinikud **tegid** ümbruskonna elanike abiga kiiresti **kindlaks**, mis värvi ja marki see auto **oli**.
- Tartus **tabati** korterivaras, kes **ei suutnud** kiusatusel vastu panna ja **jõi tühjaks** pudeli kapist leitud koduveini ning **jäi** pärast seda võõrasse korterisse **magama**.
- Üks mees **vabanes** vanglast ja **murdis** kohe **sisse** riidepoodi, et vanad riided soliidsemate vastu vahetada. Järgmisel hommikul **leiti** kuriteokohalt tema vanad riided, mille taskus **oli** vangli isikutunnistus koos fotoga.
- Tallinna tanklates **tegutses** kord varaste trio, kelle töömeetod **oli** järgmine. Kõigepealt **sises** tanklasse noormees, kes **hakkas** müügisaali keskel spagaati ja kukerpalli **tegema** ning hundiratast **viskama**. Kõik müügisaalis olnud inimesed, müüjad ja turvamees kaasa arvatud, **jäid** seda etendust loomulikult suu lahti **vaatama**. Samal ajal **tühjendasid** noormehe kaks kaaslast kaupluseriuleid. **Võeti** alati kõige väärtuslikumat – alkoholi, telefonikaarte – ning **jalutati** rahulikult kauplusest välja. Seda triot **ei püütud** kunagi kinni.

b. Kirjutage ülesande a-osa tekstist välja kõik paksus kirjas tegusõnad (koos tegijaga, kui see on tekstis nimetatud). Mis on ilma tegijata tegusõnade tunnused?

Tegija	Tegevus
----	<i>saadi kätte</i>
<i>korterivargad</i>	<i>ei märganud</i>
<i>niidirull</i>	<i>jooksis järel</i>

TEHTI / EI TEHTUD

GRAMMATIKALISA 29

3. Vali paksus kirjas sõnade õige vorm. Lõpeta lause.

1. Vargad **varastasid** / **varastati** õmblusmasina, aga ei ____.
2. Nad **said kätte** / **saadi kätte**, sest ____.
3. Korterivaras **jõi** / **joodi** tühjaks pudeli koduveini ja ____.
4. Mees **murdis sisse** / **murti sisse** riidepoodi, kus ta ____.
5. Järgmisel päeval **leidis** / **leiti** vanade riiete taskust ____.
6. Tallinnas **jälgis** / **jälgiti** mitu korda varaste trio esinemist ____.
7. Sel ajal, kui üks varas **tegi** / **tehti** erinevaid trikke, ____.
8. Neid vargaid **ei saanud kätte** / **ei saadud kätte**, sest ____.

KIRJUTAMINE 1**1. Töötage paaris järgmiste punktide järgi.**

- Paariline A, loe läbi esimene kiri. Paariline B, loe läbi teine kiri. Mõlemad kirjad kirjeldavad sama sündmust.
- Kirjuta loetud kirja kohta seitse konkreetset küsimust.
- Esita oma küsimused paarilisele ja märgi tema vastused lühidalt üles.
- Vasta paarilise küsimustele.
- Tee kokkuvõte: missugused paarilise vastused kattuvad sinu kirjas olnud infoga ja missugused erinevad.

Esimene kiri

Eile juhtus minuga hirmus lugu, mille tõttu olen veel praegu väga õnnetu. Päev algas küll nii mõnusalt, aga lõppes ikka halvasti. Kõigepealt käisin paar tundi linnas poode mööda, ostsin ühe ilusa pluusi ja paar head plaati ning jõin koos Sikiga kohvi. Siis aga märkasin, et kell on juba nii palju ja kiirustasin koju. Ootasin Vabaduse väljakul trammi ja siis helistas mulle Piia, kes kutsus mind külla. Mul oli hea meel ja otsustasin kohe tema juurde sõita. Kohe tuligi tramm number 4, mis oli aga nii täis, et pressisin ennast vaevaga sisse. Sõitsime siis Kadrioru suunas ja mõtlesin, mida Piiale külakostiks kaasa viia, kui äkki märkasin, et minu kõrval seisev noormees hoiab minu jope taskust kinni. Mõtlesin, et no mida ta tahab. Siis trügis ta aga juba minust eemale trammi esiukse poole ja kui tuli peatus, hüppas maha. Vaatasin talle veel järele ja mõtlesin, et täitsa kena noormees. Siis aga!!! Mulle tuli meelde, et panin ju enne mobla taskusse. Kontrollisin taskut ja muidugi – see „kenä” noormees oli lahkunud koos minu armsa mopsiga. Ma ei teagi, mis nüüd teha? Ilma mobiilita olen täitsa abitu.

Marju Pihlakas

Teine kiri

Tallinna Kesklinna Politseijaoskond

29. mai 2008

Seletuskiri

Mina, Marju Pihlakas, sõitsin 29. mail 2008 umbes kell 12.30 trammiga nr 4 Vabaduse väljakult Kadrioru suunas. Tramm oli täis ja seetõttu jäin pärast sisenemist seisma ukse kõrvale. Minu kõrval seisis kaks noormeest. Järsku märkasin, et ühe noormehe käsi on minu jope tasku juures. Mulle tuli meelde, et mul on taskus mobiiltelefon. Kontrollisin kiiresti, kas telefon on alles ja sain aru, et seda enam taskus ei ole. Vaatasin, kus on noormees, kes enne minu kõrval seisis ja märkasin, et ta on juba trammi esiukse juures. Kohe tuli ka peatus ja noormees hüppas välja ning jooksis ära. Noormees oli umbes 180 cm pikk ja kõhn. Tal olid heledad õlgadeni juuksed. Seljas oli tal tume lühikeste varrukatega spordisärk ja jalas vist teksased. Arvan, et noormees oli 20–25-aastane. Minu mobiiltelefon oli helesinine Samsung N555.

M. Pihlakas

Marju Pihlakas
Risti 67–76, 222 Tallinn
Tel 444 444
E-post: marjupihlakas@ttt.ee

2. Loe läbi kiri, mida sa enne ei lugenud. Võrdle kirju järgmiste punktide järgi.

a. Pikkus.	c. Vormistus.
b. Kõnekeele kasutamine.	d. Detailide kirjeldamine.

3. Saad õpetajalt töölehe. Tööta juhise järgi.

KUULAMINE JA RÄÄKIMINE 2

1. Kirjelda pildiseeriat. Mida sa iga pildi kohta kindlalt võid öelda ja mida arvad?

2

1

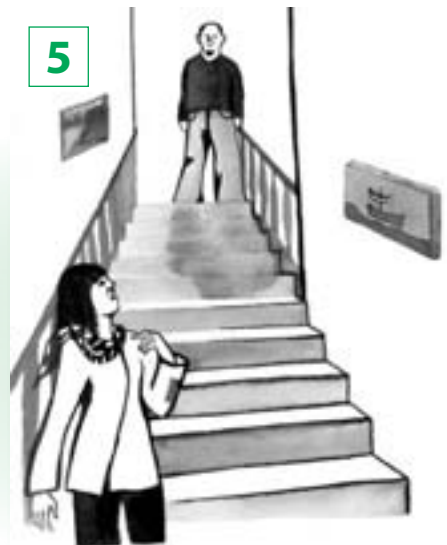
3

4

5

2. a. Kuula teksti 22 ja ütle, millest inimene rääkis. Võrdle ülesande 1 vastustega.

b. Töötage paaris järgmiste punktide järgi.

- Õppija A, kuula teksti ja leia vastused A-osa küsimustele. Õppija B, kuula teksti ja leia vastused B-osa küsimustele.
- Seejärel kirjutage koos paarilisega kuuldu põhjal lühike lugu, nii et vastate kõigile küsimustele järjest (A1, B1 jne).
- Andke oma lugu teisele paarile.
- Õpetaja loeb ette õiged vastused. Kontrollige teise paari vastuseid. Iga õige vastus annab ühe punkti. Kelle kirjutis on kõige täpsem?

A	B
1. Kus neiu elas?	1. Kui suur maja oli neiu onul ja mitu inimest seal elas?
2. Kuidas sai neiu tavaliselt aru, kas onu on kodus või ei ole?	2. Kuhu neiu laupäeval sõitis ja mis kell ta tagasi koju jõudis?
3. Mida tegi neiu pärast seda, kui ta autoga koju toodi?	3. Miks neiu ehmus, kui ta oma tuppa läks?
4. Mida neiu mõtles, kui nägi, et tema tuba on segamini?	4. Mida neiu ukse taga kuulis ja mida ta siis tegi?
5. Miks tahtis neiu varast jälitada?	5. Mida kuulis neiu, kui hakkas trepist alla mine-ma? Kuidas ta reageeris?
6. Kes tuli trepist üles?	

3. Kuula teksti 23 ja pane järgmised sündmused õigesse järjekorda.

- Onu ei saanud uksest välja.
- Onu ja neiu teatasid loost politseile.
- Onu kuulis läbi une, et keegi tuli trepist üles, aga arvas, et see on neiu.
- Onu kuulis, et keegi tuleb jälle trepist üles.
- Onu magas oma toas.
- Onu murdis ukse lahti.
- Onu nägi neiut.
- Onu otsustas varga kinni püüda.
- Onu ärkas üles ja tahtis vaadata, mis toimub.
- Politsei tabas varga.
- Varas nägi võtmeid ja keeras onu toa ukse lukku.
- Varas pani meeldivad asjad kotti.
- Varas läks ära ja vedas kotte enda järel.

4. Vasta kuuldud teksti põhjal küsimustele.

- Kui raske see kuritegu sinu arvates oli?
- Kas seda kuritegu oleks saanud vältida? Kuidas?
- Mida oleksid sa teinud neiu asemel teisiti?
- Mida oleksid sa teinud onu asemel teisiti?
- Mis karistuse sa vargale määraksid?

5. Töötage rühmas järgmiste punktide järgi.

- Jutusta ühest kuriteost (loe ajalehest või interneti mustast kroonikast, mingist loetud detektiivromaanist või filmist) võimalikult detailselt.
- Kaaslased kuulavad ja püüavad võimalikult palju meelde jätta.
- Pärast jutustamise lõppu esita oma jutu kohta fakte kontrollivaid küsimusi, millele üks kaaslastest vastab. Kui tähelepanelik ta oli?

6. Töötage rühmas. Arutage, kuidas saaks varguste arvu vähendada. Reastage järgmised punktid tähtsuse järjekorras ja kommenteerige. Võite punkte ka lisada.

- Tõhustada naabrivalvet.
- Suurendada politseinike arvu.
- Muuta karistused rangemaks.
- Suurendada inimeste palku.
- Võimaldada inimestele tasuta huvitegevust.
- Vähendada hindu.

- g. Tõsta inimeste teadlikkust oma vara valvamise osas.
- h. Rääkida probleemist rohkem (TVs, ajakirjanduses jm).
- i. Arutleda koolis selle teema üle rohkem.

LUGEMINE JA RÄÄKIMINE 2

1. Loe uudis läbi. Leia selle järel olevatele lausetele oma arvamuse järgi lõpp.

Toimus tuletõrjevõistlus, kus osalesid tavalised inimesed. Võistlejad said järgmise legendi: „Bensiinjaamas on toimunud plahvatus, puhkenud on tulekahju, on kannatanuid. Võistkond peab kustutama tule, päästma kannatanud, andma esmaabi. Sündmuskohal on mõned tulekustutusvahendid (pulberkustutid, tulekindlast materjalist kustutustekk), mida võib kasutada. Lisaks seisab seina ääres veetünn. Aega ülesande sooritamiseks on kolm minutit.”

Mida peaksid võistlejad tegema?

1. Kõigepealt tuleks a) kustutada tuli. b) tõmmata kannatanu tulest eemale.
2. Kannatanu riided tuleks kustutada a) teda mööda maad veeretades. b) tema riideid millegagi pekstes.
3. Kannatanu põlenud kohtadele a) tuleks valada vett. b) ei tohi vett valada.
4. Seejärel tuleks a) kiiresti kustutada tuli. b) kiiresti kontrollida kannatanu hingamist ja pulssi.
5. Kannatanu tuleks kiirabi tulekuni a) asetada külili. b) jätta selili.
6. Tuli tuleks kustutada a) tulekustutusvahenditega. b) veega.

2. Loe läbi tuletõrjeinseneri kommentaar eelmise ülesande lahenduste kohta. Kontrolli oma vastuseid.

Sellises olukorras ei ole vaja hakata kõigepealt tuld kustutama, vaid tuleks kannatanu tulest eemale tõmmata. Pärast kannatanu eemaldamist vahetust ohukohast on vaja kustutada tema põlevad riided, jahutada põlenud kohta veega, kontrollida teadvust-hingamist-pulssi ning keerata ta püsivasse küliliasendisse kiirabi ootama. Ja alles seejärel peaks hakkama likvideerima bensiinipõlengut.

Tulemõllus satuvad väljaõppimata inimesed sageli paanikasse ja käituvad siis mõtlematult. Näiteks püütakse kannatanu riideid kustutada teda pekstes, selle asemel oleks targem inimest kas või maas veeretada, kui tulekustutusvahendeid pole käepärast.

Tihti arvatakse ka, et kannatanule ei tohi vett peale valada. Tegelikult on kindlasti vajalik põlenud kohti veega jahutada. Seejärel on vaja kiiresti kontrollida, kas kannatanu on teadvusel, kuidas ta hingab ja milline on tema pulss.

Mõnikord arvavad inimesed, et kannatanut ei tohi liigutada, sest nii võivad tekkida näiteks selgroovigastused. Kuigi see oht on tõesti olemas, ei tohiks seda ka üle hinnata. Kannatanu, kes on sisse hinganud mürgiseid põlemisgaase, võib selili olles oksendada ja lämbuda. Nii et kindlasti on vaja ta kuni kiirabi tulekuni külili panna.

Kui kannatanu abistamiseks on tehtud kõik võimalik, tuleb kustutada tuli. Muidugi ei saa bensiini kustutada veega, vaid selleks tuleks kasutada spetsiaalseid tulekustutusvahendeid.

3. Leia paarid, mis väljendavad sama mõtet.

1. On vaja kannatanu tulest eemale tõmmata.	a. Kannatada saanud kehaosi tuleb jahutada.
2. Inimest tuleb veeretada.	b. Põlengu likvideerimiseks on vaja kasutada tulekustutusvahendeid.
3. Põlenud kohtadele tuleb valada vett.	c. Tuleb likvideerida põleng.
4. Kannatanut ei tohi jätta selili.	d. Viga saanud inimene tuleb viia ohukohast kaugemale.
5. On vaja kustutada tuli.	e. Viga saanu tuleb panna külili.
6. Bensiini ei saa kustutada veega.	f. Kannatanut on vaja rullida mööda maad.

4. Vasta küsimustele oma arvamuse järgi.

1. Mis on bensiinjaama tulekahju puhul kõige ohtlikum?
2. Kas selliseid õnnetusi juhtub tihti? Mis põhjusel need juhtuvad?
3. Milliseid õnnetusi juhtub veel sageli? Mis põhjusel?
4. Kas oled ise sattunud mõne õnnetuse pealtnägijaks? Kuidas käitusid?
5. Mida oleks sul vaja veel õppida, et ohuolukorras targemini käituda?

5. Vali üks ohuolukord (tulekahju, plahvatus, liiklusavarii vm). Kirjuta kuus soovitus: kolm soovitus, kuidas tuleks ohuolukorras käituda, ja kolm soovitus, mida ei tohiks ohuolukorras teha.

KIRJUTAMINE 2

1. a. Loe kooliõpilaste vabandusi hilinemise korral. Millised neist ei vabanda sinu arvates hilinemist? Miks?

- a. Buss jäi hiljaks.
- b. Auto läks katki.
- c. Pidin ootama onu, kes oli lubanud meile külla tulla, aga kellel polnud võtit.
- d. Jäin lifti kinni.
- e. Kaotasin uksevõtme, seepärast ei saanud tulla enne, kui see oli üles leitud.
- f. Kohtasin kooliteel enesetapjat ja veensin teda ümber.
- g. Kukkusin ja väänasin jala välja.
- h. Ma ei leidnud sobivaid riideid, mida selga panna. Kõik olid mustad, katki, kortsus või pesus.
- i. Meie meriseal tulid pojad.
- j. Mul oli tugev peavalu.
- k. Pidin tädilapsi hoidma.
- l. Tige koer hammustas mind.
- m. Äratuskell ei helisenud.

b. Mis on kõige tavalisemad põhjused, miks inimesed hilinevad? Mis põhjusel sina oled hilinenud?

2. Loe läbi seletuskiri ja kirjuta sellest välja kolm sündmust, mille tõttu neiu kooli hilines.

Kas tema hilinemine oli põhjendatud?

Pärna kutsekooli direktor

Seletuskiri

Hilinesin 28. aprillil 2009. aastal kooli kaks tundi. Tavaliselt ei jää ma kunagi hiljaks, aga sellel hommikul juhtus palju ebatavalisi sündmusi. Helistas vanaema, kes oli maalt linna sõitnud ja lubas kohe meile külla tulla. Pidin vanaema ära ootama, sest tal pole meie korteri võtit. Kõik teised pereliikmed olid juba kodust lahkunud ja vanaema ei oleks uksest sisse saanud.

Kui vanaema kohale jõudis, jooksin ruttu uksest välja ja astusin lifti, et rutem üheksandalt korrusele alla saada. Lift hakkas sõitma, järsku aga kustusid kõik tuled ja lift jäi seisma. Kui olin liftis umbes 15 minutit oodanud, läksid uksest õnneks iseenesest lahti ja ma sain välja.

Kui rohkem midagi poleks juhtunud, oleks ma veel võib-olla teise tundi jõudnud. Aga järsku märkasid veel, et olin kiiruga pannud selga seeliku ja džempri, mille värvid omavahel üldse kokku ei sobi. Sain kohe aru, et nii ei ole küll võimalik kooli minna. Jooksin kiiresti kaubanduskeskusesse ja ostsin endale uue džempri. Seejärel tulin kohe kooli ja jõudsin täpselt kolmandaks tunniks.

Kristel Kuusk
KKR-2 tudeng

16. aprill 2009

ENNEMINEVIK

GRAMMATIKALISA 22

3. a. Tutvu järgmiste lausetega. Ütle, millal kasutame enneminevikku ja kuidas moodustakse ennemineviku vorm.

Enneminevik ja lihtminevik

1. **Helistas** vanaema, kes **oli** maalt linna **sõitnud**.

Kokkuvõte veel varem toimunud sündmustest

Sündmuste toimumise hetk minevikus

Vanaema **oli** maalt linna **sõitnud**.

Vanaema **helistas**.

Lihtminevik

2. **Helistas** vanaema, kes **sõitis** maalt linna.

Sündmuste toimumise hetk minevikus

X

X

Vanaema **sõitis** maalt linna.

Vanaema **helistas**.

b. Leia ülesande 2 tekstist veel kolm ennemineviku kasutusnäidet. Põhjenda ennemineviku kasutamist.

TINGIVA KÕNEVIISI MINEVIK

GRAMMATIKALISA 25

4. a. Võrdle järgmisi lauseid. Millal kasutame tingiva kõneviisi minevikku?

Tingiva kõneviisi minevik	Tingiva kõneviisi olevik (ja tulevik)
1. Kui vanaema oleks varem tulnud , siis oleks Kristel varem kodust lahkunud .	1. Kui vanaema tuleks varem, siis lahkuks Kristel kodust varem.
2. Kui vanaema ei oleks helistanud , siis ei oleks Kristel teda oodanud .	2. Kui vanaema ei helistaks , siis ei ootaks Kristel teda.

b. Leia ülesande 2 tekstist kaks tingiva kõneviisi mineviku kasutusjuhtu.

5. a. Jätka lausealgusi ülesande 2 teksti põhjal.

1. Kui lift **ei oleks katki läinud**, siis ____ .

2. Kui neiu **oleks läinud** kooli nende riietega, mis tal seljas olid, siis ____ .

b. Lõpeta laused oma arvamuse järgi. Kasuta tingiva kõneviisi minevikku.

1. Neiu **oleks pidanud** ____ .

2. Neiu **oleks võinud** ____ .

3. Mina **oleksin** tema asemel ____ .

6. Meenuta mõnd juhus, kui sa kooli hilinesid, või mõtle see juhus välja. Kirjuta seletuskiri.

GRAMMATIKA 2

SÕNATÜÜBID

GRAMMATIKALISAD 2, 4

1. a. Tutvu ühe sõnatüübi põhivormide moodustamisega. Moodusta samad vormid sõna-paarist *uudishimulik ajakirjanik*.

	Ainsus	Mitmus
Nimetav (missugune?)	rahulik	rahulikud
Omastav (missuguse?)	rahuliku	rahulikkude / rahulike
Osastav (missugut?)	rahulikku	rahulikke

b. Kasuta sulgude asemel sobivat sõna tabeli alt. Võrdle kaaslastega.

Ainsus	Mitmus
Ma ei ela (<i>missuguses?</i>) rajoonis.	Ma olen elanud (<i>missugustes?</i>) rajoonides.
(<i>Missuguse?</i>) inimesega on kerge suhelda.	(<i>Missuguste?</i>) inimestega on raske suhelda.
(<i>Kelle?</i>) töö on väga huvitav.	(<i>Kelle?</i>) töö ei ole eriti huvitav.
(<i>Kellele?</i>) peab tött rääkima.	(<i>Kellele?</i>) ei pea alati tött rääkima.
Ma ei ole kunagi (<i>kellega?</i>) vestelnud.	Ma ei ole kunagi (<i>kellega?</i>) vestelnud.
Jooks on tervisele (<i>missugune?</i>).	Jooks ja rattasõit on tervisele (<i>missugused?</i>).
Ma tean paari (<i>keda?</i>).	Ma tean paljusid (<i>keda?</i>).
Ma tunnen paari (<i>missugust?</i>) inimest.	Ma tunnen palju (<i>missuguseid?</i>) inimesi.

Nimisõnad: politseinik / ametnik / ajakirjanik / kunstnik / kirjanik / aednik
 Omadussõnad: kasulik / kahjulik / ohtlik / õnnelik / imelik / rahulik / sõbralik / ettevaatlik / vajalik / tervislik

SÕNATÜÜBID

GRAMMATIKALISAD 2, 4

2. a. Tutvu ühe sõnatüübi põhivormide moodustamisega. Moodusta samad vormid sõnadest tase ja ese.

	Ainsus	Mitmus
Nimetav (mis?)	võti	võtmed
Omastav (mille?)	võtme	NB! võtmete
Osastav (mida?)	võtit	võtmeid

b. Kasuta joonel sõna võti õiges vormis.

Ainsus	Mitmus
Anna mulle selle toa ____.	Anna mulle selle toa ____.
Ta andis mulle ____.	Ta andis mulle ____.
Mul ei ole seda ____.	Mul ei ole neid ____.
Tegin sellest ____ koopia.	Tegin nendest ____ koopiaid.
Keerasin ukse ____ lahti.	Keerasin ukse ____ lahti.

TEGUSÕNA JA NIMISÕNA

3. a. Jätka näidise järgi. Moodusta tegusõnast nimisõna.

Tegusõna	Nimisõna
plahvatama	plahvatus
kahtlema	kahtlus
reostama	
korraldama	
kannatama	
lahendama	

b. Kasuta joonel sobivat nimisõna a-osast.

1. Bensiinjaamas on toimunud ____ . 2. Tuleb täita tuletõrjajate ____ . 3. Meil ei ole ____ tuletõrjajate professionaalsuses. 4. Mahavoolanud bensiin tekitab ka loodus ____ . 5. Selle likvideerimiseks tuleb leida tark ____ ja on vaja ____ .

PIDAMA

4. Tõlgi sõnad. Kasuta sõna *pidama* mineviku vormis.

Sõnad		Laused
Olevik	Minevik	Minevik
pean + <i>mida tegema?</i>	pidin + <i>mida tegema?</i>	1. Neiu ____ kodust ära minema.
pean <i>mida?</i>	pidasin <i>mida?</i>	2. Ta ____ oma sõpradega pidu ja tuli koju öösel.
pean <i>kelleks? milleks? missuguseks?</i>	pidasin <i>kelleks? milleks? missuguseks?</i>	3. Onu ____ neiu vargaks.
pean <i>meeles</i>	pidasin <i>meeles</i>	4. Onu ja neiu ei ____ varga tundemärke meeles.
pean <i>kinni</i>	pidasin <i>kinni</i>	5. Politseinikud ____ varsti varga kinni.

PANEMA

5. Tõlgi sõnad. Kasuta lauses sobivat abisõna. Üks sõna jääb üle, koosta sellega oma lause.

Sõnad	Laused
kinni	1. Keegi pani maja ____ .
kirja	2. Õnneks pani üks inimene seda ____ ja helistas telefonil 112.
tähele	3. Dispetšer pani aadressi ____ ja saatis komando välja.
selga	4. Tuletõrjujad panid tulekindlad riided ____ ja sõitsid kohale.
põlema	5. Tuletõrjujad panid oma oskused tõsiselt ____ ja suutsid tule kustutada.
proovile	

KEEGI / MISKI

GRAMMATIKALISA 13

6. a. Tutvu sõnade *keegi*, (*mitte*) *keegi* ja *miski*, (*mitte*) *miski* käänamisega. Jätka näite järgi. NB! t ja s kõrvale kirjutame -ki, muidu -gi.

Kes?	keegi	(mitte) keegi	miski	(mitte) miski
Kelle?	kellegi	(mitte) kellegi	millegi	(mitte) millegi
Keda?	kedagi	(mitte) kedagi	midagi	(mitte) midagi
Kellele?	kellelegi	(mitte) kellelegi	millelegi	(mitte) millelegi
Kellel?				
Kellelt?	kelleltki		milleltki	
Kellest?				
Kellega?				

b. Tutvu sõnade *kuskil* ja *(mitte) kuskil* muutmisega. Jätka näite järgi.

Kuhu?	kuskile	(mitte) kuskile
Kus?	kuskil	
Kust?	kuskilt	

c. Loe dialoog ette. Kasuta joonel sobivat sõna a- või b-osast nii, et A lausetes on jaatavad vormid ja B lausetes eitavad vormid. Lisa dialoogi veel mõned küsimused ja vastused.

Näide: *Kas keegi teadis, et sind pole kodus? Ei, mitte keegi ei teadnud.*

A: Kas ___ teadis, et teid pole kodus?

B: Ei, ___ ei teadnud.

A: Aga kas te nägite ___ maja juures?

B: Ei, ma ei näinud ___.

A: Kas te nägite ___ imelikku?

B: Ei, ma ei näinud ___ imelikku.

A: Kas te helistasite ___?

B: Ma ei helistanud ___.

A: Kas te palusite ___ abi?

B: Ma ei palunud ___ abi.

A: Kas te rääkisite ___?

B: Ei, ma ei rääkinud ___.

A: Kas te käisite ___ veel?

B: Ei, ma ei käinud rohkem ___.

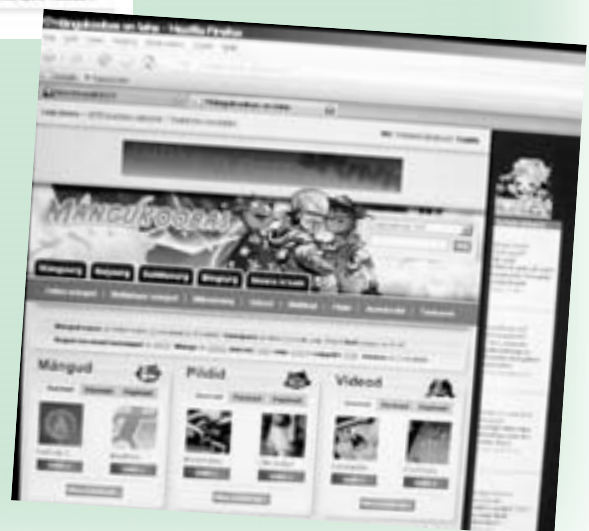
9

MIDA VÕIB LEIDA ARVUTIST?

KUULAMINE JA RÄÄKIMINE 1

1. Mis portaalid on pildidel kujutatud? Milliseid internetiportaale sina kõige rohkem külastad?

Kui tihti sa loed / kuulad / vaatad arvutist uudiseid?

2. Järgnevad fotod illustreerivad uudiseid. Kirjelda fotosid ja paku, millest võiksid uudised rääkida.

1

2

3

4

5

3. Kuula tekste 24–28. Leia iga uudise juurde sobiv pilt. Pane iga uudise kohta kirja järgmine info.

Pildi number	Kes osalesid?	Mida tegid?

4. Vasta küsimustele ülesande 3 uudiste kohta. Põhjenda oma vastuseid.

Milline uudis oli sinu arvates

- kõige huvitavam / kõige igavam?
- kõige tavalisem / kõige ebaharilikum?
- kõige tähtsam sinu jaoks / kõige ebaolulisem sinu jaoks?
- kõige tähtsam maailma jaoks / kõige ebaolulisem maailma jaoks?
- kõige tähtsam Eesti jaoks / kõige ebaolulisem Eesti jaoks?

5. Töötage järgmiste punktide järgi.

- Mõelge ühiselt iga kuulnud uudise kohta viis küsimust, millele tahaksite vastust saada, millest aga uudises ei räägitud.

Näide: *Kas Jaak on ainuke eesti toonekurg, kes selles projektis osaleb?*

- Iga õppija saab ühe uudise ja selle kohta kirja pandud küsimused.
- Iga õppija jutustab uudise, vastates seejuures ka esitatud küsimustele oma teadmiste ja fantaasia abil.
- Soovi korral esitage rääkijale veel küsimusi.

6. a. Töötage rühmas. Külastage mõnd internetiportaali, kust saab lugeda eestikeelseid uudiseid. Töötage järgmiste punktide järgi.

- Tutvuge kiiresti uudistega.
- Leidke kolm uudist, mis teie tähelepanu äratavad.
- Kirjutage vihikusse nende uudiste pealkirjad.
- Lugege uudised läbi, kasutage vajaduse korral sõnastikku.
- Kirjutage vihikusse iga uudise lühikokkuvõte: Millal toimus? / Mis toimus? / Kus toimus? / Kes osalesid? / Milline oli sündmuste käik?

b. Külastage mõnd portaali, kus saab lugeda venekeelseid uudiseid. Töötage a-osa plaani järgi.

7. Valmistuge teistele üht uudist jutustama. Seejuures tehke uudises kolm faktiviga. Laske teistel ära arvata, mis vead tegite.

GRAMMATIKA JA LUGEMINE 1

MÄÄRSÕNA VÕRDLUSASTMED

GRAMMATIKALISA 17

1. a. Võrdle diktoreid, kes lugesid tekstide 24–28 uudiseid.

Kes luges uudist ...?

kõige kiiremini	kõige aeglasemalt	kõige selgemalt
kõige segasemalt	kõige kõvemini	kõige vaiksemalt
NB! kõige paremini	kõige halvemini	

b. Lõpeta reeglid. Too näiteid.

1. Kui määrsõna lõpus on *-sti*, siis on võrdlusastme lõpus ____.
2. Kui määrsõna lõpus on *-lt*, siis on võrdlusastme lõpus ____.
3. Miks on sõnade *kõige paremini* juures NB!?

MÄÄRSÕNA VÕRDLUSASTMED

GRAMMATIKALISA 17

2. a. Võrdle ennast ja oma kaaslast. Moodusta küsimusi, kasuta sulgudes olevat sõna õiges vormis.

Näide: *Kumb trükib kiiremini? Mina trükin kiiremini.*

Kumb ...?

trükib (kiiresti)	oskab (hästi) arvutit kasutada	räägib eesti keelt (arusaadav)	naerab (kõvasti)
istub tunnis (rahulik)	riietub (originaalselt)	kirjutab (huvitavalt)	suhtleb võõrastega (vabalt)

b. Kasuta a-osa sõnu ja moodusta näidise järgi küsimusi. Vasta küsimustele.

Näide: Kes meie õpperühmast jookseb kõige kiiremini? Kõige kiiremini jookseb Artur.

Kes meie õpperühmast ... kõige ...?

V-VORM JA NUD-VORM

GRAMMATIKALISA 26

3. a. Tõlgi näitelauseid. Tõlkimisel aitavad sind numbrid, mis näitavad sõnajärge.

Olevik

3 2 1

Uudist lugev diktor. = Diktor, kes loeb uudist.

Minevik

3 2 1

Uudist lugenud diktor. = Diktor, kes luges uudist.

b. Ütle, kas paksus kirjas vorm väljendab muust lausest varasemat või samaaegset sündmust. Tõlgi laused, pööra tähelepanu sõnajärjele.

1. Rahvusvahelises uurimisprojektis **osalev** toonekurg Jaak saabus Eestisse.
2. Salapäraselt olendit **näinud** Klea kardab ka praegu.
3. Üleloomulikke asju **uuriv** psühholoog kommenteerib uudist.
4. Tallinna vahipataljoni **tutvustav** inimene rääkis huvitavalt.
5. Eestit **külasthanud** kuninganna lahkus lõuna ajal.
6. Loenguga **esinenud** president vastas noorte küsimustele.

TAV-VORM JA TUD-VORM

GRAMMATIKALISA 27

4. a. Tõlgi näitelauseid. Tõlkimisel aitavad sind numbrid, mis näitavad sõnajärge.

Olevik

3 2 1

Raadios **loetav** uudis. = Uudis, mida loetakse raadios.

Minevik

3 2 1

Raadios **loetud** uudis. = Uudis, mida loeti raadios.

b. Ütle, kas paksus kirjas vorm väljendab muust lausest varasemat või samaaegset sündmust. Tõlgi laused, pööra tähelepanu sõnajärjele.

1. Saatjaga **varustatud** must-toonekurg Jaak jõudis Eestisse.
2. Saatja abil **jälgitav** toonekurg pesitseb Tartu maakonnas.
3. Varbola linnuse lähedal **nähtav** olend võib olla haldjas.
4. Vahipataljoni külalistele **pakutud** lõunasöök oli väga maitsev.
5. Kuninganna auks **peetud** vabaõhukontsert oli väga ilus.
6. Noortele **peetavas** loengus rõhutas president, et Eesti on meie kõigi kodu.

5. a. Loe läbi seletus ning tõlgi näitelaused.

Seletus

des-vormi võime kasutada, kui räägime kahest tegevusest, mis toimuvad samal ajal.

Uudist **kuulates** sõi ta õhtusööki. = Ta kuulas uudiseid ja sõi samal ajal õhtusööki.

b. Tõlgi laused.

Eero ja Klea nägid metsas seenel **käies** kummalist olendit. Olendit **kartes** jooksis Klea minema. Hiljem seda lugu **jutustades** oli Klea ikka veel hirmunud.

KIRJUTAMINE 1

1. Loe läbi järgmised meilid ja leia vastused küsimustele.

1. Kes ja kellele kirjutas esimese meili? 2. Mis soov kirjutajal oli?
3. Kui ruttu kirja saaja talle vastas? 4. Mida kirja saaja talle vastas?

Esimene meil

Vasta Vasta kõigile Saada edasi Trüki Liiguta Kustuta

Kellelt: Silver Rohi<silver@kiri.ee>

Kellele: Karen Kaarep<karen@kool.ee>

Koopia:

Teema: Info eksami kohta

Aeg: 05.06.2008 09:31

Tere!

Puudusin eelmisel nädalal koolist haiguse tõttu ja ei saanud sellepärast osaleda ka viimastes eesti keele tundides. Sooviksin teada, mis kuupäeval ja mis kell eesti keele eksam toimub. Kui andsite teistele kordamisküsimused, paluksin need ka mulle saata.

Ette tänades ja ilusat päeva soovides,
Silver Rohi
ET 34 tudeng

Teine meil

Vasta Vasta kõigile Saada edasi Trüki Liiguta Kustuta

Kellelt: Karen Kaarep<karen@kool.ee>

Kellele: Silver Rohi<silver@kiri.ee>

Koopia:

Teema: Re: Info eksami kohta

Aeg: 05.06.2008 11:35

Manused: Kordamisküsimused (20,8 KB)

Tere!

Eesti keele eksam toimub 15. juunil 2008 algusega kell 12.00. Eksam toimub ruumis M-238. Kordamisküsimused on lisatud manuses.

Jõudu õppimiseks! Kohtumiseni eksamil.

Karen Kaarep
eesti keele õpetaja

Tere!

Puudusin eelmisel nädalal koolist haiguse tõttu ja ei saanud sellepärast osaleda ka viimastes eesti keele tundides. Sooviksin teada, mis kuupäeval ja mis kell eesti keele eksam toimub. Kui andsite teistele kordamisküsimused, palun saatke need ka mulle.

Ette tänades ja ilusat päeva soovides,
Silver Rohi
ET 34 tudeng

2. Loe läbi meili saatmise meelespea. Vali igast soovitude paarist üks, mis sinu arvates on õige. Põhjenda oma arvamust.

1. a. Kirjuta meil võimalikult lühike, pikem info lisa manuses.
b. Kirjuta kogu info meili põhiosas.
2. a. Kirjuta meil suurte tähtedega, siis on seda kergem lugeda.
b. Ära kirjuta meili suurte tähtedega, see tähendab karjumist.
3. a. Kasuta meilis palju lühendeid, need teevad kirja lühemaks.
b. Ole lühendite kasutamisega ettevaatlik, teised võivad neist mitte aru saada.
4. a. Ole ettevaatlik slängi kasutamisega. b. Kasuta slängi julgelt.
5. a. Pane kirjavahemärgi järele alati tühik. b. Pane kirjavahemärgi ette alati tühik.
6. a. Kui kirjutad sõbrale, võid kasutada ka emotikone.
b. Kasuta alati emotikone, need teevad kirja rõõmsamaks.
7. a. Meili pealkirjas kirjelda lühidalt teemat. b. Meili pealkirjaks pane mõni hea soov.

8. a. Lisa alati kirjale kontaktandmed. b. Ametlikule kirjale lisa alati kontaktandmed.
9. a. Lõpeta meil mõne viisakusväljendi ja oma nimega. b. Lõpeta meil oma nimega.
10. a. Vasta meilile nädala jooksul. b. Vasta meilile 24 tunni jooksul.
11. a. Kui vastad, jätta eelmised kirjad alles, kui teema on sama.
b. Kui vastad, kustuta alati eelmised kirjad ära.
12. a. Kui sinu meilile ei vastata, solvu ja vihasta.
b. Kui sinu meilile ei vastata, kontrolli, kas sinu kiri on kohale jõudnud.

3. Leia iga emotikoni tähendus. Milliseid emotikone sa veel tead? Võid ka ise mõne välja mõelda.

1) :-) või :)	a) olen kurb
2) :-D	b) olen skeptiline või imestunud
3) ;-)) või ;)	c) naeran
4) :-(või :(d) olen väga kurb
5) :((e) naeratan, tegin nalja, mul on hea tuju
6) :-/	f) pilgutatan silma, teen nalja

4. Pea meili teel kirjavahetust järgmiste inimestega. Tee kolmest kirjavahetusest kokkuvõtte. Mis oli sarnane ja mis oli erinev?

Õpetaja	Kaaslane, kellega tavaliselt vähem suhtled	Kaaslane, kellega rohkem suhtled
---------	--	----------------------------------

KUULAMINE JA RÄÄKIMINE 2

1. a. Milliseid elektroonilisi suhtlusvahendeid sa tead? Milliseid elektroonilisi suhtlusvahendeid sa kasutad? Miks sa eelistad just neid?

b. Seleta järgmiste sõnade tähendust.

e-post / internetiühendus / server / rämpspost / parool

2. Kuula teksti 29, mis tutvustab suhtlus.ee teenust. Leia, millised järgmistest küsimustest esitati.

1. Kuidas saan kasutada suhtlus.ee teenust?
2. Kuidas saan oma parooli muuta?
3. Mida teha, kui mul on mingi muu probleem?
4. Miks lisati minu aadressi ees- ja perenimele veel mingid numbrid?
5. Miks minu nime muudeti? Minu nimi on Kärt Öueäär, aga e-posti aadressis on see Kart Oueaar?
6. Miks minu postkast likvideeriti?
7. Miks mulle saadetud kirjad enam kohale ei jõua?

3. Kuula teksti 29 veel kord ja vali õige variant.

- Suhtlus.ee on
 - tasuta e-posti teenus.
 - tasuline e-posti teenus.
- Suhtlus.ee võimaldab inimesel luua endale e-posti aadressi kujul
 - eesnimi.perenimi@suhtlus.ee
 - perenimi.eesnimi@suhtlus.ee
- Meiliaadressis ei saa kasutada täpitähti, sest
 - see moonutab nimesid.
 - programm satub segadusse.
- Kui aadressis on täpitähed, siis suhtlus.ee
 - saadab kirja tagasi.
 - võtab nimest täpid maha.
- Kõvaketta maht on
 - lõputu suurus.
 - lõplik suurus.
- Kui kirjad enam kohale ei jõua, tuleb
 - osa vanast postist ära kustutada või mujale saata.
 - pöörduda arvutispetsialisti poole.
- Parooli muutmiseks tuleb kõigepealt
 - avalehel sisestada oma kasutajanimi.
 - klikkida nupul *Seaded*.
- Pärast uue parooli sisestamist tuleb
 - valida *Muuda*.
 - vajutada nuppu *Salvesta*.

4. Vasta küsimustele.

- Mille poolest on elektroonilised suhtlusvõimalused muutnud meie elu paremaks?
- Kas elektroonilistel suhtlusvõimalustel on ka miinuseid?

5. a. Nimeta tegevusi, mida teie koolis a) tehakse praegu arvuti abil, b) võiks tulevikus teha arvuti abil, c) ei saa arvatavasti kunagi arvuti abil teha.

b. Töötage rühmas. Valige üks võimalus, kuidas saaks arvutit teie koolis kasutada. Koostage selle võimaluse tutvustus ja esitage kaaslasele. Tutvustuses peaksite rääkima järgmistest punktidest.

- Mis võimalus see on? Mille poolest on see uudne?
- Kuidas see süsteem töötab?
- Mis kasu see süsteem tooks?
- Kas selle süsteemi kasutamisel on ka miinuseid? Milliseid?
- Mida oleks vaja teha, et seda süsteemi rakendada?

LUGEMINE JA RÄÄKIMINE 2

1. Ütle, mida kujutavad järgmised ikoonid.

Nimeta tüüpilisemaid arvutiga seotud probleeme.

2. a. Vasta järgmistele küsimustele oma arvamuse järgi.

Kuidas kaitsta arvutit ja selles olevat infot

1. Kui suure osa moodustab rämpspost kõigist elektronposti kaudu saadetud kirjadest?
2. Kas teie postkasti saabunud rämpspost kahjustab teie arvutit?
3. Miks ei tohi avada rämpskirjale lisatud manust?
4. Kuidas ära tunda maskeerunud viirust?
5. Mida teeb installitud viirus?
6. Kas e-postiga saadetav viirus võib end ise edasi saata?
7. Mida teha teie käest koode, paroole või muud sarnast infot küsivate kirjadega?
8. Mida teha kahtluste korral?
9. Mida veel saab teha, et kaitsta arvutit viiruste eest?
10. Kas netist alla laetud programmid võivad olla ohtlikud?
11. Mida veel võiks arvuti ja sellesse salvestatud info kaitseks teha?

b. Leia järgmiste vastuste hulgast vastused a-osa küsimustele. Võrdle oma arvamusega.

- a. Enamasti on nad manuses sees ja kutsuvad end avama.
- b. Jah, igaks juhuks ärge laadige alla tundmatu päritoluga programme.
- c. Jah, ta võib end saata teie aadressiraamatus olevatele inimestele.
- d. Helistage alati kirja saatnud inimesele ja kontrollige kõik üle.
- e. Kontrollige, et teie arvutis kasutatav viirusetõrjeprogramm ei oleks vananenud.
- f. Tehke olulistest andmetest varukoopia CDle, võrgukettale või teisele kõvakettale.
- g. Nakatab programme ja faile ning hävitab andmeid.
- h. Suure enamuse.
- i. Peab olema väga ettevaatlik, niimoodi saadud info abil võivad petised pääseda teie arvuti süsteemi.
- j. Ei, ta ise ei tee midagi halba.
- k. Sellise manuse avamine võib saata teie arvutisse viiruse.

3. Pane kirja paar probleemi, mis sul on arvutit kasutades tekkinud. Vestle kaaslastega, küsi neilt nõu probleemide lahendamiseks. Kasuta seejuures ka järgmisi väljendeid.

Küsija

Ega sa ei tea, mida teha, kui ___?
 Siis, kui ma ____, ____.
 See algas siis, kui ____.
 Seda juhtub ___ korda ____.
 Hästi, ma proovin ____.
 Suur aitäh. Teen kindlasti nii.

Vastaja

Kuidas see täpselt ___?
 Kahjuks ei oska ma sind aidata, aga küsi (*kellelt?*) ____.
 Millal see probleem algas?
 Kui tihti seda esineb?
 Arvan, et sa võiksid proovida ____.
 Sa pead kindlasti ____.

**4. a. Mitu tundi päevas sa veedad arvuti taga?
 Kas seda on sinu arvates liiga vähe, parasjagu
 või liiga palju? Miks sa nii arvad?**

b. Ühenda lausepooled.

INTERNETISÖÖTLASE TUNNUSED

1. Öösel ärgates	a. ostad veel ühe arvuti ja lased paigaldada lisatelefoniliini, et saaksite <i>chattida</i> .
2. Su koduloomal	b. lilledel saatmiseks interneti kaudu.
3. Sa ei tea, mis soost on su lähemad sõbrad,	c. on esimene instinkt leida <i>back</i> -nupp.
4. Taksojuhile teed juhatades	d. teavitavad sinu kaaslased sind sellest e-kirjaga.
5. Vastuseks pereliikme kaebusele, et te omavahel peaaegu üldse enam ei suhtle,	e. lähed meteoroloogijaama koduleheküljele, selle asemel, et lihtsalt aknast välja vaadata.
6. Autoga teelt välja sõites	f. ütled oma kodulehekülje aadressi.
7. Tulekahju puhkedes	g. sest neil on internetis neutraalsed varjunimed.
8. Soovides teada saada, milline ilm parajasti väljas on,	h. tuleb sulle kohe pähe mõte kontrollida, ega sulle uusi meile pole tulnud.
9. Nähes paberil allajoonitud sõnu,	i. üritad neile klikkida.
10. Tead vähemalt kümnet erinevat viisi	j. on oma kodulehekülg.

c. Kas sul on mingeid tunnuseid, mis iseloomustavad internetisöötlast? Mida teha, et internetisöötuvust vähendada?

- 5. Vali üks järgmistest arvutiga seotud tegevustest. Koosta selle teema kohta küsimustik (vähemalt seitse küsimust). Käi klassis ringi ja esita oma küsimused kõigile kaaslastele. Tee tulemustest kokkuvõte.**

Arvutimängude mängimine	Sõpradega suhtlemine	Võõrastega suhtlemine
Meilide saatmine	Info otsimine	Internetis surfamine
Töötamine	Filmide vaatamine	Muu

KIRJUTAMINE 2

- 1. Pane kirja sõnad, mis tulevad sulle pähe, kui kuuled sõna võrgupidu.**
- 2. Loe tekst läbi ja räägi oma sõnadega, mis on võrgupidu.**

Kadrina võrgupeol rekordarv arvutihuvilisi

Neljapäeva pärastlõunal saabus Kadri-na kooli ette noormees, süles arvuti, kõrval monitori tassiv sõber. See oli esimene osaleja arvutisõprade aasta tippsündmusel – suurel võrgupeol.

Üritusele võttis iga osaleja kaasa oma arvuti, kohapeal ühendati need omavahel võrguks. Sellises võrgus sai mängida reaalse inimeste vastu. Hasarti suurendas ka see, et enamik mängu olid võistlused üksteise vastu. See oli palju põnevam kui kodus üksi mängimine.

Kõige populaarsemad olid seekord võitlusmängud, rallisõit ja erinevad strateegiamängud.

Kokku osales võrgupeol 45 inimest, mis on väikese koha kohta küllalt palju.

Kõige kangemad mängurid pidasid ilma magamata vastu järgmise hommikuni. Teised käisid kodus puhkamas. Mõned noored magasid kohapeal paar tundi ja jätkasid ärgates kohe mängu.

Kõik osalejad jäid üliarahule ja ootavad juba pikisilmi järgmise aasta üritust.

Viimastel aastatel on võrgupeod populaarseks saanud kogu Eestis. Seni suurim selline üritus toimus möödunud aastal Tallinna lauluväljakul ja seal oli üle poole tuhande osaleja. Kadriinas tekkis arvutipeo korraldamise idee just sellel suurel peol käinud noortel.

Lisainfot võrgupidude kohta saab internetiaadressilt www.lanparty.ee

- 3. a. Leia ülesande 2 tekstist järgmised osad.**

a. Sissejuhatus b. Konkreetse ürituse kirjeldus c. Taustainfo d. Lõpetus

- b. Vaata ülesande 2 teksti pealkirja ja vasta küsimustele.**

1. Milliseid lugema kutsuvaid sõnu on pealkirjas kasutatud?
2. Kas pealkirjas on kasutatud tegusõnu?

4. Kirjuta huvitav lühiartikkel oma kooli, oma kodukoha või oma tegevusega seotud uudisest. Järgi seejuures järgmisi punkte.

- Vali teema, mis võiks ka teisi huvitada.
- Tee lühikava.
- Alusta artiklit huvitavalt.
- Kontrolli, et kõik oluline oleks öeldud.
- Pane artiklile lugema kutsuv pealkiri.

5. Töötage rühmas järgmiste punktide järgi.

- Kirjuta oma artikli pealkiri eraldi paberitükile ja anna õpetaja kätte.
- Õpetaja loeb pealkirjad ette. Arvake, millest igas artiklis kirjutatakse.
- Vali endale pealkirja järgi üks artikkel ja loe see läbi.
- Tutvusta loetud artiklit.
 - * Millest artikkel räägib?
 - * Mis on artikli plussid?
 - * Mis on artikli miinused?
 - * Mis mulje artikkel kokkuvõttes jätab?

GRAMMATIKA 2

SÕNATÜÜBID

GRAMMATIKALISAD 2, 4

1. a. Tutvu ühe sõnatüübi põhivormidega. Moodusta samad vormid sõnadest *riik* ja *tüüp*.

	Ainsus	Mitmus
Nimetav (mis?)	ruut	ruudud
Omastav (mille?)	ruudu	ruutude
Osastav (mida?)	ruutu	ruute

b. Kasuta joonel sõna *ruut* õiges vormis.

1. Vaadake, seal on palju _____. 2. Näete, seal on kaks punast _____. 3. Klõkkige nendele _____. 4. Ärge ainult sellele _____ klõkkige. 5. Nende _____ kõrval on ka ringid. 6. Selle sinise _____ kõrval on kollane ring. 7. Valige kollase _____ tähistatud pealkiri. 8. Seejärel valige roheliste _____ alapealkirjad.

SÕNATÜÜBID

GRAMMATIKALISAD 2, 4

2. a. Tutvu ühe sõnatüübi põhivormidega. Moodusta samad vormid sõnadest *koht* ja *kask*.

	Ainsus	Mitmus
Nimetav (mis?)	leht	lehed
Omastav (mille?)	lehe	lehtede
Osastav (mida?)	lehte	lehti

b. Kasuta joonel sõna leht õiges vormis.

1. Vaadake seda _____. 2. Ärge vaadake neid _____. 3. Sellel _____ on väga palju ilusaid pilte. 4. Nendel _____ ei ole üldse pilte. 5. Ma sain sellelt _____ palju huvitavat teada. 6. Ma ei saanud neilt _____ mitte midagi uut teada.

ÄRKAMA / SAATMA / JÄTMA / ANDMA / LUGEMA**GRAMMATIKALISA 18****3. Tutvu viie sõnatüübi põhivormidega. Moodusta samad vormid näitesõna järgi kirjutatud sõnast. Moodusta iga tüübi sõnadega vähemalt üks arvutiteemaline lause.**

Mida tegema?	Mida teha?	Mida teen?	Mida tehakse?
I			
ärkama	ärgata	ärkan	ärgatakse
märkama			
II			
saatma	saata	saadan	saadetakse
veetma			
III			
jätma	jätta	jätan	jäetakse
võtma			
IV			
andma	anda	annan	antakse
tundma			
V			
lugema	lugeda	loen	loetakse
siduma			

MUU / MUJAL**4. Tutvu sõnade muu ja mujal muutmise ja kasutamisega. Kasuta joonel sõna muu õiges vormis.****Muu**

Ainsus	Mitmus
Mis? muu	Mis? muud
Mille? muu	Mille? muude
Mida? muud	Mida? muid

Mujal

Kuhu?	mujale
Kus?	mujal
Kust?	mujalt

1. Ta kasutab arvutit ainult meilide saatmiseks, ___ teda ei huvita. 2. Ta loeb Internetist ainult uudiseid, ___ asjad talle huvi ei paku. 3. Ma kasutan arvutit ainult tööl, ___ jaoks pole mul aega. 4. Ta oskab kasutada ainult Wordi ja Excelit, ___ programmide õppimiseks pole tal olnud vajadust. 5. Ma olen sellest programmist tüdinenud, tahaksin midagi ___ õppida. 6. Ma olen nendest programmidest tüdinenud, tahaksin ka ___ õppida. 7. Ta kasutab oma sülearvutit koolis, tööl ja igal pool ____. 8. Ta võtab oma sülearvuti kaasa kooli, tööle ja igale poole ____.

KÕIK

5. Tutvu sõna *kõik* erinevate põhivormidega sõltuvalt tähendusest. Kasuta joonel sõna *kõik* õiges vormis.

Nimetav (kes? mis?)	kõik	kõik (inimesed / programmid)
Omastav (kelle? mille?)	kõige	kõigi / kõikide (inimeste / programmide)
Osastav (keda? mida?)	kõike	kõiki (inimesi / programme)

1. Mind huvitab ____. 2. Mind huvitavad ___ programmid. 3. Mul ei jätku ___ õppimiseks aega. 4. Mul ei jätku ___ programmide õppimiseks aega. 5. Ma tahaksin ___ õppida. 6. Ma tahaksin ___ programme õppida. 7. Me rääkisime omavahel ____. 8. Me rääkisime omavahel ___ programmidest. 9. Ma jäin ___ rahule. 10. Ma jäin ___ programmidega rahule.

KUULAMISTEKSTID

ESIMENE TEEMA

TEKST 1. Töövihiku esimene teema, ülesanne 1.

TEKST 2

Mees: Kuidas on teie nimi?

Naine: Ülle Kabonen.

Mees: Kuidas palun? Öelge palun tähthaaval.

Naine: Ü-kaks L-E ja perekonnanimi on K-A-B-O-N-E-ja N.

Mees: Kas nõrga või tugeva p-ga?

Naine: Nõrga.

Naine: Mis on sinu nimi?

Mees: Mihhail Davõdov. Ja Mihhail kirjutatakse kahe h-ga.

Naine: Selge. Kas perekonnanimi on tugeva või nõrga t-ga?

Mees: Nõrga.

Naine: Kuidas on teie nimi, palun?

Neiu: Jane Smith.

Naine: D-Ž...?

Neiu: Ei, kirjutatakse ikka J-A-N-E.

Naine: Ja perekonnanimi S-M-I-T-H?

Neiu: Jah.

TEKST 3

Mare: Ma tean, et sa oled palju reisinud ja sul on igasuguseid huvitavaid sõpru. Kui palju on kokku neid inimesi, keda sa nimetaksid oma sõbraks?

Maris: No ma arvan, et oma kümme-viisteist tükki tuleb küll ära, keda ma võin päris heaks sõbraks nimetada endal.

Mare: Nii et sa leiad kergesti uusi sõpru, lood uusi kontakte?

Maris: Jaa, selle esimese kontakti ma saavutan küll inimesetega päris kiiresti. Aga noh muidugi, et päris-päris-päris sõbraks saada, et see võtab veidi kauem aega, et selline lähesuhe saada.

Mare: Aga kas on ka vahet, mis rahvusest on see inimene või kui vana ta on? Kas sa leiad kergemini kontakti omavanustega ja endale sarnaste inimestega?

Maris: Ma arvan, et seda küll. Et kindlasti on lihtsam, kui on midagi nagu ühist: vanus ja siis mingi taust-süsteem... Aga rahvusel küll ei ole minu jaoks küll ei ole siamaani mingit vahet olnud. Vahel leian isegi parema kontakti kaugemate inimestega.

Mare: Nii et sul on ka palju sõpru välismaalaste hulgas?

Maris: On, et mul ongi vist rohkem sõpru välismaalaste hulgas kui eestlaste hulgas. Aga õnneks mõned nendest välismaalastest sõpradest elavad ka Eestis. Et siis ma päris üksik siin kodumaal ei ole.

Mare: Väga põnev. No räägime siis mõnest heast sõbrast, kes elab sul siin Eestis. Mis rahvusest see sõber on?

Maris: Mul on üks hea sõber. Ta on poiss nimega Alberto ja ta on Kolumbiast pärit, aga ta on Eestis nüüd elanud pea kolm aastat saab täis.

Mare: Väga põnev. Mis keeles te omavahel suhtlete?

Maris: No alguses oli ainult inglise keel. Aga nüüd on tema olnud tubli ja õppinud ka natuke eesti keelt ja tahab praktiseerida. Nii et siis ma püüan temaga ka eesti keeles rääkida. Aga kuna ma ise suvel käisin tal külas Kolumbias. Ta läks puhkuseks sinna, siis ma õppisin ka natuke hispaania keelt ja ja nüüd mul on huvi temaga hispaania keeles rääkida.

Mare: Väga vahva. Kas ta on siis sinuga samavanune?

Maris: Jah, et ta on must aasta vanem, aga põhimõtteliselt ikka samavanune jah.

Mare: Kus ja kuidas te tutvusite?

Maris: Ta tuli siia Eestisse pärast seda, kui ta oli aasta otsa elanud Leedus ja tuli siia ühte üliõpilasorganisatsiooni, kus ka mina liige olin. Nii me sattusimegi ühel üritusel kokku ja kuna talle meeldis Eestis, siis ta jäi siia pikemaks.

Mare: Millega ta tegeleb siin?

Maris: Praegu ta õpib tehnikaülikoolis, lõpetab oma magistriõpinguid. Ja siis ta töötab ka ühes Eesti suures ettevõttes.

Mare: Kui tihti te kokku saate ja millega te tegelete, kui te kohtute?

Maris: Me väga-väga tihti ei kohtu, aga aga samas alati, kui kohtume, siis on tunne nagu ei olekski vahepeal mingit vahet olnud. Aga noh talle meeldib väga muusika, et ta on väga musikaalne, et siis käime kuskil kohvikus ja, kus on elavat muusikat, et saab kuulata seda ja siis juttu rääkida põhiliselt.

Mare: Kui sa kirjeldaksid tema iseloomu, milline see on?

Maris: Ta on sihuke väga hella hingega, sihuke kunstnikuhing ma ütleks. Ja ta talle meeldib luuletusi näiteks kirjutada ja siis ta laulab ja mängib kitarri ja niisuke väga-väga sõbralik sõbralik inimene. Ta juba näost näeb selline ülimalt nihuke armas ja sõbralik välja. Ja hing on tal täpselt samasugune, et igauhega saab kohe väga hästi läbi nagu.

Mare: Te olete sarnased siis?

Maris: Seda ma ei tea, aga kindlasti on meil noh sihukseid asju, mis meid ühendavad ja teevad meid sarnaseks üksteisega.

Mare: Kas on ka juhtunud, et te olete tülli läinud?

Maris: No ikka, et võib-olla mina vahel olen väga sihuke liiga konkreetne ja tema on jälle liiga sihuke ümmargune ja hõljuv ja armas. Siis me ei leia alati ühist keelt kõigil teemadel. Näiteks koos töötada on meil raske mõne projekti kallal. Aga et vaba aega on nagu lihtne veeta koos, aga just see tööalane nii hästi ei klapi vahel.

Mare: Väga tore. Aitäh sulle.

TEINE TEEMA

TEKST 4. Töövihiku teine teema, ülesanne 2.

TEKST 5. Töövihiku teine teema, ülesanne 3.

TEKST 6

A: Kust tuled?
 B: Diskolt. Mis siis?
 A: Aa, ma mõtlesin, et tuled kinost.
 B: Ei, mulle ei meeldi üldse kinos käia.
 A: Selge.

 A: Kuhu lähed?
 B: Kinno. Aga sina?
 A: Ei tea isegi, vist veekeskusesse ja siis koju.
 B: Tšau siis.

 A: Ma tean, et sulle meeldib diskol käia.
 B: Nojah.
 A: Tule siis homme minuga diskole!
 B: Oj, homme ma ei saa, käin igal laupäeval veekeskuses.
 A: Aga mis kell sa veekeskusest ära tuled?
 B: Ei tea täpselt.

TEKST 7. Õpiku teine teema, ülesanne 3a, lk 27.

KOLMAS TEEMA

TEKST 8. Töövihiku kolmas teema, ülesanne 1.

TEKST 9. Töövihiku kolmas teema, ülesanne 2.

TEKST 10

Mare: Kas sa käid tihti hääletamas?
 Maiken: Eriti tihti ei käi, et esimene kord oli. Et Eestis ma ei olnud ennem kunagi hääletanud.
 Mare: Kust tuli siis idee minna hääletama ja kohe nii kaugelge – Euroopasse?
 Maiken: Lihtsalt ükspäev mõtlesime sõbrannaga, et võiks minna, et meil olid Prantsusmaal sõbrad ootamas, kes kutsusid külla.
 Mare: Ja kui pikk see reis kokku oli?
 Maiken: Ajaliselt oli poolteist kuud.
 Mare: Ja kogu selle aja liikusite edasi hääletades?
 Maiken: Kogu aja ei liikunud, et me olime umbes kolm nädalat olime Lõuna-Prantsusmaal sõprade juures külas.
 Mare: Aa, nii et te ööbisite alati tuttavate juures?
 Maiken: Mitte alati, et vahest need inimesed, kes meid auto peale võtsid, kutsusid meid enda juurde väga tungivalt.
 Mare: Ja kas te ei kartnud, et täiesti võõrad inimesed?
 Maiken: Noh natuke ikka kartsime, aga pikapeale harjus ära. Et see oli üllatav, kui sõbralikud kõik olid tegelikult. Ei usaldaks Eestis küll kellegi juurde niimoodi minna.
 Mare: Nii et leidsite tegelikult ka uusi sõpru endale.
 Maiken: Jaa. Vahetasime aadresse ja saatsime hiljem Tallinnast postkaarte neile.

Mare: Aga millistes riikides te käisite?
 Maiken: Alustasime Taanist Roskilde linnast ja siis edasi läbi Saksamaa Prantsusmaale, Hispaaniani välja.
 Mare: Kuidas autojuhid suhtuvad hääletajatesse Euroopas? Kas võetakse hästi auto peale?
 Maiken: Oleneb riigist minu arust. Prantsusmaal võeti võibolla vähem, aga Saksamaal võeti hästi ja Taanis ka päris hästi. Suhteliselt kiiresti sai tegelikult.
 Mare: Näiteks no mitme autoga te sõitsite ühe päeva jooksul umbes või see oli väga erinev?
 Maiken: Jaa, see oli erinev. Vahest sai täiesti kiiresti, et ühe auto peale ja. Aga mõnikord sai niimoodi juppipidena. Et pikem ots on ikkagi parem.
 Mare: Kas oli ka palju teisi hääletajaid tee ääres?
 Maiken: Eriti palju ei näinud, paaril korral võib-olla mõnes bensiinijaamas, aga muidu väga palju mitte.
 Mare: Kas te tutvusite teiste hääletajatega ka?
 Maiken: Ei tutvunud.
 Mare: Ja te reisite kahekesi?
 Maiken: Jah...
 Mare: No kas juhtus ka midagi eriti põnevat või eriti tore-dat?
 Maiken: Noh kogu reis oli väga põnev asi, aga näiteks, mis meelde jäi, oli, kuidas me bulgaaria rekkameeste juures käisime nende rahvustoite söömas ja prantsuse kooliõpetaja juures. Et hästi palju erinevaid inimesi kohtas, et see oli ka hästi põnev.
 Mare: Ja kas sa kavatsed veel kunagi minna samamoodi reisima?
 Maiken: Ma ei teagi. Hästi tore oli, aga võib-olla ma enam ei jaksaks, et see on ikkagi hästi energiakulukas. Võib-olla mingi rongidega või kuidagi niimoodi sõita, aga... See on kindlasti väga hea kogemus üks kord elus.

NELJAS TEEMA

TEKST 11. Töövihiku neljas teema, ülesanne 1.

TEKST 12

Mare: Mida tähendab sinu jaoks lause „Inimene on heas vormis“?
 Andres: Inimene peab ennast hästi tundma, see tähendab seda.
 Mare: Aga kumb on tähtsam, kas füüsiline või vaimne vorm?
 Andres: Mõlemad on tähtsad, ühte ei saa olla ilma teiseta.
 Mare: Kuidas saavutada head füüsilist vormi? Kas see on geenidega määratud või saab inimene ise ka palju ära teha?
 Andres: Ilmselt on ta geenidega ka määratud, kuid põhilise teeb siiski inimene ise. Et kui ei taha ka trennis käia, siis võiks lihtsalt palju aega vabas õhus veeta.
 Mare: Liikuda?
 Andres: Liikuda.
 Mare: Aga mis trenn on sinu arvates kasulik näiteks noortele inimestele?
 Andres: No igasugune trenn on noorele inimesele kasulik. Tõenäoliselt sihuke, kus saab hästi palju rabeleda.
 Mare: No näiteks.

- Andres: Jalgpall, korvpall, ujumine. Ükskõik.
- Mare: Kas on erinevusi spordialades, mis sobivad tüdrukutele ja poistele?
- Andres: Huvitav küsimus. Ma arvan, et ei ole. Nii tüdrukud kui poisid võivad kõike harrastada. Kas nüüd loomulikult tüdrukuid koos poistega näiteks jalgpalli mängima – see on omaette küsimus, aga ma arvan, et sobivad kõik spordialad kõigile.
- Mare: Mis spordialadega sa ise oled tegelenud?
- Andres: Mina olen tegelenud jalgpalliga, korvpalliga, karatega, ujumisega ja praegu käin jõusaalis.
- Mare: Aga kas tahaksid veel midagi proovida?
- Andres: No kindlasti tahaks, aga selleks peab tekkima vaba aega natukene. Hetkel käin jõusaalis ja see võtab minu trenniaja ära.
- Mare: Kas on mõni ala, mida sa kindlasti ei sooviks proovida?
- Andres: Minule isiklikult ei meeldi sellised alad, milles ma väga hea ei ole. Näiteks ei oska ma korvpalli mängida väga hästi, siis mulle seda niivõrd ei meeldi mängida. Loomulikult see on isiklik.
- Mare: Selge. Aga mida tähendab, et inimene on heas vaimses vormis ja kuidas head vaimset vormi saavutada?
- Andres: Hea vaimne vorm ei tähenda just seda, et inimene peab väga tark olema, kõike teadma. Hea vaimne vorm on minu arvates see, et inimene suudab õppida näiteks või noh, kui talle antakse mingi ülesanne, siis ta suudab selle kiiresti lahendada. Ja seda saavutada tuleks vast nii, et lihtsalt ei tohi ennast üle pingutada, tuleb puhata piisavalt palju ja loomulikult võib-olla ka tegeleda sellise mõttetööga vahetevahel, aga see ei ole ka nüüd nii tähtis.
- Mare: Aga kuidas sa suhtud erinevatesse ergutitesse? Kas sa jood kohvi, teed või energijooke või tarvitad mingeid muid vahendeid?
- Andres: No enne eksamit tuleb ikka ette aeg-ajalt. Kohvi joon ma niisamagi. Aga enne kontrolltööd või eksamit tuleb energijooke ka tihti kasutada selleks, et pikemat õppimist ette võtta.

VIIES TEEMA

TEKST 13. Töövihiku viies teema, ülesanne 1.

TEKST 14. Õpiku viies teema, ülesanne 2, lk 69.

KUUES TEEMA

TEKST 15. Töövihiku kuues teema, ülesanne 1.

TEKST 16. Töövihiku kuues teema, ülesanne 2.

TEKST 17

- Naine: Ma tean, et Eestis on levimas uus harrastus nimega „Geopeitus“? Mida see täpsemalt tähendab?
- Mees: Geopeitus on selline huvitav mäng, kus keegi peidab kuhugi põnevasse kohta ära niinimetatud aardekasti. Seejärel vaatab ta oma GPS-seadmelt täpsed koordinaadid ja paneb need veebilehele üles. Ja siis võivad kõik soovijad minna seda aart

otsima ja neil peab muidugi ka olema GPS-seade. Aga see ei ole siiski niisama lihtne, sest tihti antakse ainult umbkaudsed koordinaadid ja sageli asuvad aarded ka raskesti ligipääsetavates kohtades.

- Naine: Kuhu aardeid peidetakse?
- Mees: Eestis peidetakse aardeid igale poole alates Toompea nõlvast Tallinnas kuni üksiku saareni meres. Aare võib olla ka maa-aluses koopas, keset sood, vee all, kõrgel puu otsas, kännu all või kus iganes.
- Naine: Kui aare üles leitakse, kas siis võib selle endale võtta?
- Mees: Reeglid ütlevad, et siis võib aardest midagi kaasa võtta ja tuleb omalt poolt jälle midagi sinna asemele panna. Kindlasti tuleb oma külastusest kirjutada ka aardekarbis asuvasse logiraamatusse. Samuti tuleb oma külastus registreerida geopeituse veebis. Aare tuleb samasse kohta tagasi panna, et ka teised aardekütid saaksid seda otsida.
- Naine: Mida aardesse pannakse?
- Mees: Need ei pea üldse olema väga väärtuslikud asjad. Sobivad näiteks pastakad, võtmehoidjad või tege-likult ükskõik mis asjad, kuidas kellegi fantaasia lubab. Mängu eesmärk ei ole mitte kallite auhindade saamine. Ainult toiduaineid pole küll soovitatav aardesse panna, sest muidu leiavad aarde üles kõigepealt loomad.
- Naine: Kui kaua Eestis selle alaga juba tegeletakse?
- Mees: Esimene aare peideti 2001. aastal. Ja sellest ajast peale tundub populaarsus aina kasvavat.
- Naine: Kust saab selle mängu kohta täpsemat infot?
- Mees: Vaata aadressi www.geopeitus.ee

SEITSMES TEEMA

TEKST 18. Töövihiku seitsmes teema, ülesanne 1.

TEKST 19

- Sul on vaja vanu ajalehti, kaussi, mikserit, vett, käsna, triikrauda, tugevamat paberit, käterätti ja raamile tõmmatud õhukest võrku.
- Tee ajalehed väikesteks tükkideks ja leota neid vees. Kõige parem on jätta nad ööpäevaks likku.
- Seejärel purusta lehed peeneks paberimassiks, selleks võid kasutada mikserit.
- Nüüd vala paberisegu võrgule, mis on kausi kohal, aja laiali ja anna talle soovitud kuju.
- Siis tõsta võrk koos paberimassiga ettevaatlikult laiailaotatud käterätile kuivama.
- Laota paberimassi peale tugevam paberileht ja kuivata pealtpoolt käsnaga ära üleliigne vesi.
- Edasi pööra võrk koos pealelaotatud paberi ja paberimassiga laual tagurpidi, nii et võrk jääks kõige peale. Eemalda võrk ja laota paberimassi teisele poolele samuti paberileht.
- Triigi õrnalt triikrauaga kahe paberilehe vahel olevat paberimassi, kuni see kuivab.
- Kui tahad valmistada huvitavamalt paberit, lisa paberimassile kuivatatud taimelehekesi, mis jäävad kuivamisel paberi sisse.

KAHEKSAS TEEMA

TEKST 20. Töövihiku kaheksas teema, ülesanne 2.

TEKST 21. Töövihiku kaheksas teema, ülesanne 3.

TEKST 22

See lugu juhtus juba natuke aega tagasi. Õppisin tol ajal veel kutsekoolis ja elasin oma onu juures Tallinnas. Onul oli suur maja – kahekorruseline ja tol ajal elasime seal ainult mina ja onu kahekesi. Minul oli teisel korrusel oma tuba ja onul oli ka oma tuba, kus ta magas ja selle toa uks käis lukku, siis kui onu kodus ei olnud. Ja kui ta oli kodus, siis olid ukse võtmed alati ukse väljaspool ees. Räägin seda sellepärast, et minu onu töötas bussijuhina ja mõni päev läks ta tööle juba hommikul kell neli ja teine kord tuli koju öhtul kell kaks, see tähendab öösel kell kaks. Ja siis ma olin alati harjunud vaatama, kas võtmed on onu toa ukse ees või ei ole, et siis ma tean, kas ta on kodus või ei ole.

Aga ükskord laupäeval sõitsin mina koos sõpradega Pärnusse ja tulin tagasi Tallinnasse umbes kell neli või viis öösel. Mind toodi autoga onu maja ette, auto sõitis ära ja ma läksin koju. Ma olin juba üsna väsinud ja unine, läksin trepist üles teisele korrusele ja harjumusest vaatasin kohe, et onu toa ukse taga võtmeid ei paista, järelikult on ta juba tööle läinud. Siis keerasin oma toa ukse lukust lahti ja astusin sisse. Ja kuigi ma olin üsna unine ja väsinud, ehmatasin ma kohe ennast ärkvele. Sellepärast, et minu tuba oli täielikult segi pööratud. Kõik asjad olid kappidest välja tõmmatud ja vedelesid põrandal. Ma sain kohe aru, et midagi kahtlast on toimunud, et need on nüüd olnud vist vargad. Aga ma ei jõudnud seda mõtet veel lõpuni mõeldagi, kui kuulsin ukse taga samme. Ja sammud tulid onu toast välja ja läksid trepist alla. Ma mõtlesin, et see on nüüd varas, kes praegu lahkub. Ja ilmselt sellepärast et ma olin väsinud ja unine, ma isegi ei hakanud väga kartma, vaid läksin ka toast välja ja mõtlesin, et lähen vargale järele ja kui ta väljub välisuksest, siis vaatan ja püüan meelde jätta, milline ta välja näeb. Aga kui mina hakkasin trepist alla minema, siis samal ajal hakkasid alt sammud üles tulema. Ja nüüd ma juba ehmusin tõsiselt, sest arvasin, et varas tuleb tagasi. Aga sammud tulid lähemale ja siis ma nägin, et see on minu onu, kes oli samamoodi ehmunud, nähes mind.

TEKST 23

Ja mis siis oli juhtunud? Selgus, et onu oli tegelikult olnud kodus ja oma toas maganud. Läbi une ta isegi kuulis, et keegi tuli trepist üles, aga ta arvas, et see olen mina, kes tuleb öösel koju, ja magas edasi. Aga varas nägi ka võtmeid ja sai aru, et seal toas on keegi sees. Ta keeras ukse lukku, et see inimene ei pääseks välja, ja toimetas siis rahulikult teistes tubades. Ja pani endale meeldivad asjad kotti. Aga kotid olid siis pärast üsna suured ja rasked ja kui ta hakkas ära minema, ei jõudnud ta neid kanda, vaid vedas enda järel. Ja selle vedamise hääle peale ärkas onu üles ja mõtles, et see olen mina, kes toimetab. Ja nüüd ta tahtis tulla oma toast välja vaatama, mis lõppude lõpuks lahti on, mis keset ööd toimub. Aga ta ei saanud uksest välja, sest uks oli ju lukus. Nüüd sai ta aru, et see ei ole mina ja et toimumas on midagi hoopis hullemat. Esimene mõte oli tal olnud hüpata teiselt korruselt alla, mida ta õnneks ei teinud, vaid proovis siiski ust lahti murda ja natukese aja pärast see tal ka õnnestus. Aga varas oli selleks ajaks juba lahkunud maja

tagaukse kaudu. Onu läks oma tuppa tagasi ja mõtles, mis edasi teha. Ja siis aga kuulis ta, et keegi tuleb tagasi, tuleb trepist üles, ja mõtles, et see on nüüd varas, kes tuleb veel midagi varastama. Ja ta otsustas varga kinni püüda. Aga siis selgus, et see olen tegelikult hoopis mina. Nii et siis onu pidas mind vargaks. Ja mina pidasin onu vargaks. Aga tegelik varas oli juba lahkunud. Ja nii see lugu sellel hetkel lõppes. Hommikul teatasime asjast politseisse. Ja arutasime omavahel, et tegelikult oli ilmselt väga hea, et me vargaga ei kohtunud, sest see oleks võinud olla üsna ohtlik.

Ja õnneks umbes paari kuu pärast politseil õnnestus see varas isegi tabada.

ÜHEKSAS TEEMA

TEKST 24

Eile kella 15 paiku jõudis Eestisse tagasi saatjaga varustatud must-toonekurg Jaak. Jaak oli oma kodupaigast Tartumaal Laeva metskonnast eemal olnud üle kaheksa kuu. Toonekurg talvitus Põhja-Etioopias, kust ta hakkas tagasi lendama 14. märtsil ja kodutee võttis aega ligi kuu. Talvitusosalalt Laeva metskonda on otse tulles 5200 kilomeetrit, Jaagu tegelik lend oli aga palju pikem. Jaak osaleb rahvusvahelises projektis, mille eesmärk on välja selgitada erinevates Euroopa osades pesitsevate must-toonekurgede rändeteed ja talvitusala.

TEKST 25

Laupäeval nägid Eero ja Klea Varbola linnuse lähedal seenel käies umbes 20 meetri kaugusel üleni halli umbes 2,5 meetri pikkust olendit. Olend seisis küljega nende poole, terava tipuga kapuuts peas. Kui inimesed olendit nägid ja Klea hirmust karjatas, kadus kuju kiiresti põõsaste taha. Kui Eero teda seejärel otsima läks, puss käes, ei olnud olendist enam jälgegi. Praegu ei tunne Eero mingit hirmu, Klea aga on ikka veel endast väljas. Üleloomulikke asju uurinud psühholoog ütleb, et selliseid kogusid on metsas varemgi nähtud. Tema arvates oli tegemist haldja, trolli või päkapikuga.

TEKST 26

Tartu liikumispuudega inimeste klubi Händikäp 12 liiget külastas nädalavahetusel Tallinna vahipataljoni. Kõigepealt tutvustati külalistele, kuidas nelja minutiga sõdurivoodit tehakse. Seejärel pakuti tartlastele korralikku kolmekäigulist sõdurilõunat: borši, keedetud kala ja karamellkisselli. Edasi liiguti pataljoni territooriumil ringi, kuulati ajateenijate rivilaulu, vaadati arestimaja, köögiviljapeenraid, tutvuti relvade ja vormiriietega, kuulati loengut. Kaitsevälased arvasid, et ka liikumispuudega inimesed saavad vajaduse korral kaitseväge abistada: näiteks kannatanule arstiabi või süüa anda ning infot edastada.

TEKST 27

Kuninganna saabus Tallinna Riia. Peale tervitustseremoniat kohtus kuninganna president Ilvesega Kadrioru lossis, kus vahetati ka kingitusi ja aumärke. Veel külastas

Elizabeth II kunstimuuseumi Kumu, viibis vastuvõtul Briti saatkonnas ning riiklikul õhtusöögil Mustpeade majas. Järgmisel päeval kohtus kuninganna rahvaga Raekoja platsil, kus toimus vabaõhukontsert „Eesti laulab“. Kuninganna lahkus Tallinnast lõuna ajal. Suurbritannia riigipea külastas Eestit esmakordselt ning visiit rõhutas kahe riigi vahelisi pikaajalisi ja tihedaid side-meid.

TEKST 28

President Toomas Hendrik Ilves viibis eile töövisiidil Ida-Virumaal. Ta esines loenguga Narva Humanitaargümnaasiumi kodanikuõpetuse tunnis. President sõnas, et Ida-Virumaa on Eesti üks harituim ja kiiremini arenev maakond. Samuti rõhutas president, et kohalikud mitte-eestlased ei pea tundma end Eestis võõrana. Ta ütles, et kuigi Ida-Virumaal on eestlasi ainult 14 protsenti, on 73 protsendil kuni 15aastastest noortest Eesti kodakondsus ja Eesti pass. President rõhutas ka hea hariduse ja keeleoskuse tähtsust ning kutsus õpilasi olema poliitiliselt aktiivsed, kandideerima valimistel ja ise ka kindlasti valima minema. Loengu lõpus vastas president noorte arvukatele küsimustele.

TEKST 29

1. Kuidas saan kasutada suhtlus.ee teenust?

Suhtlus.ee on tasuta e-posti teenus, mis võimaldab igal Eesti internetikasutajal luua endale e-posti aadressi kujul

eesnimi.perenimi@suhtlus.ee.

Kasutaja posti hoitakse suhtlus.ee serveris, millele kasutaja võib mis tahes internetiühendusega arvutist juurde pääseda.

2. Miks minu nime muudeti – minu nimi on Kärt Õueäär, aga e-posti aadressis on see Kart Oueaar?

Meiliaadressis ei saa kasutada täpitähti. Interneti ja elektronposti mõtlesid omal ajal välja ameeriklased, kes ei tunne Ä-d ega Õ-d. Seepärast satub valdav enamus e-posti käsitlemiseks mõeldud programmide segadusse, kui aadressis mõni „täpitäht“ on. Suhtlus.ee võtab lihtsalt täpid maha. Ärge solvuge, kui Teie nime veidi moonutatakse – vähemasti saate oma kirjad kindlalt kätte.

3. Miks mulle saadetud kirjad enam kohale ei jõua?

Kõvaketta maht on lõplik suurus. Nii ka meie serveri puhul. Seetõttu on meie postkastide suurus piiratud 10 megabaidiga. Kui kirjad enam kohale ei jõua, tasuks osa vanast postist ära kustutada või mõnda teise serverisse edasi saata.

4. Kuidas saan oma parooli muuta?

Minge meie portaali avalehele. Lehe paremas ülanurgas sisestage oma kasutajanimi ja parool ning vajutage nuppu. Nüüd tekkis vasakusse menüü veergu Teie nimi. Klõkige nupul Seaded. Nüüd näete oma personaalseid andmeid, valige Muuda, sisestage uus parool ning vajutage nuppu Salvesta.

Õppekomplekti loomisel on kasutatud autentseid tekste ja fotosid, mis pärinevad järgmistest allikatest:

Tekstid

Esimene teema. Julia Bomani vastused – 11 küsimust. Naisteleht, 24. 11. 2006; Õige valik – on kasutatud Eesti Televisiooni saatesarja „Õige valik“ tutvustavaid materjale portaalis Delfi ja ajakirjas Nädal. **Teine teema.** Filmilemmikud ja lemmikfilmid – Caspar Saar. Stiina. **Kolmas teema.** Huvitavaid rekordeid – Lasteleht. <http://www.ill.ee/faktid.htm>; ATV – on kasutatud lehekülje <http://www.paap.ee/suvi/atv/> materjale; Milline on „normaalne“ autojuht? – Ingmar Kurg. Rutta aeglaselt. Valgus 1977. **Neljas teema.** Bianca Rannaväli – on kasutatud erinevaid internetis ilmunud materjale; Martin Heinmets – on kasutatud erinevaid internetis ilmunud materjale; Tegevused, mida inimesed kardavad – Hea Laps, oktoober 1977; Doping eksamipalaviku korral – Madis Jürgeni artikli „Doping eksamipalaviku korral“ põhjal, Eesti Ekspress, 02.06.2005. **Viies teema.** Test „Kas sulle meeldiks?“ – Tiit Saksakulmu järgi. Kuidas otsida tööd. Väike karjääriõpik. Tabasalu 1998; Tervitus Ameerikast! ajakirja Stiina artiklite põhjal; Mida õppida? – Toivo Maimetsa järgi. Einstein ja kukupai. Eesti Päevaleht *online*. 10.12.2005. **Kuues teema.** Harjumaa – Avasta Eesti. <http://www.goestonia.ee/index.php?y=6> järgi; Ida-Virumaa – Avasta Eesti. <http://www.goestonia.ee/index.php?y=6> järgi; Laupäeval Metallicaga – <http://marilux.wordpress.com/2006/06/> järgi; Kuidas teha paberit? – internetimaterjalide põhjal; Geopeitus – <http://www.geopeitus.ee/> järgi; Saage tuttavaks – Jalgpallihaiagla! – <http://www.jalgpallihaiagla.ee/?id=38&keel=ee&PHPSESSID=34153a425ac03f04fc1e29e845037ccf> järgi. **Seitsmes teema.** Pesemata aken on puhas – Priit Pullerits järgi. Kasulikke leiutisi lähiaegadeks. Postimees 2000; Buss sõidab ilma juhita – Priit Pullerits järgi. Kasulikke leiutisi lähiaegadeks. Postimees 2000; Varem nägemata jope – Tarieli Koppeli järgi. Eesti Ekspress Homme. Ülihomme, veebruar 2006; Lakke paigaldamata lambid – Tarieli Koppeli järgi. Eesti Ekspress Homme. Ülihomme, veebruar 2006; Mina ja mood – internetimaterjalide põhjal. **Kahesaks teema.** Hädaabinumber 112 – <http://www.rescue.ee/index.php?page=98> järgi; Rumalad kuriteod – Risto Berendseni järgi. Eesti Päevaleht, 09.06.2003 ja 27.11. 2003; Tuletõrjevõistlus – Vivika Veski järgi. Plahvatus bensiniijaamas. <http://64.233.183.104/search?q=cache:NXIMs37UQd4J:www.mail.ee/%3Fdo%3Dhelp+Meiliaadressis+ei+saa+kasutada+t%C3%A4pit%C3%A4hti.&hl=et&ct=clnk&cd=2> järgi. **Ühesaks teema.** Must-toonekurg Jaak jõudis Eestisse – Artikli „Toonekured Jaak ja Tooni on teel Eestisse“ järgi. Postimees.ee, 20.03.2006; Salapärane kuju käis Varbola linnuse juures – Artikli „Tont, haldjas, kummitus või ufo“ järgi. SL Õhtuleht, 06.09.2004; Puudega inimesed käisid kaitsevägega tutvumas – Helen Eelrand „Ratas-toolirahvas tuli kaitsetahet tõestama“ järgi. Eesti Päevaleht *online*, 24.08.2002; Tallinnas käis riigivisiidil Suurbritannia kuninganna Elizabeth II – Artikli „Kuninganna viibib pidulikult õhtusöögil“ järgi. Eesti Päevaleht *online*, 19.10.2006; President käis töövisiidil Ida-Virumaal – „Vabariigi president esines loenguga Narva Humanitaargümnaasiumis“ järgi http://www.president.ee/et/ametitegevus/ametlikud_teated.php?gid=84288; Kuidas kaitsta arvutit ja selles olevat infot – internetimaterjalide põhjal; Internetisõltlase tunnused – internetimaterjalide põhjal; Kadrina võrgupeol rekordarv arvutihuvilisi – Tõnn Siku järgi. Noorhääkerid andsid võrgupeol pasunasse. Virumaa Teataja, 02.07.2003.

Fotod

Esimene teema. Julia Boman – ETV; Maris – Maris Kadakas; Alberto – Helena Metslang. **Teine teema.** Hendrik Sal-Saller – ETV. **Neljas teema.** Seikluspark – <http://www.nommeseikluspark.ee/talv/Tere.php>. Andres – Andres Kaalep. **Viies teema.** Eda-Ines Etti – ETV. **Kuues teema.** Soomaa matkad – <http://www.soomaa.com/>; Miniloomaad – Raja talu miniloomad. <http://www.miniloomad.ee/>; Metsavenna talu – <http://www.metsavennatalu.ee/>; Palmse mõis; Leigo järve muusikafestival. **Seitsmes teema.** Jope – Tarieli Koppeli järgi. Eesti Ekspress Homme. Ülihomme, veebruar 2006; Lamp – Tarieli Koppeli järgi. Eesti Ekspress Homme. Ülihomme, veebruar 2006. **Ühesaks teema.** Ratastoolis noormees – Pille-Riin Pregel.

Suur tänu kõigile, kes on lubanud lahkel oma loomingut kasutada! Autentsete tekstide ja fotode autorite leidmiseks on tehtud kõik jõupingutused. Kui vaatamata sellele, ei ole mõne autoriga õnnestunud kontakti saada, palume tal kirjastusega ühendust võtta.